

VLAAMSERAAD

ZITTING 1989- 1990

28 NOVEMBER 1989

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 1990**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Energie en Tewerkstelling
uitgebracht door de heer D. Van der Maelen (Economie, Middenstand en Energie)
en mevrouw M. De Meyer (Tewerkstelling)
aan de Commissie voor Financiën en Begroting**

Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer J. Laverge.

Vaste leden : de heren F. Aerts, P. Deprez, J. De Roo, L. Dhoore,
mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, de heer J. Weyts ;

mevrouw M. De Meyer, de heren C. Lisabeth, M. Schoeter, D.
Van der Maelen ;

de heren L. Bril, J. Laverge, G. Verhofstadt ;

de heren H. Candries, P. Vangansbeke.

Plaatsvervangers :

de heren E. Bockstal, P. Dumez, C. Marchand, M. Olivier, E.
Vandebosch, H. Van Rompaey ;

de heren G. Bossuyt, A. Op 't Eynde, J. Sleenckx, J. Wyninckx ;

de heren J. Buchmann, A. Denys, D. Van Mechelen ;

de heren M. Capoen, J.P. Pillaert.

Zie :

8-B (1988-1989)

— Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen

— Nrs. 2 tot 6 : Amendementen

— Nr. 7-A : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en
Externe Aangelegenheden

- Nr. 7-B : Verslag namens de Commissie voor Cultuur
- Nr. 7-C : Verslag namens de Commissie voor de Media
- Nr. 7-D : Verslag namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming
- Nr. 7-E : Verslag namens de Commissie voor Welzijn en Gezondheid
- Nr. 7-F : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt

6-B (1988-1989)

- Nr. 1 : Toelichtingen

DAMES EN HEREN.

Het verslag over de bespreking van de begrotingsartikelen waarvoor de Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie bevoegd is bevat twee delen :

I. Economie, Middenstand en Energie, materie waarvoor de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve en Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie bevoegd is. Dit verslag wordt uitgebracht door de heer D. Van der Maelen.

II. Tewerkstelling, materie waarvoor de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling bevoegd is. Dit verslag wordt uitgebracht door mevrouw M. De Meyer.

1. ECONOMIE, MIDDENSTAND EN ENERGIE

De bevoegde Gemeenschapsminister voorzag de Commissie van heel wat belangrijke documentatie. Benevens zijn inleidende uiteenzetting, die hierna integraal wordt afgedrukt, werd een nota verstrekt met grafieken met betrekking tot de „Economische Toestand van Vlaanderen” oktober 1989.

Deze nota ligt ter inzage op het commissiesecretariaat.

INHOUD

	Blz.
A. Het Activiteitenprogramma Algemeen Economisch Beleid	
1. Algemeen budgettair kader	7
2. De Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid	7
3. De SERV	9
3.1. VESOC	9
3.2. SERV en STV	9
3.2.1. Sectoriële Commissies	10
3.2.2. Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen	11
3.2.3. Vlaamse Havencommissie	12
4. De GOM's	12
5. Bedrijvencentra en researchparken	13
5.1. Bedrijvencentra	14
5.2. Researchparken	15
6. F N S V - G I M V I N D Ü S	16
7. De bij de bijzondere wet van 8.08.88 geregionaliseerde nationale sectoren	16
7.1. Textiel- en confectiesector	16
7.1.1. Expansiewetgeving	16
7.1.2. Dienstenluik Textielplan	17
7.1.3. Financieel luik Textielplan	17
7.2. De scheepsbouw	17
7.3. De steenkoolnijverheid	18
B. Het Activiteitenprogramma Econ. Expansie en Regionale Reconversie — Grote Ondernemingen	
1. De economische expansie	21
1.1. Investeringsrevolutie in Vlaanderen	21
1.2. Investeringskader van de expansiewetten van 1959 en 1970	21
1.3. Vlaanderen, aantrekkingspool voor buitenlandse investeerders	23
1.4. Budgettaire middelen in 1990	24
1.5. Algemeen beleid	25
2. Het reconversiebeleid in Vlaanderen	25
2.1. Het reconversiebeleid in de erkende ontwikkelingszones	25
2.1.1. Het regionaal ontwikkelingsfonds	26
2.1.2. De ontwikkelingsprogramma's	26
2.1.3. De plannen voor Plattelandsontwikkeling	28
2.1.4. Promotie in het buitenland	29
2.1.5. De Limburgse investeringsmaatschappij	29
2.1.6. Reconversieprogramma voor de steenkoolnijverheid	30
3. Het reconversiebeleid in andere probleemgebieden („Tweede gordel”)	30
4. Voorstellen tot hervorming van de expansiewetgeving (wetten van 1959 en 1970)	31
C. Het Activiteitenprogramma Economische Expansie en Regionale Reconversie — KMO	
1. Algemene beleidsopties	33
2. De toepassing van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering — Statistische gegevens	33
2.1. Gegevens betreffende het aantal ingediende en geregistreerde dossiers	34
2.2. Gegevens betreffende het aantal besliste dossiers	34
2.3. Aantal beslissingen per schijf van ingediende investeringsbedrag	35
2.4. Aantal positieve beslissingen per schijf van toegekende steun	36
3. Commentaar	36
4. Nieuwe richtlijnen expansiewetgeving KMO	36
4.1. Efficiëntie	37
4.2. Selectiviteit	37
D. Het Activiteitenprogramma Buitenlandse Handel en Exportbevordering	
1. Budgettair kader	39
2. Buitenlandse Handel en FIOC	39
3. Exportstructuur voor 1.1.1989 : instellingen en activiteiten	40
3.1. Nationale instellingen	40
3.1.1. De BDBH	40
3.1.2. Delcreditedienst	40
3.1.3. Creditexport	40
3.1.4. Compromex	40
3.1.5. Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten	40
3.2. Regionale instellingen	41
3.2.1. De GOM's	41
3.2.2. Kamers van Koophandel	41
3.3. Andere	41
3.4. Programma's met steun van de EG	41
3.5. Gemengde Buitenlandse Commissies	42
4. De regionalisering van de buitenlandse 'handel	42
4.1. Bevoegdheden	42
4.2. Overdracht van kredieten	43
5. Begroting 1989 en 1990	43
5.1. Beheer en werking van de diensten voor de promotie van de Vlaamse export (art.41.01.03 — Sector 62)	44
5.2. Fonds voor de buitenlandse handel	45
5.3. FIOC	46

E. Het Activiteitenprogramma Energie	
1. Budgettair kader	48
2. Algemeen	48
3. De isolatienorm	48
4. Energieloketten	50
F. Het Activiteitenprogramma de ontginning van de natuurlijke rijkdommen	
1. Algemeen	51
2. Middelen	51
G. Het Activiteitenprogramma Beleid inzake Industriële Vernieuwing	
1. Het economisch overheidsinitiatief	53
1.1. De GIMV	53
1.2. De FIT-machtiging	54
2. Wetenschappelijk onderzoek en technologiebeleid	55
2.1. Inleiding	55
2.2. Fonds voor het 'Industrieel Onderzoek in Vlaanderen	56
2.3. Impulsprogramma's	57
2.3.1. Biotechnologie	57
2.3.2. Micro-elektronica	59
2.3.3. Nieuwe materialen	59
2.4. Europese programma's	61
2.4.1. Eureka	61
2.4.2. Ruimtevaart	62
2.4.3. Fast en Europese acties	63
2.5. Het SCK	63
2.6. Technology Assessment	64
2.7. Evaluatie van het Technologiebeleid in Vlaanderen	67
2.8. Structuur wetenschappelijk onderzoek	68
2.9. Overleg Nationaal — Internationaal	68
2.10. Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid	69

**A. Inleiding van de heer N. De Batselier,
Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand
en Energie**

Woord vooraf

Deze nota is opgebouwd op het schema van de activiteitenprogramma's zoals deze, voor de eerste maal, in de begroting 1990 worden voorzien. Binnen het activiteitenprogramma worden dan de belangrijkste aandachtspunten toegelicht.

Er werd bewust geopteerd voor het geven van een volledig inzicht in de beleidsdomeinen Economie, Middenstand en Energie met hun specifieke problemen, mogelijke opties en te voeren acties naar het beleid toe.

Ten einde de herkenbaarheid en vergelijkbaarheid met het document Inleidende Uiteenzetting — 1989 te bevorderen werd zoveel mogelijk gestreefd naar het behoud van de toen opgenomen aandachtspunten, herschikt in de respectieve activiteitenprogramma's.

Dit heeft voor gevolg dat, bijvoorbeeld, het specifiek hoofdstuk over de bij de wet van 8 augustus 1988 **geregionaliseerde** sectoren is opgenomen onder het **activiteitenprogramma** Algemeen Economisch Beleid, vermits het aldaar zijn financiële repercussies sorteert.

Deze werkwijze zal ook de komende jaren worden gehanteerd. Ik hoop dat aldus de Vlaamse Raad over voldoende vergelijkbare, informatie zal beschikken om mijn beleid positief of negatief te beoordelen.

Inleiding

„De Vlaamse Regering heeft zich in haar Regeringsverklaring tot doel gesteld, voortbouwend op het beleid van industriële vernieuwing en mede in het perspectief van Europa 1992, een kader te scheppen waarin het privé- en het publiek initiatief elk hun specifieke rol volwaardig en optimaal vervullen ten einde zinvolle en duurzame werkgelegenheid voor iedereen te creëren en de toegevoegde waarde van de economische activiteiten te vergroten.

Daartoe zal hoogstaand wetenschappelijk onderzoek, vernieuwde economische ontwikkeling, efficiënte commercialisering van producten en moderne dienstverlening worden bevorderd.

Het beleid zal selectief en planmatig gericht worden op alle sectoren van de economie, waarbij het permanent zal steunen op de zorg voor sociale rechtvaardigheid en het ecologisch evenwicht”. (Inleidende Uiteenzetting, begroting 1989).

Deze synthese geeft zeer duidelijk de uitdaging aan waarvoor de Vlaamse Regering geplaatst is, en dit met beperkte budgettaire middelen.

Voornoemde uitdagingen moeten immers waargemaakt worden in een budgettair kader van beperking van het Vlaamse deficit tot het absolute minimum.

Dit veronderstelt een keuze van prioriteiten.

Het leggen van deze prioriteiten is dan ook de rode draad in mijn begroting 1990.

A. Het Activiteitenprogramma Algemeen Economisch Beleid

A. 1. Algemeen budgettair kader

Dit activiteitenprogramma omvat een globaal krediet van 6.961 miljoen frank.

108,7 miljoen frank kan beschouwd worden als **werkingskredieten** zoals voor publicaties, allerhande uitgaven ter aanmoediging van het ondernemingsinvesteren, zoals **informatieverstrekking** in de ruime zin, en de werkingskosten van de Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid.

5.825 miljoen frank heeft betrekking op de bijdrage van het Vlaamse Gewest in de dekking van de lasten van de herstructurering van de vroegere nationale sectoren.

85 miljoen frank omvat enkele subsidies waarvan 81,9 miljoen frank voor de steun aan de cinematografische nijverheid.

356,3 miljoen frank omvat de subsidies aan organismen werkzaam binnen de sector overheid, in termen van de economische classificatie. Dit betekent, onder meer, de subsidies aan de SERV, de STV en de GOM's.

566 miljoen frank is voorzien voor de betalingen van de intresten op leningen toegestaan ingevolge de wet van 23 augustus 1948 inzake de scheepskredieten. Tevens is 20 miljoen frank uitgetrokken voor beëindigingspremies voor vaartuigen onttrokken aan de zeevisserij.

A.2. De Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid

De huidige Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid werd bij decreet van 27 juni 1985 opgericht met een dubbele taak.

Ten eerste de ondernemingen aan te sporen tot een beleid gericht op het voorkomen van moeilijkheden die de leefbaarheid kunnen bedreigen en vervolgens een zo oordeelkundig mogelijk aanwenden van de overheidsgelden mogelijk maken. De leden werden benoemd op 21 mei en 1 oktober 1986 terwijl de installatie plaatsvond op 3 december 1986.

Het intern reglement van de Commissie werd pas op 5 maart 1987 goedgekeurd zodat de Commissie eigenlijk slechts operationeel werd in september 1987.

De Commissie heeft dus slechts echte ervaring kunnen opdoen in het jaar 1988, het eerste volledige werkingsjaar.

De opvolging van een individueel bedrijfsdossier gebeurt via vier kanalen :

1. op initiatief van de Commissie zelf,
2. op verzoek van de onderneming,
3. op aanvraag van de Executieve,
4. op verzoek van de meerderheid van de afgevaardigden in de ondernemingsraad.

Uit haar tweede jaarverslag konden naar het beleid toe enkele belangrijke vaststellingen worden gedaan met betrekking tot de werking in 1988.

— Door de Vlaamse Executieve en de **personeelsafgevaardigden** werd niet voldoende gebruik gemaakt van de **bedrijfsdoorlichtingsmogelijkheden** van de Commissie.

— De Commissie oordeelde dat er in 81 ondernemingen moeilijkheden zouden kunnen ontstaan en verzocht de bedrijfsleiding om een contact. Het betreft hier ondernemingen die gezamenlijk een totale omzet realiseren van 267 miljard frank en 61.300 personeelsleden tewerkstelden.

52 ondernemingen werden daadwerkelijk door de Commis-

sie bezocht en gaven aanleiding tot een grondige bespreking binnen de Commissie en het formuleren van een aantal aanbevelingen.

— Financiële analyse van de betrokken ondernemingen alleen volstaat niet om een echt preventief bedrijfsbeleid te voeren. Ook elementen in verband met management, commerciële en technologische aspecten van het bedrijf zijn belangrijk.

— De Commissie kent een zeer gebrekkige samenwerking met :

— de gerechtelijke instanties (onder andere Rechtbanken van koophandel),

— de fiscale administraties (onder andere Ministerie van Financiën),

— de sociale administratie (onder andere Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling),

— de Vlaamse Administratie (onder andere Gewestwaarborg overheidsparticipaties).

Dit om verschillende redenen zoals daar zijn :

— wettelijke beperkingen

— bevoegdheidsverdeling- en betwistingen tussen de Nationale Overheid en de Gewestelijke Deelregeringen.

— De Commissie heeft problemen met betrekking tot de informatiedoorstroming naar de Vlaamse Executieve gezien zij door haar zwijgplicht gebonden is om geen vertrouwelijke gegevens naar buiten te brengen.

— Er is de gebrekkige inhoudelijke kwaliteit van de verslagen van de commissaris-revisor en van de onderzochte bedrijven.

— De onderbezetting vag van het voltijds personeelsbestand van het secretariaat heeft geleid tot een tragere behandeling van een aantal dossiers.

Om al deze redenen heb ik beslist om het decreet houdende oprichting van een Vlaamse Commissie voor preventief bedrijfsbeleid te herzien waarbij rekening zal gehouden worden met volgende uitgangspunten.

1. De noodzaak voor een preventief bedrijfsbeleid is een duidelijk gegeven wanneer men bedenkt dat het aantal falingen een stijgende lijn vertoont.

Volgens Dongelmans gingen in 1989 reeds 2.349 ondernemingen in falen ten opzichte van 2.250 in dezelfde periode in 1988 en 2.173 in 1987.

Uit de gegevens van de Commissie zelf blijkt dat het risico op het wegvallen van arbeidsplaatsen vrij hoog kan liggen.

2. De Commissie moet op een professionele basis uitgebouwd worden en beroep kunnen doen op de vele socio-economische gegevens waarover de diensten van de Vlaamse administratie reeds beschikken.

Zij moet op een onafhankelijke basis een deskundige band kunnen leggen tussen de ondernemingen met moeilijkheden en de beleidsverantwoordelijken.

3. De Commissie moet voor haar dagelijkse werking beroep kunnen doen op een aantal geschoolde medewerkers die niet alleen de dossiers voorbereiden, maar ook een socio-economische gegevensbank opbouwen noodzakelijk voor een echt preventief bedrijfsbeleid.

4. Tot dusver werden enkel ondernemingen met meer dan 100 werknemers opgevolgd.

5. Aan de Commissie zal gevraagd worden om deskundige aanbevelingen te doen aan de ondernemingen met moeilijkheden. Het opvolgen van deze aanbevelingen zal een belangrijke factor worden bij de beoordeling van individuele financiële steunaanvragen aan de Vlaamse Executieve.

6. De Commissie zal haar analyses en aanbevelingen baseren op een veelheid van gegevens die zowel vanuit de nationale ministeriële departementen als uit de Vlaamse administratie zullen geput worden. Hiertoe zullen specifieke protocols opgesteld worden tussen de Vlaamse Executieve en de nationaal bevoegde ministers- en staatssecretarissen.

Aan de ondernemingen die vallen onder bevoegdheid van de Commissie zal gevraagd worden om op een vrijwillige en vertrouwelijke basis semesterieel bepaalde socio-economische gegevens mee te delen aan de Commissie teneinde haar de mogelijkheid te bieden iedere onderneming zo goed mogelijk te beoordelen.

7. De wisselwerking met de Vlaamse Executieve zal bevorderd worden door een duidelijke voorlichting en een regelmatige consultatie van de Commissie, onder meer door de dossiers houdende de toekenning van expansiesteun op een meer directe wijze door de diensten van de Commissie te laten evalueren.

A.3. De Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen

A.3.1. Vlaamse Economisch en Sociaal Overlegcomité (VESOC)

Na de staatshervorming van 1980 groeide uit de gesprekken tussen de Vlaamse Executieve en de sociale gesprekspartners, die zetelden in de GERV, de behoefte om te komen tot een gemeenschappelijk overleg. Dit permanent overleg leidde in 1985 tot de oprichting, bij besluit van de Vlaamse Executieve van 17 juli 1985, van het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité (VESOC). Het overleg in VESOC betreft alle beleidsaangelegenheden die een sociaal-economische dimensie hebben en die behoren tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. Dit overleg krijgt een uniek karakter en een bijzonder belang door het protocol waarbij de partijen zich verbinden om de consensus in VESOC uit te voeren en te verdedigen.

In het Vlaams regeerakkoord van 2 februari 1989 wordt dit nogmaals benadrukt. Het uitzonderlijk belang dat in Vlaanderen aan VESOC wordt gehecht noodzaakt dan ook een stevige administratieve onderbouw, die niet door politieke wisselvalligheden kan worden beïnvloed.

Om dit drieledig overleg op een permanente wijze te ondersteunen is een neutrale organisatie en een voor alle partijen toegankelijk secretariaat onontbeerlijk. Hiervoor echter speciaal een nieuwe instelling creëren is niet aangewezen. Van de bestaande instellingen en organisaties heeft de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen de meeste ervaring in het organiseren en het administratief begeleiden van het sociaal en economisch overleg. Het beschikt over een efficiënt functionerend secretariaat waaraan dan ook de materiële organisatie en het secretariaat van het VESOC zullen worden opgedragen.

De Vlaamse Regering heeft hier echter **nog geen definitieve** stelling ingenomen.

A.3.2. Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en Stichting Technologie Vlaanderen (STV)

De wet van 15 juli 1970 houdende organisatie van de plan-

ning en de economische decentralisatie richtte de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen (GERV) op.

In de traditie van het sociaal-economisch overleg in ons land, dat zich voornamelijk tussen de sociale gesprekspartners afspeelt, kwam men in 1985 in VESOC niet alleen tot een akkoord tot omvorming van de GERV in de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) maar ook tot een akkoord tot het geven van een juridische basis aan de Stichting Technologie Vlaanderen (STV).

Door de STV, die hetzelfde beheer heeft als de SERV, heeft men een speciale aandacht willen schenken aan de invoering van de nieuwe technologieën en heeft men de sociale gesprekspartners willen betrekken bij het onderzoek naar de maatschappelijke implicaties van de invoering en het gebruik ervan.

De oprichting van de SERV en de STV werden geconcretiseerd door het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. In tegenstelling tot de nationale overlegorganen heeft de SERV een advies- en overlegbevoegdheid die zowel betrekking heeft op de sociale als op de economische aangelegenheden voor zover het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is of daarbij betrokken wordt.

Naast zijn adviesbevoegdheid, die wordt uitgeoefend op eigen initiatief of op vraag van de Vlaamse Executieve, de Vlaamse Raad of een lid van de Vlaamse Executieve, heeft de SERV ook een overlegfunctie. Deze overlegfunctie bestaat niet alleen in het kader van het overleg tussen de sociale gesprekspartners onderling maar ook ter voorbereiding van het driedig overleg met de Vlaamse Executieve binnen het kader van VESOC.

Het beheer van de SERV wordt waargenomen door een paritair aantal vertegenwoordigers van werknemers- en werkgeversorganisaties. Aan deze vertegenwoordigers zijn een aantal vertegenwoordigers, aangeduid door de Vlaamse Raad, toegevoegd. Tijdens de voorbije jaren heeft het overleg in VESOC en in de SERV ontegensprekelijk bewezen dat het beantwoordt aan een elementaire behoefte voor de uitbouw van de Vlaamse Gemeenschap. Door de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve werd herhaaldelijk op de SERV beroep gedaan.

A.3.2.1. Sectoriële commissies

Het Vlaamse sociaal-economisch overleg blijft nochtans, zoals reeds werd aangehaald, een uitsluitend centraal overleg dat gevoerd wordt met de interprofessionele werknemers- en werkgeversorganisaties.

Deze ontwikkeling stemt niet meer overeen met de complexer wordende technologie en structuur van de bedrijfssectoren, die niet steeds in een globale benadering kunnen gevat worden. Macro-sociale en economische beleidskeuzen vragen inzicht in de sectoriële implicaties. Daarbij heeft de uitbouw van de staatshervorming de bevoegdheden en het belang van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest vergroot.

Meer bepaald de verdere regionalisering van de economie in het algemeen en inzonderheid het industrieel beleid en de zogenaamde nationale sectoren doen steeds meer de noodzaak ontstaan om tot een aanpassing van de Vlaamse sociale en economische overlegstructuur te komen.

Een ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 op de SERV dat aan de Vlaamse Raad zal worden voorgelegd houdt dan ook de uitbouw in van een Vlaamse overleg- en adviesstructuur op het vlak van de be-

drijfstukken. Deze uitbouw gebeurt door sectoriële commissies op het niveau van de verschillende bedrijfssectoren.

Vermits een centralisatie en coördinatie nodig blijven op een niveau waar de sectoriële belangen op elkaar kunnen worden afgestemd, wordt geopteerd voor sectoriële commissies binnen de SERV, die op autonome wijze kunnen werken maar toch kunnen steunen op de diensten van de SERV.

De sectoriële commissies hebben een algemene bevoegdheid van studie, aanbeveling en advies inzake gemeenschaps- en gewestaangelegenheden die een sociaal-economische dimensie hebben en tot de materies van de bedrijfstak behoren.

Zij kunnen zowel op eigen initiatief als op verzoek, studies, adviezen en aanbevelingen richten aan de Vlaamse Raad, de Vlaamse Executieve, het lid van de Vlaamse Executieve dat terzake bevoegd is en aan de SERV.

Er wordt geopteerd voor een louter paritaire samenstelling van vertegenwoordigers van werknemers- en werkgeversorganisaties van de betrokken bedrijfssector.

Om vermenigvuldiging van administratieve diensten tegen te gaan wordt de SERV belast met zowel de materiële en de juridische organisatie als met het secretariaat van de sectoriële commissies.

Hoewel de sectoriële commissies zelfstandig kunnen werken wil dit niet zeggen dat deze werking niet gecoördineerd moet gebeuren en geen rekening moet worden gehouden met de werking van de SERV en de andere sectoriële commissies.

Om een globale coördinatie te bekomen wordt een coördinerend bestuur opgericht. Dit bestuur kan onder andere zowel de functionele als de materiële werking van de SERV en de verschillende sectoriële commissies op elkaar afstemmen, en ontmoetingsorgaan zijn waar de belangen op elkaar worden afgestemd, enzovoort.

Wel dient gesteld dat deze sectoriële commissies geen CAO's kunnen afsluiten. Dit blijft een nationale bevoegdheid.

A.3.2.2. Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen

Hoewel juridisch de gelijkheid tussen mannen en vrouwen praktisch is verwezenlijkt, staat het vast dat dit niet volstaat om de gelijkheid in de praktijk te waarborgen. Mannen en vrouwen bevinden zich op de arbeidsmarkt en ook in de gezins- en sociale situatie in een ongelijke positie.

Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering van 2 februari 1989 heeft in een belangrijke mate de situatie van de vrouw behandeld. Door heel het akkoord lopen maatregelen die de situatie van de vrouw positief kunnen beïnvloeden. Om deze maatregelen uit te voeren en de bijzondere aandacht voor de situatie van de vrouwen op het vlak van onderwijs, beroepsopleiding, tewerkstelling, wetenschappelijk onderzoek, sociaal beleid, energiebeleid, gezinssituatie enzovoort concreet te verwezenlijken is een advies- en overlegorgaan nodig dat de beleidsbeslissingen kan adviseren en voorbereiden. Dit adviesorgaan moet bevoegd zijn voor de globale problematiek inzake vrouwen.

Het Ontwerp-decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 op de SERV voorziet dan ook in de oprichting van de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen. Deze commissie behandelt alle problemen die betrekking hebben op de situatie van de vrouwen en heeft naast zijn overleg, studie en adviesfunctie een ruime informatie en propagandataak inzake de ideeën en werkwijzen die de situatie van de vrouwen

kunnen verbeteren. Om dit te verwezenlijken wordt gekozen voor een autonome Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen die, zoals de sectoriële commissies, geïntegreerd wordt in het ruimer kader van het Vlaams sociaal-economisch overleg in de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen. De band met de SERV wordt verwezenlijkt door de leden die op paritaire wijze door de SERV worden benoemd uit de werknemers- en werkgeversorganisaties die in de SERV zitting hebben.

In de optiek van voorgaande opties inzake werking en bevoegdheid worden ook de vrouwenorganisaties bij de werking van de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen betrokken. Dit gebeurt door de aanduiding van leden door de Vlaamse Executieve volgens het systeem van de evenredige vertegenwoordiging in de Vlaamse Raad.

A.3.2.3. Vlaamse Havencommissie

Het havenbeleid impliceert belangrijke investeringen. Op nationaal vlak werd het haveninvesteringsbeleid onder meer voorbereid door de Nationale Commissie voor het Havenbeleid (NCHB). De NCHB werd opgericht bij KB van 3 januari 1978 en had in de eerste plaats als opdracht de strategische beleidsactiviteiten te ontwikkelen geschraagd door economische studies en een grondig overleg met alle betrokken instanties, die dan als basis zouden kunnen fungeren voor de Minister van Verkeerswezen en de Regering bij de operationele beslissingen tot allocatie. Door de staatshervorming van 8 augustus 1988 is het havenbeleid een gewestelijke bevoegdheid geworden. Het is nu bijgevolg aan de Vlaamse Gemeenschap om een modern concurrentieel havenbeleid te organiseren dat ook overeenstemt met de algemene sociaal-economische doelstellingen die de Vlaamse Gemeenschap vooropstelt.

Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering voorziet bij de uitvoering van het havenbeleid : „een overleg met de havenbeheerders en de SERV, langs dewelke de in de zeehavens aanwezige bedrijfssectoren zullen betrokken worden”. Op 29 maart 1989 opteerde de SERV in haar advies voor een formele structuur voor dit overleg door de oprichting van een Vlaamse Havencommissie en een formele vastlegging van de functie van de commissie in de besluitvorming over het havenbeleid.

Het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 juni 1985 op de SERV voorziet in de oprichting van een Vlaamse Havencommissie. Deze commissie waarvan de samenstelling, de bevoegdheid en de werking door de Vlaamse Executieve zullen worden bepaald, zal een essentiële rol vervullen bij de totstandkoming van het Vlaamse havenbeleid. De oprichting van een Vlaamse Havencommissie doet geen afbreuk aan het behoud van de SERV als centraal adviesorgaan. De SERV heeft het recht om, eventueel in een ruimere context, binnen zijn bevoegdheid advies uit te brengen over de aangelegenheden die in de Vlaamse Havencommissie worden behandeld.

A.4. De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen

De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen zijn ontstaan bij de wet van 15 juli 1970 houdende de organisatie van de planning en de economische decentralisatie.

Oorspronkelijk hadden de GOM's drie grote opdrachten : de algemene studie, conceptie en promotie van de economische ontwikkeling van hun werkgebied ; medewerking aan de gewestelijke planning en het bevorderen van industriële projecten.

Sindsdien is de taak en de werking van de GOM's drastisch gewijzigd onder invloed van de gewijzigde omstandigheden en veranderde ook het institutionele kader waarbinnen de GOM's werkten.

De huidige activiteiten van de GOM's kunnen samengevat worden als volgt : studie, documentatie en planning ; sociale sector ; infrastructuur en ondernemingspromotie.

Binnen dit pakket is de ondernemingspromotie in zijn diverse aspecten uitgegroeid tot de voornaamste activiteit van de GOM's.

Op basis van een evaluatie-verslag van de Administratie voor Economie en Werkgelegenheid (A.E.W.) van de Vlaamse Gemeenschap, dd. 5 december 1986, werd tot een herziening van het decreet op de GOM's besloten.

Daarom werd in overleg met de sociale gesprekspartners, en na informele gesprekken met de gouverneurs en de bestendige deputaties en de Directeurs-generaal van de GOM's een voorontwerp van decreet houdende de organisatie van de GOM's opgesteld. Mede omdat door het in voege treden van de wet van 8 augustus 1988 belangrijke economische bevoegdheden naar de gewesten werden overgedragen diende de bevoegdheden van de GOM's eveneens herbekeken.

In mijn voorontwerp van decreet zijn twee belangrijke krachtlijnen te herkennen. Een eerste krachtlijn ligt in de taken en bevoegdheden van de GOM's. Aan de ene kant wordt hen een ruime autonomie toegekend wat de sociaal-economische ontwikkeling van hun werkgebied en de ondernemingspromotie betreft. Aan de andere kant worden de GOM's in opdracht van de Vlaamse Executieve of van de voogdijminister met specifieke opdrachten belast, zowel inzake studie- en gegevensverzameling als wat concrete acties betreft. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het inpassen van de GOM's in het Vlaams beleidskader in het algemeen en het versterken en formaliseren van de relatie met de andere Vlaamse instellingen in het bijzonder.

Een tweede belangrijke krachtlijn is gelegen in de vereenvoudiging van de bestuurs- en toezichtsstructuren, die zoals blijkt uit het evaluatierapport van de A.E.W. en uit het VESOC-overleg als ingewikkeld aangevoeld werden. In mijn voorliggend voorontwerp van decreet wordt teneinde tot een vlotte, werkzame en eenvormige bestuursstructuur te komen de Algemene Vergadering als dusdanig afgeschaft en de Raad van Bestuur en het Directiecomité afgeslankt. Ook wat betreft het toezicht wordt een vereenvoudiging en grote eenvormigheid nagestreefd.

Het door mij voorgelegde voorontwerp van decreet werd uitgebreid besproken met de administratie en de Directeurs-generaal van de GOM's. Vooraleer naar VESOC te gaan zal het voorontwerp tevens besproken worden met de Bestendige Afgevaardigden verantwoordelijk voor de economie in het Vlaamse land. De bedoeling is het uiteindelijk ontwerp na bespreking op de eerstvolgende VESOC-vergadering te agenderen bij de Vlaamse Executieve.

Voor de financiering van de 5 GOM's wordt onder artikel 41.06.03, Sectie 70, Titel 1 een krediet voorzien van 169,3 miljoen frank.

A.5. Bedrijvencentra en researchparken

De researchparken en bedrijvencentra worden gefinancierd via het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie, Sector KMO.

Omwille van de financiële en administratieve inbreng van

de GOM's in het startkapitaal worden de bedrijvencentra en researchparken in deze nota na de GOM's besproken.

A.5.1. Bedrijvencentra

In het Vlaams Regeerprogramma werd een evaluatie van de Bedrijvencentra voorzien.

Uit de evaluatiestudie door de GOM's gemaakt, in mijn opdracht, blijkt dat de basisdoelstelling van het concept — met name het begeleiden en stimuleren van jonge ondernemers door het wegwerken van startbelemmeringen en het beperken van het startrisiko — werd gerealiseerd. De bedrijvencentra zijn valabele instrumenten voor starters : zowel, infrastructureel, informatief als wat mentaliteitsvorming betreft. Vlaanderen telt momenteel 23 bedrijvencentra waarvan 19 gesubsidieerd en 19 operationeel. Per provincie werd tot dusver aan maximaal 4 bedrijvencentra een tussenkomst verleend.

Uit de evaluatiestudie blijkt verder dat de bedrijvencentra als volgt gespreid zijn :

	Participatie Vlaams Gewest	Operationeel
— Antwerpen :		
* Geel	x	x
* Mechelen	x	x
* Aartselaar	x	x
— Vlaams Brabant :		
* Leuven	x	x
* Tienen	x	x
* Vilvoorde	geen part.	in opbouw
* Zaventem	x	x
* Sint-Pieters-Leeuw	x	x
— Limburg :		
* Genk	geen part.	x
* Hasselt	x	x
* Dilsen	x	x
* Overpelt	x	x
* Tongeren	x	x
— Oost-Vlaanderen :		
* Erembodegem	x	x
* Gent	x	in opbouw
* Oudenaarde	x	x
* Sint-Niklaas	x	x
— West-Vlaanderen :		
* Brugge	x	x
* Wevelgem	geen part.	x
* Oostende	x	in opbouw
* Roeselare	x	x
* Waregem	part. gevraagd	in opbouw
* Ieper	x	x

Uit de GOM-evaluatie blijkt dat de 100 miljoen middelen van het Vlaamse Gewest, die via de GOM's in het startkapitaal van de bedrijvencentra werden ingebracht een hefboomeffect hadden vermits door interne samenwerking overheid-privé, de totale inbreng in het kapitaal van de bedrijvencentra tot 544 miljoen is opgelopen.

Het aandeel van het Vlaamse Gewest via de GOM's in de financiering van de bedrijvencentra bedraagt dus 18,3 procent. In de bedrijvencentra waren op 1 maart 1989 229 starters gelocaliseerd waarvan 163 met een zuivere kantoorfunctie, 26 uitsluitend produktie en de overige zowel kantoor- als produktieruimte bezitten.

De 229 bedrijven stellen samen 871 personen tewerk, dit is een gemiddelde van 3,8 personen per bedrijf. Tevens heeft elk bedrijvencentrum een eigen administratie, wat een bijkomende werkgelegenheid voor 60 personen betekent.

Globaal genomen zijn reeds 133 bedrijven vertrokken om zich elders te vestigen. Hiervan konden van 73 bedrijven statistieken worden verzameld, die wijzen op een tewerkstelling van samen 488 personen, dit is 6,7 per bedrijf. Dit betekent bijgevolg een verdubbeling van de tewerkstelling (voor 133 bedrijven dus 891 jobs) !

Uit het evaluatierapport blijkt tenvolle dat bedrijvencentra aan een behoefte beantwoorden. Ze verwezenlijken het concept van lokale initiatieven, waar op efficiënte wijze door overheid en privé wordt samengewerkt, ter ontwikkeling van de ondernemingsprotentie en ter bevordering van nieuwe tewerkstellingspolen.

Op mijn voorstel werd daarom door de Vlaamse Executieve van 20/9/89 beslist het aantal participaties dat per GOM kan worden genomen in het startkapitaal van een bedrijvencentrum, met twee uit te breiden en aldus op zes te brengen. Het betreft wel degelijk twee nieuwe, bijkomende, erkenningen van bedrijvencentra per provincie.

De financiële inbreng van de GOM per bedrijvencentrum mag niet hoger liggen dan 1/3 van het totaal startkapitaal, met een maximum plafond van 5 miljoen BF. per participatie. Elk project zal afzonderlijk door mij beoordeeld worden op basis van een voor te leggen gedetailleerd en bedrijfseconomisch plan.

De participaties worden aangerekend op artikel 60.04.03. A. Titel IV, Sectie 70, FEER, KMO.

A.5.2. Researchparken

In navolging van het Vlaamse Regeerakkoord ⁽¹⁾, werd op 05.01.89 door de Vlaamse Executieve beslist, een werkgroep op te richten om een grondige evaluatie door te voeren van de researchparken in Vlaanderen met de bedoeling de kwaliteit van dergelijke zones op te voeren.

Door de 5 GOM's werd een grondige situatieschets gemaakt van het RP-potentieel in Vlaanderen dat als basis zou dienen voor de besprekingen in de werkgroep.

De werkgroep, onder het Voorzitterschap van de Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, kwam tot de conclusie dat researchparken een vorm van gespecialiseerde bedrijventerreinen zijn en dus volledig kaderen in de kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie van de bedrijventerreinen die momenteel wordt doorgevoerd.

Zodoende heeft de Vlaamse Executieve op 14 juni jongstleden rekening houdend met de opmerkingen van de werkgroep beslist om de opdracht van de bestaande werkgroep uit te breiden tot een globale evaluatie van de bedrijventerreinen waarbij de nodige aandacht zal gegeven worden aan specifieke terreinen zoals researchparken.

⁽¹⁾ Het opstellen van een volledige kwantitatieve en kwalitatieve inventaris van de beschikbare industriezones en ambachtelijke zones en de inschakeling ervan als instrument voor het aantrekken van investeringen, zal worden doorgevoerd. De behoefte aan bedrijvencentra en researchparken zal geëvalueerd worden". (p. 66)

A.6. FNSV — GIMVINDUS

Op 16.2.1989 werd de N.V. GIMVINDUS, dochteronderneming van de GIMV in haar tweede functie, opgericht. Zoals bepaald in de Vlaamse regeringsverklaring wordt de FNSV-portefeuille overgeheveld naar deze dochteronderneming, die het beheer over deze portefeuille en de verbintenissen zal overnemen, binnen het kader van een coherent industrieel beleid. Daartoe werd tussen het Vlaamse Gewest, de N.V. GIMV en de N.V. GIMVINDUS een protocol afgesloten waarin werd bepaald dat tegenover de aankoop door GIMVINDUS van de FNSV-aandelen een langetermijnschuld staat van de N.V. GIMVINDUS tegenover het Vlaamse Gewest. Deze schuld is renteloos en slechts opeisbaar door het Vlaamse Gewest na afspraak met de GIMV. Bovendien zal ze jaarlijks worden herzien en verminderd met de definitieve waardeverminderingen, vastgesteld op de individuele participaties van de N.V. GIMVINDUS en als zodanig aanvaard door de commissaris-revisor, en zal ze kunnen afgebouwd worden door middel van een gedeelte van de kasmiddelen die uit de recyclage vrijkomen.

De in het protocol bepaalde doelstellingen van de N.V. GIMVINDUS zijn de volgende :

- * opvolgen van de bestaande portefeuille van de N.V. FNSV (beheer, controle, onderhandelingen, enzovoort) ;

- * opvolgen van de huidige rechten en verplichtingen die bestaan in hoofde van de N.V. FNSV ten opzichte van bedrijven uit de Nationale Sektoren ;

- * uitwerken van voorstellen inzake nieuw aan te gane verbintenissen ;

- * actieve recyclage van deze portefeuille met het oog op een maximale realisatie ervan ;

- * zoeken naar synergiepotentieel met andere bedrijven en met onder meer participaties onderling en/of met de eigen participaties van de GIMV of deze beheerd in haar derde functie ;

- * als een goede huisvader het financieel beheer voeren van de consortiale lening en van de thesaurie.

Op vaste data (30 november en 31 mei) zal door de N.V. GIMVINDUS verslag uitgebracht worden aan de voogdijministers over de toestand van de participaties en vorderingen en de evolutie op kasbasis van de afzonderlijke dossiers en een voorstel geformuleerd worden over de aanwending van de kasmiddelen gerealiseerd uit recyclage van participaties en vorderingen. De voogdijministers leggen het verslag van 31 mei voor aan de Vlaamse Executieve in het kader van de begrotingsbesprekingen.

De N.V. GIMVINDUS zal tevens, binnen de principes bepaald in het protocol, nieuwe verbintenissen kunnen aangaan zowel met betrekking tot bedrijven die reeds tot de portefeuille behoren als met betrekking tot bedrijven die nog geen deel uitmaken van de portefeuille.

A.7. De bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 geregionaliseerde nationale sectoren

A.7.1. Textiel- en confectiesector

A.7.1.1. Expansiewetgeving

Het protocol, afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en het ITCB, eindigt op 31 december 1989. Van dan af zal de Vlaamse Administratie voor Economie en Werkgelegenheid verder instaan voor de behandeling van de expansiedossiers

in de textiel en confectiesector. De Administratie zal zich hiervoor dienen te baseren op de nieuwe expansierichtlijnen die vanaf 1990 zullen gelden voor alle sectoren.

De van begin 1989 van de nationale overheid naar het Vlaamse Gewest overgehevelde dossierachterstand zal eind 1989 herleid zijn tot ruim één jaar. In 1990 zal door de Vlaamse Administratie een bijkomende inspanning dienen te gebeuren met het oog op het verder reduceren van deze achterstand tot op het niveau van de andere sectoren.

Indien het investeringsprogramma van 1988 en 1989 en het niveau van de in het kader van de expansiewetgeving textiel en confectiesector ingediende investeringen gehandhaafd blijven, dient rekening gehouden te worden met een totaal jaarlijks investeringsprogramma van ruim 12 miljard frank.

Dit cijfer betreft grote ondernemingen en KMO's ; de investeringen, verricht door ondernemingen die deel uitmaken van een groep met een erkend coördinatiecentrum — die slechts in zeer beperkte mate kunnen genieten van expansiesteun — worden hier buiten beschouwing gelaten.

A.7.1.2. Dienstenluik Textielplan

Van de oorspronkelijke enveloppe van het Dienstenluik, die 5,7 miljard bedroeg, blijft eind 1989 een saldo over van minimum 350 miljoen frank. Het is de bedoeling dit (nationale) saldo, door middel van een protocol dat wordt afgesloten tussen de nationale overheid en de gewesten, door te schuiven naar 1990, a rato van 80 procent (Vlaanderen), 17 procent (Wallonië) en 3 procent (Brussel). Deze middelen zullen onder de volledige bevoegdheid van de gewesten ressorteren en zullen worden besteed ten gunste van de textiel- en confectiesector.

Wat het Vlaamse Gewest betreft, zullen de in het verleden in het kader van het Textielplan gevoerde acties worden geëvalueerd, wat inhoudt dat bepaalde acties kunnen worden uitgebreid naar andere sectoren toe. In geen geval zal een nieuw sectorieel beleid van de textiel worden gevoerd. De invalshoek voor het op dit vlak te voeren beleid zal horizontaal en intersectorieel zijn.

In het protocol af te sluiten tussen de Gewesten en de Nationale Minister van Economische Zaken, wordt gepreciseerd dat het ITCB tot 31 december 1990 wordt belast met acties in het kader van de uitvoering van het Dienstenluik, evenwel onder controle van de Gewesten. Elk Gewest zal daartoe een samenwerkingsakkoord afsluiten met het ITCB, waarin de modaliteiten en de draagwijdte van respectievelijk dienstopdrachten worden omschreven.

A.7.1.3. Financieel luik Textielplan

De N.V. GIMVINDUS, dochteronderneming van de GIMV, die de bestaande portefeuille van het FNSV heeft overgenomen, staat in voor de actieve recyclage van deze portefeuille met het oog op een maximale realisatie ervan. Wat de versnelde terugkoop van niet-stemgerechtigde aandelen betreft, deze zal dienen te gebeuren volgens de modaliteiten, vast te leggen door de N.V. GIMVINDUS conform aan de EG-richtlijnen.

A.7.2. De scheepsbouw

— Reeds tijdens 1989 diende, tengevolge van de verhoogde vraag naar goedkope scheepskredieten van Belgische reders voor de bouw van nieuwe vaartuigen, de vastleggingsmachtiging op het Fonds bestemd om het in stand houden en het uitbreiden te verzekeren van de koopvaardij en de vissersvloot opgetrokken te worden tot 6.200 MF terwijl voor 1990 een machtiging van 4.200 MF wordt voorzien. Niettegen-

staande deze daling betekent dit dat nog steeds meer middelen worden vrijgemaakt ten opzichte van de vastleggingsmachtigingen die gedurende de voorbije jaren op nationaal niveau werden bepaald.

Dit is ook omdat dit mee evolueert met de bestellingen. Het accent op bestelling ligt in 1989, daarom kan het vastleggingsniveau in 1990 ietwat dalen.

- Het bedrag van 566 MF in de sector FEERR-Verkeerswezen is vereist voor de betaling van de intresten op leningen toegestaan overeenkomstig de wet van 23 augustus 1948, artikel 1, c. Met dit bedrag worden de intresten betaald op

- de nog lopende, door de nationale overheid, voor 1 januari 1989 goedgekeurde scheepskredieten ;

- de door het Vlaamse Gewest goedgekeurde scheepskredieten ;

- de nog goed te keuren scheepskredieten tijdens 1989 en begin 1990.

- De vastleggingsmachtiging met betrekking tot het Fonds, alsmede de intresten op leningen, dienen gezien te worden in samenhang met het plafond van 18 miljard te waarborgen door de Nationale overheid, in uitvoering van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten.

- Mede door een internationale heropleving in de shipping tijdens 1989 zijn er reeds een aantal scheepskredieten voor grote bouwprojecten goedgekeurd, terwijl in de prognoses voor 1990 nu al met de toekenning van een aantal scheepskredieten begin 1990 dient rekening gehouden. De internationale competitiviteit van de scheepsbouw en scheepsherstelling is daarmee echter nog niet herwonnen. Er dient gestreefd naar een coherent en geïntegreerd beleid ten aanzien van de gehele maritieme sector, te weten zowel de scheepvaart- als de scheepsbouw- en scheepsherstellingsbedrijven.

- De studieopdrachten, toegewezen in uitvoering' van de beslissing van de Executieve van 22 maart 1989, naar de leefbaarheid op middellange termijn van alle scheepsbouwsegmenten in Vlaanderen met inbegrip van de sector scheepsherstellingsbedrijven, zullen in het najaar gefinaliseerd worden waarna, op basis van de beleidsaanbevelingen, een gefundeerd beleid zal opgevat worden. De verdere toewijzing van de middelen uit het scheepskrediet zal dan ook in functie van het te voeren beleid gebeuren binnen de beschikbare budgettaire ruimte en rekening houdende met de restricties opgelegd door de EEG-richtlijn betreffende de steun aan de scheepsbouw.

- Op basis van de resultaten van de studieopdracht en de beleidsbeslissingen kan een vastleggingsmachtiging voor het jaar 1990 aangepast worden.

A.7.3. De Steenkoolnijverheid

Op 26 mei 1989 keurde de Vlaamse Executieve een herstructureringsplan van de Kempense Steenkoolmijnen goed.'

De Vlaamse Executieve nam toen in uitvoering van een eerdere beslissing op 19 april 1989 volgende beslissingen :

1. Vermits uit de studies blijkt, dat het strategisch belang van een steenkoolwinning in de KS als minimaal mag bestempeld worden en dat de vervroegde sluiting vanuit energetisch, economisch en financieel standpunt de beste strategie is, stemt de Vlaamse Executieve in met een vervroegde beëindiging van de steenkoolexploitatie in de KS.

2. De Vlaamse Executieve beslist dat de steenkoolontgin-

ning in de Westelijke zetel ten laatste op 1 januari 1993 zal worden beëindigd. Dit moet gepaard gaan met het vervullen van diverse voorwaarden.

2.1. De open dialoog tussen de KS-directie en de representatieve vakbondsorganisaties van de mijnwerkers die door de Gemeenschapsminister was gevraagd en die reeds opgestart was, moet onmiddellijk omgezet worden in concrete sociale onderhandelingen die aanleiding moeten kunnen geven tot het afsluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst voor arbeiders en bedienden waarbij :

2.1.1. speciale begeleidingsmaatregelen vastgelegd worden voor de werknemers die vóór einde 1996, 10 jaar dienst of de EGKS-pensioenvoorwaarden zouden bereikt hebben. De Vlaamse Executieve biedt in dit verband haar diensten aan om te onderhandelen met de nationale Regering ;

2.1.2. een garantie wordt gegeven inzake inkomenstoelagen en/of premies.

2.2. Speciale aandacht wordt besteed aan maatregelen inzake het behoud van lening, de EGKS-maatregelen en het invaliditeitspensioen.

2.3. Voor de uitbetaling en/of vergoeding van al de in de CAO opgenomen punten wordt een paritair beheerd sociaal fonds opgericht.

2.4. Maximale herplaatsingskansen voor iedereen moeten zo ruim mogelijk worden voorzien.

3. Rekening houdend met de regionalisering, die sinds de in werkingtreding van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1988 is opgetreden, bevestigt de Vlaamse Executieve de beslissing van de nationale Regering van 31.12.86 en van oktober 1987 inzake de financiering van de herstructurering van de KS.

4. Gelet op het belang voor de Limburgse Regio van diverse sociale projecten, beslist de Vlaamse Executieve het zogenaamde Toekomstcontract voor Limburg te actualiseren en te activeren, dit zowel naar economische (onder meer uitbreiding van ~~industrieterreinen~~) als naar sociale projecten (onder meer programma's inzake de opleiding, onderwijs, migrantenproblematiek, sociale huisvesting, renovatie van de ~~mijn~~cités en herbestemming van de mijnsterreinen) ;

4.1. daartoe zal onder meer een sociaal investeringsfonds opgericht worden en onder een paritair beheer tussen overheid enerzijds en KS en vakbonden anderzijds geplaatst worden. De KS is bereid gevonden 3 miljard frank uit het saldo van de KS-enveloppe aan dit fonds over te maken ;

4.2. de Permanente Werkgroep Limburg wordt belast met de voorbereiding van dit aanvullend reconversieplan dat voor 1 augustus 1989 aan de Vlaamse Executieve ter goedkeuring dient te worden voorgelegd ;

4.3. de Vlaamse Executieve verbindt zich ertoe dit aanvullend reconversieplan in te dienen bij de Europese Commissie en het op te nemen als addendum bij het zogenaamde toekomstcontract voor Limburg.

5. De Vlaamse Executieve wenst in nauwe samenwerking met de Raad van Bestuur van de KS alle nuttige en nodige maatregelen te nemen om diversificatieactiviteiten te ontwikkelen in het bijzonder met het oog op de tewerkstelling van de mijnwerkers, ook voor deze die het moeilijkst herplaatsbaar zijn.

Intussen heeft de Vlaamse Executieve verder uitvoering gegeven aan haar beslissing van 26 mei 1989.

Met de Nationale Regering werd reeds op 30 juni 1989 overeen gekomen om alle wettelijke en nodige maatregelen te nemen tot uitvoering van de CAO die toen ter tafel lag, tussen directie en mijnwerkers van de KS. De Vlaamse Executieve zal de meerkost van de CAO inzake wachtvergoedingen die ingaan tussen 1 januari 1993 en einde 1996 ten laste nemen. Het bedrag zal worden afgenomen van de KS-enveloppe.

In de marge van de CAO besliste de Vlaamse Executieve om in artikel 57 bis van de Huisvestingscode de limiettermijn van 1 juli 1989 te wijzigen in 1 januari 1997. Deze wijziging heeft betrekking op de mogelijkheden die aan de mijnwerkers wordt geboden om goedkope leningen in bedoelde sector af te sluiten. Door het volledige pakket van maatregelen heeft de Vlaamse Executieve ertoe bijgedragen de ondertekening van een CAO mogelijk te maken en de beëindiging van de mijnactiviteit op een sociaal verantwoorde manier te doen plaatsvinden.

In september heeft de Vlaamse Executieve haar goedkeuring gehecht aan de eerste fase van het aanvullend reconversieplan voor Limburg. In deze eerste fase worden acties en projecten geformuleerd die betrekking hebben op de volgende domeinen : migrantenbeleid, opleiding, onderwijs, huisvestings- en welzijnsvoorzieningen. De sanering van de mijnterreinen werd niet opgenomen in het sociale luik maar zal tegelijkertijd met de industrieterreinen in de tweede fase behandeld worden. De Permanente Werkgroep wordt belast met de opstelling van de tweede fase van het aanvullend reconversieplan dat betrekking zal hebben op de economische en andere sociale doelstellingen van het Toekomstcontract.

De financiële ruimte hiervoor kan bepaald worden nadat de financiële consequenties van de keuzes van de mijnwerkers bekend zullen zijn.

Terzake mag verwacht worden dat begin november 1989 door KS uitsluitel kan gegeven worden. Op dit ogenblik beschikt men immers slechts over richtinggevende getallen met betrekking tot de keuzes die de mijnwerkers geformuleerd hebben.

Met betrekking tot het beheer van het op te richten Sociaal Investeringsfonds is de overlegperiode afgelopen en mag de definitieve start eveneens begin november verwacht worden.

B. Het activiteitenprogramma Economische Expansie en Regionale Reconversie — Grote Ondernemingen

B. 1. De Economische Expansie

B. 1.1. Investeringsevolucie in Vlaanderen

Het investeringsritme in Vlaanderen kent sinds de laatste jaren een belangrijke heropleving. Met het oog op de Europese eenheidsmarkt zal Vlaanderen een belangrijke aantrekkingskracht uitstralen voor nieuwe investeringen.

In 1988 werd reeds een buitenlandse investeringsstroom waargenomen.

Immers bedrijven uit niet-EEG-landen (V.S., Japan, Zweden,...) hebben er alle belang bij om met inbegrip van 1 januari 1993 te produceren binnen de grenzen van de Europese eenheidsmarkt. De centrale ligging, de gemakkelijke toegankelijkheid alsook de nabijheid van Brussel, spelen hier een belangrijke rol.

Uit het cijfermateriaal van de B.T.W.-aangiften blijkt dat de industriële investeringen op jaarbasis 57 procent hoger liggen in 1988 in vergelijking met 1984. Ten opzichte van 1987 bedroeg de stijging 24 procent, en ten opzichte van 1981 zelfs 93 procent.

De investeringen in de niet-industriële sectoren stegen in 1988 met 77 procent ten opzichte van 1984. In vergelijking met 1987 bedroeg deze stijging 25 procent.

Het statistisch cijfermateriaal in verband met de investeringsgegevens op basis van de B.T.W.-aangiften is nog niet beschikbaar voor 1989.

Jaar	1981	1982	1983	1984
Investeringen in de nijverheid	108,4	115,7	113	113,3
Investeringen in de niet-industriële bedrijven	82,5	92,1	101,2	122,1
Totaal	190,9	207,9	214,3	255,5

Jaar	1985	1986	1987	1988
Investeringen in de nijverheid	143,6	160,4	168,3	209,5
Investeringen in de niet-industriële bedrijven	135,5	156,8	172,8	216,2
Totaal	279,2	317,3	241,1	425,7

B.1.2. Investerings in het kader van de expansiewetten van 1959 en 1970

Voorafgaandelijk moet opgemerkt worden dat de hierna volgende gegevens voor 1989 bekomen werden door extrapolatie van de beschikbare statistische cijfers met betrekking tot de eerste 8 maanden van 1989.

In tegenstelling met de dalende trend welke sinds 1985 kon waargenomen worden inzake betoelaagde investeringen, viel in 1988 een opmerkelijke stijging te noteren tot 96,5 miljard frank. Hier moet echter rekening gehouden worden

met de belangrijke weerslag van een omvangrijk investeringsprogramma ten bedrage van 25 miljard frank. In hoofde van één bedrijf.

De buitengewone tewerkstellingsaangroei in 1988 is te verklaren door het feit dat in 1988 meerdere belangrijke projecten principieel werden vastgelegd. Hun invloed op de tewerkstelling spreidt zich evenwel over meerdere jaren.

Belangrijkste resultaten van de expansiewetten van 1959 en 1970 (miljard fr.) :

Jaar	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Ingediende dossiers	858	928	868	1.029	969	846	1.004	976
Gunstige beslissingen	667	701	722	784	734	650	777	752
Ingediende investeringen	—	—	—	85,6	72,4	76,2	125,9	88,8
Betoelaagde investeringen	51,4	61,6	75,1	67,3	60,5	51,1	96,5	56,2
Budgettaire weerslag	6,3	8,9	11,9	7,4	6,4	5,0	8,9	6,7
Steunpercentage	12,3	14,6	15,9	11	10,6	9,9	9,2	8,3
Nieuwe arbeidsplaatsen	4.450	7.207	6.250	9.027	6.962	6.586	20.388	9.255
Nieuwe vestigingen	—	—	54	77	62	54	72	54
Auto-financiering	72,8	81,8	83,1	85,6	80,2	78,1	82,3	76
Investeringen nieuwe Arbeidsplaatsen (Mln. F.)	11,6	8,5	12,0	7,4	8,6	8,2	4,7	6,07
Investeringen in ontwik. zones (Mrd.F.)	—	30,4	38,2	34,7	27,9	17,5	45,9	31
Steunpercentages in ontwikkelingszones	—	17,6	20,6	16,7	13,8	17,5	13,2	12,9

Bij de evaluatie van deze cijfergegevens dient tevens rekening te worden gehouden met de volgende factoren :

1. Het restriktief begrotingsbeleid van de laatste jaren leidde ertoe dat een aantal sectoren en bepaalde investeringen niet meer voor betoelaging in aanmerking kwamen. Ingevolge de aanhoudende hoogconjunctuur, wordt sinds 1 januari 1989 de richtlijn op de economische expansiewetgeving op mijn vraag heel wat strikter toegepast. Zo wordt het principe van opwaardering van de steun om strategische redenen nog slechts uitzonderlijk toegepast bij nieuwe vestigingen of bij schaalvergroting van bestaande vestigingen die gepaard gaat met een belangrijke tewerkstellings-creatie.

2. Het principe dat bij bijzondere stimuli de rechtstreekse subsidiëring kan worden afgebouwd werd de voorbije jaren ingevoerd en sinds 1 januari 1989 verscherpt toegepast :

— In het geval de onderneming behoort tot een groep met coördinatiecentrum wordt (tenzij bij belangrijke meertewerkstelling) geen rechtstreekse expansiesteun toegekend.

Het aantal erkende coördinatiecentra is de afgelopen maanden sterk toegenomen. Op 1 januari 1988 hadden er 163 hun erkenning gekregen. Op 1 januari 1989 was dit aantal aangegroeid tot 207. Nog 34 bijkomende centra hebben hun erkenning aangevraagd.

De oprichting van een coördinatiecentrum in ons land gaat meestal gepaard met forse investeringsplannen of is er minstens de voorbode van. In 1988 werden 36 procent van de

investerings in de industriële sector (dus zonder de diensten) gefinancierd via coördinatiecentra. In 1989 zou dit oplopen tot 43 procent.

Dit verschijnsel verklaart in belangrijke mate de daling in 1989 van het ingediende investeringsvolume.

Het principe van de niet-cumuleerbaarheid van de fiscale voordelen bij financiering via deze coördinatiecentra met basis-expansiesteun wordt konsekvent toegepast. De investeringen die door deze groepen worden gerealiseerd zijn niet opgenomen in de expansiestatistieken.

— Gezien de belangrijke fiscale gunstmaatregelen die worden toegekend aan reconversievennootschappen werd de directe steunverlening beperkt. Zo werd de steun aan reconversievennootschappen die ontstonden door herstructurering uit bestaande vennootschappen beperkt tot maximum 8 procent of 12 procent naargelang de gecreëerde meertewerkstelling.

3. Belangrijke investeringsprojecten werden aangetrokken op basis van de bijzondere fiscale stimuli, aangevuld met een terug te betalen renteloos voorschot. Deze investeringen zijn evenmin opgenomen in de statistieken.

Belangrijke vaststellingen.

1) De daling van het steunpercentage in de ontwikkelingszone van 13,2 procent naar 12,9 procent vloeit gedeeltelijk voort uit de toepassing van het Besluit van de Vlaamse Executieve van 31 mei 1989, waarbij de steun in zone II van de wet van 1970 beperkt werd en uit eerder vermelde beperking van de steun aan reconversievennootschappen.

2) De selectieve benadering van de investeringsdossiers om reden van de hoogconjunctuur ligt eveneens aan de basis van een daling van 9,2 procent naar 8,3 procent van het globale steunpercentage.

3) De hoge autofinanciering van de investeringen blijft behouden, niettegenstaande een lichte terugloop van 82,3 procent in 1988 naar 76 procent in 1989. Deze cijfers vormen een bewijs van de degelijke financiële structuur waarover de Vlaamse ondernemingen vandaag beschikken.

4) Het uitzonderlijk cijfer van 1988 met betrekking tot de tewerkstellingscreatie zal in geen geval in 1989 bereikt worden. Het eindcijfer voor 1989 zal zich situeren rond de 9.000. Voor 1988 werd het cijfer uitzonderlijk beïnvloed door belangrijke investeringen van hoofdzakelijk buitenlandse ondernemingen.

5) Het economisch beleid in de Vlaamse Regering blijft afgestemd op de ontwikkelingszones (Limburg, de Kempen en de Westhoek). Tijdens de laatste 5 jaren werd 47 procent van de globale betoelagde investeringen in deze zones ge-centraliseerd. De gemiddelde steun bedroeg daarbij ongeveer 16 procent.

B. 1.3. Vlaanderen, aantrekkingspool voor buitenlandse investeerders

Buitenlandse ondernemingen blijven een groot vertrouwen stellen in de Vlaamse economie. In 1988 werden 20 nieuwe buitenlandse vestigingen met expansiesteun in Vlaanderen opgericht. De totale met expansiesteun gesubsidieerde buitenlandse investeringen kenden in 1988 een forse groei (van 26,2 miljard frank in 1987 naar 62,7 miljard frank in 1988), en dit ondanks het feit dat de buitenlandse ondernemingen voornamelijk gebruik maken van de mogelijkheden van het stelsel van de coördinatiecentra voor de financiering van hun investeringsprojecten.

Deze evolutie werd echter in ruime mate bepaald door het reeds vermeld investeringsprogramma van 25 miljard frank. Voor 1989 zal deze groei gematigder zijn, namelijk 35 miljard frank, maar nog steeds in stijgende trend ten opzichte van 1987. Het aandeel van de buitenlandse investeringen in de globale gesteunde investeringen in Vlaanderen steeg tot 64,9 procent in 1988, nadat het in 1987 was teruggelopen tot 51,2 procent. Voor 1989 zal dit percentage lichtjes dalen tot 62,2 procent ten opzichte van 1988.

De metaalverwerkende nijverheid blijft de voornaamste sector van investeringen van de buitenlandse bedrijven. Koplopers qua investeringen in de Vlaamse regio zijn de Verenigde Staten, gevolgd door Nederland, West-Duitsland en Japan.

Conform de bemerking bij punt B. 1.2. betreft dit extrapolatie op jaarbasis van gegevens met betrekking de eerste 8 maanden van 1989.

Buitenlandse investeringen met expansiesteun

Jaar	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Aantal dossiers aanvaarde invest. (miljard fr.)	271	291	277	292	343	210
% der totale invest.	53,2	43,0	36,4	26,2	62,7	35
tewerkstellingsaangroei	70,8	63,6	60,3	51,2	64,9	62,2
% totale tewerkstellingsaangroei	2.582	5.397	3.360	3.577	14.828	4.373
	41,3	55,4	48,7	54,3	72,7	47,3

Het aandeel van de buitenlandse investeringen in de totaliteit van de betoelaagde programma's is voor 1989 gedaald, zowel wat de investeringsbedragen betreft als wat de bijkomende tewerkstelling betreft.

Er valt echter op te merken dat steeds meer buitenlandse ondernemingen hun investeringen financieren via coördinatiecentra (actueel 207 erkend ; 34 hebben nog aanvraag lopen), waardoor zijn niet meer in aanmerking komen voor de klassieke expansiesteun.

Uit vorige bedenkingen kunnen wij besluiten dat de buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen sterk vertegenwoordigd blijven en één van de belangrijkste pijlers van onze Vlaamse Economie vormen.

B. 1.4. Budgettaire middelen 1990

Voor de sector „Handel en Nijverheid”, dus de grote ondernemingen werd voor 1989 een machtiging voorzien van :

- FEERR: 5.000 miljard fr.
- ROF : 4.000 miljard fr.
- Totaal : 9.000 miljard fr.

Deze cijfers werden nadien als volgt aangepast :

- FEERR: 4.550 miljard fr.
- ROF : 3.650 miljard fr.
- Totaal : 8.200 miljard fr.

Ten overstaan van 1988 betekende dit een verhoging met ongeveer 700 miljoen frank. Tevens was het een omkering van de situatie 1988 waar de ROF-machtiging groter was dan de FEERR-machtiging.

Dit was gesteund op concrete dossiers, namelijk een be-

langrijke verhoging van het aantal ingediende dossiers in de FEERR-zone.

Voor het jaar 1990 is er een lichte verhoging voorzien op het FEERR terwijl de voorziene uitgaven op het ROF ongewijzigd blijven.

De gevraagde machtiging voor het jaar 1990 is bijgevolg :

— FEERR:	4.870 miljard fr.
— ROF :	3.650 miljard fr.
Totaal :	<u>8.520 miljard fr.</u>

Rekening gehouden met de overdracht van de nationale sectoren, voornamelijk met textielsector, is de beperkte verhoging op het FEERR een noodzakelijk minimum om de meeruitgaven te dekken welke uit deze overdracht voortvloeien.

B. 1.5. Algemeen Beleid

Een beleid van meer selectieve steunverlening in het kader van de expansiewetten zal in 1990 worden gevoerd.

Nieuwe richtlijnen die tegen begin 1989 aan de Vlaamse Executieve ter goedkeuring zullen worden voorgelegd, zullen van de expansiewetten een eenvoudiger, efficiënter en doorzichtiger werkinstrument maken.

De beoogde doelstellingen worden het voeren van een energiezuinig en ecologisch gericht beleid, zoals het bezuinigen op materialen en grondstoffen en het bevorderen van milieu-investeringen. Daarnaast blijven de bevordering van de tewerkstelling alsook de internationale concurrentiekracht van de bedrijven in Vlaanderen prioritair.

Rekening gehouden met de gunstige economische situatie zal bij de beoordeling van de dossiers meer aandacht besteed worden aan nieuwe vestigingen alsook aan de reële uitbreiding van bestaande bedrijven. Dit houdt in dat de beoordeling van de investeringsprogramma's op een restrictieve basis zal geschieden. De nieuwe richtlijnen zullen bijgevolg hoofdzakelijk rekening houden met de aangehaalde prioriteiten, wat insluit dat courante investeringen nog slechts in uitzonderlijke omstandigheden op basis van een belangrijke sociaal economische weerslag zullen weerhouden worden. De regionalisering van de „nationale sectoren” zal in 1990 de mogelijkheid bieden een Vlaams beleid voor al de industriële sectoren te voeren.

Tenslotte zullen specifieke maatregelen worden uitgewerkt voor de bevordering van de sociaal economische ontwikkeling in probleemgebieden die niet door de Europese Gemeenschap erkend zijn als ontwikkelingszone. Daarbij blijft, met het oog op de vernieuwing van de industriële structuur, het openbaar industrieel initiatief een belangrijk werkinstrument. De GIMV moet hierbij ten volle worden ingeschakeld.

B.2. Het reconversiebeleid in Vlaanderen

Het regeringsprogramma bepaalt dat een dynamisch expansie- en reconversiebeleid in de door de E.G. erkende ontwikkelingszones, zal worden voortgezet en bijgestuurd in functie van de herziening van de Europese structuurfondsen.

Tevens zullen selectieve maatregelen worden genomen ten aanzien van die probleemgebieden die hiervoor op basis van relevante regionale sociaal-economische indicatoren en na advies van de S.E.R.V. in aanmerking komen.

B .2.1. Het reconversiebeleid in de erkende ontwikkelingszones

B.2.1.1. Het Regionaal Ontwikkelingsfonds (ROF)

De Vlaamse Regering zal bijzondere inspanningen blijven leveren om een zo ruim mogelijk bedrag aan middelen te reserveren voor de investeringen van bedrijven in de ontwikkelingsgebieden. Aldus wordt, wat de toepassing van de expansiewetgeving betreft, het aandeel van de ontwikkelingsgebieden in de budgettaire middelen gewaarborgd door de oprichting van het Regionaal Ontwikkelingsfonds.

B.2.1.2. De ontwikkelingsprogramma's

De Europese Commissie wenst haar reconversiebeleid en dat van de lidstaten beter te coördineren.

In deze zin werden ook de E.G.-structuurfondsen sinds 1 januari 1989 aangepast. De Vlaamse Regering heeft maximaal op deze hervorming ingespeeld en vóór 31 maart 1989 bij de E.G.-Commissie de reconversieplannen voor de doelstelling 2 — gebieden (Limburg en de Kempen) — ingediend. Deze reconversieplannen hebben betrekking op de periode 1989-1991 en voorzien in bijkomende initiatieven over de verschillende deeldomeinen : industriële expansie, wetenschappelijk onderzoek, beroepsopleiding en infrastructuur, waarvoor 1 miljard frank extra E.F.R.O.-steun wordt gevraagd.

De totale kostprijs van de projecten ten laste van de Vlaamse Gemeenschap moeten geschieden binnen de op de begroting voorziene kredieten. De ontwikkelingsprogramma's voor Limburg, de Kempen en de Westhoek zijn in volle uitvoering. De stand van zaken ziet er als volgt uit.

* Geïntegreerd Actieprogramma voor Limburg (GAP)

Uit het eerste jaarverslag van het G.A.P. voor de periode oktober 1987 — maart 1989, blijkt dat meer dan de helft van de geplande projecten in uitvoering zijn. Hun gezamenlijke kostprijs bedraagt 1,8 miljard frank, waarvan 35 procent wordt betaald door het E.F.R.O.

Alle deelprogramma's zijn in uitvoering industriële expansie, (6 projecten), K.S.H. (1 project), stimulering van het toerisme (8 projecten), wetenschappelijk onderzoek (6 projecten), beroepsopleiding en scholing (1 project) en infrastructuur (13 projecten).

In 1989 wordt de aanvatting voorzien van een 10-tal nieuwe projecten, met een kostprijs van zowat 350 miljoen frank.

De tewerkstellingseffecten van de projecten in uitvoering kan als volgt worden weergegeven : tewerkstelling in de bouw, bij fysieke investeringen : 720 manjaren, 80 rechtstreekse nieuwe arbeidsplaatsen en zowat 1.600 geïnduceerde tewerkstelling.

Het E.F.R.O.-gedeelte voorziet voor de gehele periode een globaal investeringsbedrag van 3,4 miljard frank, waarvan 1,4 miljard ten laste van het E.F.R.O.

De andere luiken in het G.A.P. dat op 8 juni 1988 door de Europese Commissie werd goedgekeurd, bevat tevens 1,7 miljard frank steun van het Europees Sociaal Fonds, 484 miljoen frank van het Europees Landbouwfonds, 2,5 miljard frank van E.G.K.S. plus leningen, specifieke steun voor studies en experimenten (312 miljoen frank) en leningen van de Europese Investeringsbank.

* Actualisering van het Toekomstcontract voor Limburg

De Executieve heeft beslist, naar aanleiding van de vervroegde beëindiging van de steenkoolexploitatie in K.S., het zogenaamde Toekomstcontract voor Limburg te actualiseren en te activeren.

Daartoe werd een eerste fase van het aanvullend reconversieplan voor Limburg goedgekeurd, dat betrekking heeft op het migrantenbeleid (beroepsopleiding, huisvesting, onderwijs, werkgelegenheid en welzijnsvoorzieningen), de beroepsopleiding, de huisvesting, het onderwijs en de welzijnssector. In totaal gaat het om een bedrag van 3 miljard frank.

De financiering van deze bijkomende acties en projecten zal gebeuren door K.S. via storting in een op te richten sociaal investeringsfonds.

Voor de tenuitvoerlegging van deze eerste fase moeten dus geen supplementaire middelen worden voorzien ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De Permanente Werkgroep Limburg wordt belast met het opstellen van de tweede fase van het aanvullend reconversieplan, met name inzake de economische en andere sociale doelstellingen van het Toekomstcontract (industrieterreinen, sanering mijnterreinen, sociale huisvesting, bijzondere tewerkstelling, hoger onderwijs, infrastructuur en wetenschappelijk onderzoek). Dit zal gebeuren nadat de Executieve een beslissing heeft genomen, ten laatste in oktober 1989, over de verdere actualisering van het Toekomstcontract, nadat de financiële gevolgen van de keuze van de mijnwerkers duidelijk is geworden.

* Het nationaal programma van communautair belang voor de Westhoek

Dit programma voorziet voor de periode 1987-1991 investeringen voor in totaal bijna 3 miljard frank, waarvan ruim 500 miljoen door het E.F.R.O. wordt gedragen.

Uit het vooruitgangrapport 1989 blijkt dat de 25 projecten die in uitvoering zijn een investeringsbedrag omvatten van 450 miljoen frank, waarvan 158 miljoen E.F.R.O.- steun werd toegekend. Deze projecten hebben vooral betrekking op watervoorziening en afvalwaterzuivering en voorts op de ontwikkeling van de industriële onderbouw (bedrijfsbegeleiding en industrieterreinen), promotie van het toerisme en verkeerstechnische ontsluiting.

In de loop van 1989 zullen een tiental nieuwe projecten worden uitgevoerd.

De uitvoeringstermijn van het programma is nog te kort om konkreet aanwijsbare effecten op de tewerkstelling te geven.

* Geïntegreerd Actieprogramma voor de Westhoek (G.A.P.)

Op 20 juli 1989 keurde de E.G.-Commissie een G.A.P. voor de Westhoek goed, wat inhoudt dat naast de goedgekeurde E.F.R.O.-bijstand in het kader van het nationaal programma van communautair belang, voor de periode 1989-1991 volgende steun wordt verstrekt :

Europees Sociaal Fonds : 188,8 miljoen frank,
Europees Landbouwfonds : 255,2 miljoen frank en
risiciokapitaal (budgetten 554 van de E.G.), : 22,5 miljoen frank.

Het bestaande coördinatiecomité van het nationaal programma van communautair belang zal worden uitgebreid ten einde de doeltreffende uitvoering van het G.A.P. voor de Westhoek te verzekeren.

* Het nationaal programma van communautair belang voor de Kempen

Dit programma ging einde 1988 van start, ruim een jaar later dan de programma's voor Limburg en de Westhoek.

land in het kader van doelstelling 5b in te dienen bij de Commissie werd door de Vlaamse Executieve een werkgroep „Doelstelling 5b” opgericht.

Deze werkgroep bestaat uit de vertegenwoordigers van elke Gemeenschapsminister, de onderscheidene betrokken administraties, ambtenaren van de Europese Commissie en, vermits de samenspraak en samenwerking met de betrokken regio van essentieel belang is, uit vertegenwoordigers van de verschillende representatieve organisaties uit de regio.

Deze werkgroep is voor de eerste maal samengekomen op 20 juli 1989 waarbij de algemene problematiek in verband met het algemeen ontwikkelingsplan werd toegelicht (doelstelling, indienen van de projecten,...). Meer dan 100 voorstellen werden ingediend.

Een beperkte werkgroep, samengekomen in september, heeft volgende punten besproken ter voorbereiding van de tweede vergadering van de werkgroep „doelstelling 5b” begin oktober 1989 :

- sociaal-economische analyse van het Hageland
- de voor het Hageland ingediende projectvoorstellen
- algemene criteria waaraan de voorstellen in principe dienen te voldoen.

Belangrijk is wel dat het gaat om een plan met, naar de Commissie toe, prioritaire beleidsassen.

B.2.1.4. Promotie in het buitenland

Van 27 februari 1989 tot 10 maart 1989 ging een eerste promotionele missie van de ontwikkelingsgebieden in de V.S. en Canada door.

Deze missie werd georganiseerd door F.I.O.C. Vertegenwoordigers van de ontwikkelingsgebieden en de F.I.O.C.-prospector te Boston hielden seminaries te Montreal, Albany, Michigan, Cincinnati en Detroit. Deze campagne, werd gesteund door het E.F.R.O. De follow-up van deze missie is in uitwerking.

B.2.1.5. De Limburgse Investeringsmaatschappij (L.I.M.)

De L.I.M. heeft tot einde augustus 1989 de volgende activiteiten ontplooid :

1° 28 participaties in diverse ondernemingen voor een bedrag van 923 miljoen BF (gebruiksklare verpakking, software tools, magazijndiensten, sandwich panelen, systeembekistingelementen, meubelbekledingen, diepvriesproducten, procesapparatuur, elektronische beheersystemen, digitale kaarten, glasverwerking, bereide vleeswaren, electronic chemicals, industriële zeefdruk, thermisch verzinken, compact disc, luxe-autobussen, confectie, rotatiedrukkerij, kunststofverwerking, golfkarton en ondergrondse boringen, intelligente data collectie, verwerking en versturing, schrijnwerkerij en voedingssector.

2° Bij drie bedrijven werd op obligatieleningen ingeschreven voor een totaal bedrag van 20 miljoen BF.

3° Realisatie van de Klimop-formule, dit wil zeggen, het toekennen van een achtergestelde lening voor kleine ondernemingen en starters die zelf minimaal 1 miljoen BF investeren. Tot einde augustus 1989 werden 89 projecten goedgekeurd voor een totaal bedrag van 270 miljoen BF.

Het globale resultaat tot einde augustus 1989 : een geëngageerd vermogen van 1.213 miljoen BF en een verwachte nieuwe tewerkstelling van 1.550 banen.

Bij de beoordeling van het financiële resultaat (batig saldo na een jaar werking van 8,2 miljoen BF) dient ermee rekening gehouden te worden dat de meeste participaties genomen zijn in startende bedrijven die nog geen winsten hebben gemaakt en bijgevolg nog geen dividend hebben kunnen uitkeren. De enige inkomsten komen voort uit financiële beleggingen.

B .2.1.6. Reconversieprogramma voor de steenkoolgebieden „RECHAR”

De E.G.-Commissie heeft het initiatief genomen om voor de komende 5 jaar een bijzondere inspanning te doen voor de reconversie van de gebieden die door de achteruitgang van de steenkoolnijverheid worden getroffen.

Dit „RECHAR”-programma zou inhouden dat de lidstaten, in hun betrokken gebieden, zouden kunnen rekenen op bijkomende steun uit de E.G.-Structuurfondsen.

Deze steun zou worden verstrekt voor reconversieprogramma's die door de Lidstaten worden opgesteld, voor volgende acties : verbetering van het fysieke en sociale leefmilieu en ontwikkeling van nieuwe economische activiteiten, vooral inzake oprichting en uitbreiding van K.M.O.'s.

Het principe van dit nieuwe „RECHAR”-programma betekent concreet dat voor de mijngebieden in Limburg bijkomende E.G.-steun zou beschikbaar worden (er wordt een totaal budget genoemd van 400 miljoen ECU voor alle in aanmerking komende gebieden).

Hoeveel deze middelen voor Limburg zouden bedragen zal blijken na de definitieve goedkeuring van de RECHAR-actie en de afbakening van de betrokken gebieden.

Zodra deze gekend zijn, zal mijn Kabinet alles in het werk stellen om zo spoedig mogelijk de noodzakelijke plannen en programma's op te stellen.

B .3. Het reconversiebeleid in andere probleemgebieden („Tweede Gordel”)

In het Vlaams regeerprogramma van 2 februari 1989 is voorzien dat specifieke maatregelen zullen worden genomen ten aanzien van die probleemgebieden die hiervoor op basis van relevante regionale sociaal-economische initiatieven in aanmerking komen.

Het gaat hier om een „Tweede Gordel” van probleemgebieden, naast de erkende ontwikkelingszones, Limburg, Kempen en Westhoek.

Op mijn Kabinet werd een analysekader voorbereid ter afbakening van de zones van de „Tweede Gordel”.

Dit analysekader werd besproken door een V.E.S.O.C.-werkgroep ad hoc, waarbij werd overeengekomen dat in twee fasen zou worden gewerkt.

De eerste fase houdt in dat op basis van de beschikbare gegevens uit de S.E.R.V.-databank een eerste lijst van probleemzones wordt vastgelegd.

In een tweede fase zal deze analyse worden verfijnd en aangevuld met prospectieve en kwalitatieve elementen, waarvoor beroep wordt gedaan op de G.O.M.'s.

De eerste fase werd afgewerkt en hieruit blijkt dat de resultaten niet sterk afwijken van de probleemzones zoals die reeds door de S.E.R.V. werden voorgesteld : een probleemzone rond Oostende, rond Eeklo, tussen St. Niklaas

en Dendermonde, in het oosten van het arrondissement Mechelen en in het oosten van het arrondissement Leuven.

In deze tweede fase zal mijns inziens bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de Rupelstreek, de scheepsbouwgemeenten en de Zennevallei.

Het is mijn bedoeling om vóór einde 1989 te komen tot een definitieve afbakening van de zones van de „Tweede Gordel” op basis van de resultaten van de G.O.M.-analyse.

In functie van de resultaten van de hogervermelde werkgroep, zal per gebied een geheel van specifieke maatregelen worden voorgesteld, specifiek omtrent de noden per gebied welke niet uniform zijn.

De opties terzake zullen door de Vlaamse Executieve moeten worden genomen, ook omdat de maatregelen de bevoegdheden van meerdere Gemeenschapsministers betreffen. Hun samenhangend ontwikkelingsbeleid vergt immers niet alleen economische maatregelen, maar ook acties op andere gebieden.

B.4. Voorstellen tot hervorming van de Expansiewetgeving (wetten van 1959 en 1970).

In het kader van de regeringsverklaring werd bepaald dat onder mijn bevoegdheid een aanvraag zou gemaakt worden met de aanpassing van de expansiewetgeving voor grote ondernemingen. Het ligt in mijn bedoeling om deze wetgeving fundamenteel aan te passen zowel qua inhoud als wat de procedure betreft.

Uit een studie van de EEG is gebleken dat België relatief hoog scoort wat de overheidssteun aan de industrie per werknemer betreft. In Vlaanderen blijken de uitgaven in het kader van de expansiewetgeving evenmin altijd het gewenste resultaat te geven naargelang de interpretatie gebeurt door de overheidssector of het bedrijfsleven.

Daarom heb ik opdracht gegeven om een analyse te maken van de verschillende systemen die door de overheden gehanteerd worden teneinde de economische activiteit aan te zwengelen. Dit internationaal overzicht van overheidssubsidies en hun multiplicatoreffect op de industrie moet een aantal aanwijzingen geven om de huidige wetgeving bij te sturen. Evenzeer is het noodzakelijk om de aanpassingen te kaderen in de huidige staatshervorming teneinde een interregionaal opbod zoveel mogelijk te vermijden. Selectiviteit is een ander belangrijk punt dat bij de hervorming verticaal ligt.

Ik wens deze selectiviteit te zien als een beoordelingsfactor van de belangrijkheid van ieder gesubsidieerd investeringsproject. Prioritair worden gesteld :

- tewerkstellingsbevorderende projecten,
- milieu-ontlastende produktiemethodes,
- milieuvriendelijke projecten ;
- projecten met een technologisch belang waarbij de sterke punten van het Vlaamse bedrijfsleven beklemtoond worden ;
- energiezuinigheid ;
- besparen van grondstoffen en materialen ;
- duurzaamheid van materialen.

Het is duidelijk dat in het kader van de huidige beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering schadelijke productieprocessen en produkten door een systeem van heffingen kunnen worden aangepakt, terwijl milieuvriendelijke produkten en productieprocessen via de hervorming van de expansiewetgeving extra kunnen betoelaagd worden.

Wat de bevordering betreft van de tewerkstelling gaat onze aandacht uit naar het meehelpen aan het in terug in evenwicht brengen van de arbeidsbalans. Ik zal vooral oog hebben voor de arbeidsintensieve investeringsprojecten met een uitdrukkelijke klemtoon op blijvende bijscholing van het personeel dezer bedrijven. Er werd de laatste jaren in Vlaanderen veel gesproken over hoogtechnologie als zijnde de enige remedie om de Vlaamse economie sterker te maken.

Hierbij werd dikwijls vergeten dat Vlaanderen sterke troeven bezit in de basissectoren metaal en metaalbouw. Subsectoren zoals machinebouw werden al te stiefmoederlijk behandeld.

De hervorming van de expansiewetgeving moet aandacht besteden aan de bevordering van de sterke basissectoren van de Vlaamse economie. Net zoals in Japan dienen we niet alleen te denken aan de produktie van consument gerichte produkten maar vooral aan de manier om deze te produceren.

Tenslotte wens ik de aanvraag- en behandelingsprocedure van de expansiesteun te vereenvoudigen.

Door deze aanpak zullen de bedrijven vlugger kunnen beschikken over de nodige financiële middelen die juist in de aanloopperiode van de investering zo belangrijk zijn.

C. Het Activiteitenprogramma Economische Expansie en Regionale Reconversie — K.M. O.

C. 1. Algemene beleidsopties

De economische structuur van Vlaanderen wordt in belangrijke mate bepaald door de K.M.O.'s. Zij zijn arbeidsintensief en in staat zich, dankzij hun dynamisme en evolutiegerichtheid, aan te passen aan de snel veranderende ontwikkelingen in de economische samenleving.

K.M.O.'s onderscheiden zich 'op een aantal vlakken van grote ondernemingen. Dit houdt in dat zij, vanwege hun kleinschalige produktiewijze, een aantal positieve kenmerken bezitten, waaronder wendbaarheid en snelle beslissings- en uitvoeringsstructuur. Anderzijds evenwel worden zij gekenmerkt door een aantal opvallende zwakten : gebrekkige toegang tot de kapitaalmarkt, niet-professioneel management, geringe geneigdheid tot export en innovatie en onvoldoende informatiegerichtheid.

Deze zwakten dienen in de nabije toekomst nauwkeurig gedetecteerd en omschreven te worden, zodat in het economisch beleid in al zijn facetten rekening kan gehouden worden met de zwakheden van de Vlaamse K.M.O. Daarbij dient een dynamische dienstverlenende aanpak vanuit de overheid centraal te staan. Het beleid dient in te spelen op onder andere de grote behoefte aan managements-, export- en innovatiebegeleiding vanwege de K.M.O.'s. Ook dienen, meer bepaald met het oog op de totstandkoming van de Europese eenheidsmarkt, samenwerkingsverbanden tussen K.M.O.'s onderling en tussen K.M.O.'s en grote ondernemingen — onder andere op het vlak van toelevering gestimuleerd te worden. In het begin van 1990 zullen een aantal maatregelen in deze zin operationeel worden.

Daarnaast dient een efficiënte toepassing van de expansiewetgeving voor de K.M.O. een daadwerkelijke financiële steun te betekenen bij het investeren. Dit houdt in dat enerzijds de aanvraag- en toekenningprocedure verregaand vereenvoudigd dient te worden en anderzijds de steunverlening toegespitst op economisch, sociaal en maatschappelijk nuttige en duurzame projecten, waarbij zowel tewerkstelling, milieu als energie- en grondstoffenbesparing doorslaggevende criteria zullen zijn. Deze selectiviteit dient vertaald te worden in een duidelijke steundifferentiatie bovenop een (verlaagde) basissteun.

Bij dit alles wordt vooral aandacht besteed aan het welslagen van de startende ondernemers door onder andere :

- 1) de toekenning van verhoogde investeringssteun voor startende ondernemers ;
- 2) de toekenning van fiscale voordelen zoals de versnelde afschrijvingen en de vrijstelling van de onroerende voorheffing ;
- 3) de verdere uitbouw van de bedrijvencentra ;
- 4) de opleiding, de begeleiding en het verstrekken van advies aan potentiële en startende ondernemers.

C.2. De toepassing van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering — Statistische gegevens

Voorafgaandelijk moet opgemerkt worden dat de hierna volgende statistische gegevens bekomen werden door extrapolatie van de beschikbare gegevens over de eerste acht maanden van 1989.

C.2.1. Gegevens betreffende het aantal ingediende en geregistreerde dossiers

	aantal rentetoe- lagen	aantal kapitaal- premie	aantal leasings	algemeen totaal
1989	12.020	2.165	743	14.929
1988	12.002	1.935	578	14.515
1987	10.394	1.722	421	12.537

C.2.2. Gegevens betreffende het aantal besliste dossiers

Het betreft hier de dossiers beslist in het jaar x, maar ingediend in het jaar x of x – 1.

	aantal besliste rentoe- lagen	aantal besliste kapitaal- premies	aantal gemengde dossiers	aantal weige- ringen	algemeen totaal
1989	12.314	2.020	478	1.800	16.612
1988	8.106	1.379	316	1.575	11.376
1987	7.453	1.254	—	1.136	9.843

(De leasings worden gerangschikt onder de rentetoelagen).

Besliste rentoelagen	1987	1988	1989
(1) Ingediend investeringsprogramma	29.653 MF	38.698 MF	60.872 MF
(2) Aanvaard investeringsprogramma	26.132 MF	33.561 MF	51.382 MF
(3) Budgettaire weerslag	1.480 MF	1.911 MF	2.841 MF
(4) Budgettaire weerslag incl. meertewerkstelling	1.996 MF	2.581 MF	3.778 MF
(5) Supplement meertewerkstelling (4) – (3)	515 MF	669 MF	936 MF
(6) Voorziene meertewerkstelling (*)	8.537 MF	9.601 MF	10.336 MF
Aanvaard investeringsbedrag per bijkomende nieuwe arbeidsplaats	± 3 MF	± 3,5 MF	± 5 MF

(*) Voorziene meertewerkstelling = aantal personen vermeld in de aanvraag.

Besliste kapitaalpremies	1987	1988	1989
(1) Ingediend investeringsprogramma	6.778 MF	8.384 MF	14.596 MF
(2) Aanvaard investeringsprogramma	5.982 MF	7.557 MF	12.977 MF
(3) Budgettaire weerslag	412 MF	505 MF	857 MF
(4) Budgettaire weerslag incl. meertewerkstelling	598 MF	745 MF	1.269 MF
(5) Supplement meertewerkstelling (4) – (3)	185 MF	240 MF	412 MF
(6) Voorziene meertewerkstelling	2.578 MF	2.873 MF	2.715 MF
Aanvaard investeringsbedrag per bijkomende nieuwe arbeidsplaats	± 2,3 MF	± 2,6 MF	± 4,8 MF

Besliste gemengde dossiers	1987	1988	1989
(1) Ingediend investeringsprogramma	2.147 MF	4.185 MF	5.705 MF
(2) Aanvaard investeringsprogramma	1.993 MF	3.979 MF	5.316 MF
(3) Budgettaire weerslag			
a) Rentetoelagen	93 MF	152 MF	223 MF
b) Kapitaalpremie	80 MF	134 MF	181 MF
(4) Budgettaire weerslag incl. meertewerkstelling			
a) Rentetoelagen	126 MF	199 MF	298 MF
b) Kapitaalpremie	119 MF	199 MF	268 MF
(5) Supplement meertewerkstelling (4) – (3)			
a) rentetoelagen	33 MF	47 MF	74 MF
b) kapitaalpremie	38 MF	64 MF	87 MF
(6) Voorziene meertewerkstelling	519 MF	833 MF	1.235 MF
Aanvaard investeringsbedrag per bijkomende nieuwe arbeidsplaats	± 3,8 MF	± 4,8 MF	± 4,3 MF

Globale beslissingen in 1989 (x 1.000 BF.)	Totalen
(1) Ingediend investeringsprogramma	81.174.560
(2) Aanvaard investeringsprogramma	69.676.150
(3) Budgettaire weerslag	
a) Rentetoelagen	3.065.260
b) Kapitaalpremie	1.038.847
(4) Budgettaire weerslag incl. meertewerkstelling	
a) Rentetoelagen	4.076.407
b) Kapitaalpremie	1.538.124
(5) Supplement meertewerkstelling (4) – (3)	
a) Rentetoelagen	1.011.146
b) Kapitaalpremie	499.277
(6) Voorziene meertewerkstelling	14.286
Investeringsbedrag per bijkomende nieuwe arbeidsplaats	ong. 4,88 milj.

C.2.3. Aantal beslissingen (aangepast na afronding) per schijf van ingediend investeringsbedrag

Toegekende steun RT (x 1.000)	KP	RT/KP	Wei-ger.	Tot.	%
— 600	4	0	15	19	0,11
601 — 1000	228	11	2	153	392
1.001 — 2.000	3.451	495	29	562	4.510
2.001 — 3.000	2.271	357	48	309	2.966
3.001 — 4.000	1.550	203	45	185	1.986
4.001 — 5.000	1.103	133		135	1.416
5.001 — 6.000	785	178	42	100	1.041
6.001 — 7.000	553	87	24	48	728
7.001 — 8.000	448	67	22	26	607
8.001 — 9.000	339	54		27	454
9.001 — 10.000	204		76	94	306
10.001 — 15.000	639	178	44	39	968
15.001 — 20.000	302	81		31	463
20.001 — 30.000	249		47		408
30.001 — 40.000	93	37	20	4	
> 40.001	95	56	26	17	
	12.314	2.020	478	1.800	16.612
					100,00

C.2.4. Aantal positieve beslissingen (aangepast na afronding) per schijf van toegekende steun

Toegekende steun (x 1.000)	totale RT	KP	Ge-mengde	Tot.	%
1 — 50	1.747	124	0	1.871	12,63
51 — 100	3.766	382	0	4.148	28,00
101 — 150			39	2.313	15,62
151 — 200	1.939	384	38	1.461	9,86
201 — 250			39	1.011	6,83
251 — 300	808	166	31	669	4,51
301 — 400	677	155	54	886	5,98
401 — 500	397	119	40	556	3,75
501 — 750	524	151	69	744	5,02
751 — 1.000			48	348	2,35
1.001 — 2.000	323	151	59	511	3,45
2.001 — 4.000	118	31	47	216	1,45
> 4.001	37		15	83	0,55
	12.317	2.021	479	14.817	100,00

C.3. Commentaar

Rekening houdende met deze geëxtrapoleerde cijfers kan er vastgesteld worden dat ten opzichte van 1988 het aantal besliste dossiers met ruim 46 % gestegen is (16.612 in 1989 t.o.v. 11.376 in 1988). Het aantal ingediende dossiers daarentegen zal stijgen tot meer dan 15.000. De totale betoelaagde investeringen bedragen 69,676 miljard BF ; dit is een toename met 54,5 % ten opzichte van het jaar 1988 toen de aanvaardbare investeringen 45,099 miljard BF bedroegen. De totale budgettaire weerslag in 1989 bedraagt 4,104 miljard BF ten opzichte van 3,726 miljard BF in 1988 ; met andere woorden een stijging van 10 %. Het gemiddelde percentage van de overheidstussenkomst met betrekking tot de aanvaardbare investering beloopt in 1989 8,06 % ten opzichte van 8,26 % in 1988. Hier is een lichte daling waar te nemen.

De overheidsteun gebeurde hoofdzakelijk onder de vorm van rentetoeelagen (4,076 milj. BF, met andere woorden 72,6 %) en in mindere mate onder de vorm van kapitaalpremies (1.538 milj. BF, met andere woorden 27,4 %).

De voorziene meertewerkstelling ingevolge de betoelaagde investeringen bedraagt voor 1989 14.286 eenheden, zijnde een gemiddelde investering van 4 miljoen BF per arbeidsplaats. In 1988 bedroeg deze gemiddelde investering per arbeidsplaats ongeveer 3,4 miljoen BF. Van het aantal positief besliste dossiers in 1989 heeft 40,63 % betrekking op een steunbedrag kleiner dan 100.000 BF. In 1988 was dit 42,9 %.

De achterstand in verband met de aanvragen om expansiesteun welke in 1988 ca. 6.000 aanvragen bedroeg, werd grotendeels weggewerkt door een algemene toespitsing op de behandeling van de nieuwe geregistreerde dossiers. Dit gebeurde echter ten koste van een achterstand bij de behandeling van de aanvragen tot het bekomen van de verlenging ten gevolge van een bewezen meertewerkstelling en, behandeling van de dossiers in verband met terugvorderingen. Een oplossing voor dit probleem bestaat enerzijds in het doorvoeren van een verregaande vereenvoudiging in het kader van de nieuw uit te vaardigen richtlijnen KMO-expansiewetgeving en anderzijds in de informatisering van de dossieraanvraag en -behandeling.

C.4. Nieuwe richtlijnen expansiewetgeving KMO

De invalshoek voor het ontwerpen van de VL4-richtlijn,

die in 1990 operationeel dient te worden, is tyeëerlei. Naast het doorvoeren van een verregaande efficiëntie dient in de richtlijn ook een duidelijke selectiviteit te worden ingebouwd.

C.4.1. Efficiëntie

Enerzijds dient de aanvraag- en behandelingsprocedure te worden vereenvoudigd. In KMO's zijn doorgaans noch de mensen noch de tijd voorhanden om de complexe richtlijnen, die nu van kracht zijn, grondig te beheersen en een expansie dossier adequaat op te volgen. Veel KMO-ondernemers klagen ten andere over de complexiteit van de overheidstege-moetkomsten. Vaak staat de administratieve last, verbonden aan het opstellen en behandelen van een investeringsdossier, niet in verhouding tot het uiteindelijk toegekende steunbedrag. Dit laatste is het geval in dossiers met lage investeringsbedragen.

Daarom dient het minimum investeringsbedrag te worden opgetrokken, wat als gevolg zal hebben dat het aantal ingediende dossiers zal dalen. Gezien de financiële basis van beginnende zelfstandigen vaak nauw is, geldt deze verhoging van de investeringsdrempel niet voor starters. Doorgaans is de relatie tussen beginnende K.M.O.-ers en de financiële sector ten andere vrij gebrekkig. De K.M.O.-ers vinden onder andere de interesten te hoog en de eisen op het vlak van de waarborgen overdreven. Om al deze redenen dient de in de expansiewetgeving ingebouwde extra steunverlening naar beginnende ondernemers toe, die voorziet in een hogere overheidstussenkomst en een lage investeringsdrempel, zeker te worden bestendigd.

De VL3-richtlijn bemoeilijkt in belangrijke mate de afhandeling van de dossiers door de bestaande groepsindeling (A, B en C). De groepsindeling is niet steeds gemakkelijk te achterhalen en geeft aanleiding tot allerlei betwistingen, splitting van investeringsprogramma's en maakt latere informatisering van de te nemen beslissingen totaal onmogelijk. Gelet op het enorme volume aan expansiedossiers moet gestreefd worden naar vereenvoudiging met het oog op een snelle afhandeling en in een later stadium automatisering van de beslissingen. Daarom zullen in de VL4-richtlijnen duidelijk afgelijnde groepen van begunstigden bepaald worden.

Groep A

Alle ondernemingen die op industriële of ambachtelijke wijze materiële goederen vervaardigen, hoofdzakelijk wetenschappelijk onderzoek verrichten, of aan dienstverlening doen in de ruime zin van het woord.

Groep B

Alle handelsondernemingen, dit wil zeggen groot- en/of kleinhandel.

C.4.2. Selectiviteit

Anderzijds dient, naar analogie met de nieuwe expansie-richtlijnen die zullen worden uitgevaardigd ten aanzien van de grote ondernemingen, de nodige selectiviteit te worden ingebouwd. De expansiewetgeving dient gezien te worden als een instrument waarmee op selectieve wijze kan bijgestuurd worden, waarmee met andere woorden het uitvoeren van sommige investeringen aangemoedigd wordt en andere investeringen benadeeld. Zowel milieu als tewerkstelling zullen hierbij belangrijke criteria zijn. Gezien de bedenkelijke staat van ons leefmilieu, is het aangewezen enerzijds milieubevorderende investeringen gevoelig te bevoordelen en milieuschadelijke investeringen uit te sluiten van expansiesteun. Beide categorieën dienen duidelijk te worden omschreven in

de nieuwe richtlijn. Tevens dient de selectiviteit naar meer tewerkstelling toe te worden vergroot. Dit heeft als gevolg dat de basissteun zal worden verlaagd en dat de steunverlening tragsgewijs zal worden opgebouwd en gevoelig verhoogd in functie van het al dan niet aanwezig zijn van positieve elementen in de aanvraag.

D. Het activiteitenprogramma Buitenlandse Handel en Exportbevordering

D.1 .Budgettair kader

Het activiteitenprogramma Buitenlandse Handel en Exportbevordering beschikt over een globaal krediet van 185,5 miljoen frank.

Deze middelen omvatten niet de lonen en wedden voor het personeel van de BDBH en de handelsattachés. Op de Sectie 14 — Centrale Diensten werd daartoe een krediet van 139,3 miljoen frank voorzien.

D.2. Buitenlandse Handel en F.I.O.C.

Structuur en evolutie van de uitvoer van de B .L.E.U. Hierna worden een aantal basisgegevens over de B.L.E.U.-export weergegeven (referentiejaar 1988 — voorlopige resultaten).

Omvang :

— waarde B.L.E.U.-uitvoer : 3.381 miljard BF. De uitvoer van goederen en diensten bedraagt meer dan de helft van het B.N.P. en zowat 1/3 van alle verkopen.

— de B.L.E.U. heeft de hoogste export per capita-ratio in de wereld en behoort bij de tien belangrijkste exportnaties.

— zowat 70 % van onze uitvoer is van Vlaamse oorsprong.

Geografische structuur

— 89,9 % gaat naar de ontwikkelde landen ;

— 7,6 % naar de ontwikkelingslanden ;

— 1,6 % naar landen met een planeconomie en 0,9 % zijn diverse ;

— 3/4 van onze uitvoer is bestemd voor de EG-lidstaten ;

— onze belangrijkste klanten zijn Frankrijk met 20 %, West-Duitsland met 19,5 %, Nederland met 14,7 %, Verenigd Koninkrijk met 9,3 % en Italië met 6,2 % van de totale uitvoer ;

— 5 % van de export heeft betrekking op de U.S.A. en ruim 1,3 % gaat naar Japan.

Structuur per productengroep :

de belangrijkste sectoren met hun relatief aandeel zijn ;

— vervoermaterieel	15,1 %
— onedele metalen en werken	14,6 %
— machines, toestellen en electrisch materieel :	10,6 %
— chemie en farmacie	10,5 %
— parels, edelstenen en edele metalen :	7,7 %
— textiel	7,5 %

Recente tendenzen :

— het aandeel van onze buurlanden (Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk) in de globale export daalde in 1989 in lichte mate van 63,7 % tot 63,5 % ;

— de uitvoer naar de zuidelijke EG-landen stijgt sterker dan deze naar de noordelijke EG-landen ;

— de uitvoer naar de E.V.A.-landen kende een heropleving in 1988 ;

— een sterke daling kenmerkte de export naar Turkije (- 22,2 %) en Brazilië (- 21,1 %) ;

— in 1988 kwam een einde aan de daling van de uitvoer naar de Verenigde Staten (stijging met 4,4 %) ;

— een opvallende omzetsijging valt te noteren voor Spanje (+ 27,6 %), India (+ 32 %), Japan (+ 25,8 %), Portugal (+ 31,1 %), Zuid-Afrika en Namibië (+ 32,7 %) en Taiwan (+ 31,4 %) ;

— gunstige sectoriële evolutie in de secties onedele metalen en werken daarvan (+ 26,9 %), parels, edelstenen en edele metalen (+ 23,3 %), plastische stoffen (+ 13,7 %), machines, toestellen en elektronisch materieel (+ 7,4 %) ;

— negatief : het uitvoerpakket bevat te weinig hoogtechnologische produkten en is gevoelig voor conjunctuur- en prijsschommelingen.

Zoals bekend zijn de statistische gegevens over de exportprestaties van de Gewesten summier en bovendien onvolledig. Op basis van gegevens van 1985 zou Vlaanderen instaan voor 72,7 % van de totale industriële leveringen aan het buitenland.

D .3. Exportstructuur voor 1/1/89 : instellingen en activiteiten.

Hierna volgt een beknopt overzicht van de instellingen en hun exportactiviteiten op de verschillende niveaus: Dit overzicht geeft de toestand weer zoals deze bestond vóór de gedeeltelijke regionalisering van het exportbeleid.

D .3.1. Nationale instellingen

D.3.1.1. De B.D.B.H.

De B.D.B.H. heeft in hoofdzaak de volgende werkzaamheden :

— het bedrijfsleven inlichten over de buitenlandse markten en bestaande reglementeringen ; — kontakten organiseren tussen de exporteurs en de buitenlandse inkopers ;

— het buitenland informeren over de Belgische producten ;

— juridische bijstand verlenen bij geschillen van commerciële aard ;

— het beheer van het Fonds voor Buitenlandse Handel. Dit fonds kan renteloze leningen toestaan, terugbetaalbaar op basis van het omzetcijfer met de geprospecteerde landen, tot 50 % van marktverkennde en vestigingsuitgaven in nieuwe afzetgebieden buiten de EG-regionale kantoren.

D.3.1.2. Delcreditedienst

Verzekeringen van de risico's, tot 95 % van de verliezen, bij exportactiviteiten buiten de EG.

D.3.1.3. Creditexport

Financiering van de uitvoer van uitrustingsgoederen buiten de E.G., door mobilisering van de wissels die door de uitvoerder op zijn buitenlandse koper werden getrokken.

D.3.1.4. Compromex

Rentetoelagen op de door Creditexport verstrekte kredieten voor uitvoer.

D.3.1.5. Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwproducten

Bevorderen van de afzet van land- en tuinbouwproducten

door deelneming aan tentoonstellingen, organisatie van contactdagen en van promotiecampagnes.

D .3.2. Regionale verenigingen

D.3.2.1. GOM's

— beurzen en tentoonstellingen : organisatie van gemeenschappelijke stands ten behoeve van exporterende bedrijven ;

— contactdagen : sensibiliseren van het bedrijfsleven in verband met interessante perspectieven op exportvlak ; mede bekendmaken van handelsmissies en contactdagen van de B.D.B.H. ;

— Grebma (Algerije), Bexir (Iran), Bexasea (Aseanlanden) en Becochin (China) : „pool” van bedrijven, gepatrooneerd door de GOM's, die een permanent prospectiebureau installeren in de te prospecteren landen, en dit op kostendelende basis ;

— exportconsulenten (West-Vlaanderen en Limburg) ;

— KB 123 : advies bij het aanwerven met staatssteun van werklözen door KMO's, voor projecten op het vlak van verkenning van buitenlandse markten en bevordering van de uitvoer (buiten EG) ;

— gepland : organiseren van vormingsprogramma's voor jonge ondernemers.

D.3.2.2. Kamers van Koophandel

De exportactiviteiten omvatten zowat 2/3 van de werkzaamheden van de Kamers van Koophandel. Deze houden hoofdzakelijk het volgende in :

— het viseren van oorsprongsattesten ;

— het afleveren van A.T.H.-boekje, waarmee handelsmonsters, zonder douanerechten tijdelijk kunnen worden uitgevoerd en terug ingevoerd ;

— visa op facturen ;

— organisatie van contactdagen van de handelsprospectoren van de B.D.B.H. op de Kamers van Koophandel, waar de bedrijven onder meer hun producten kunnen voorstellen ;

— uitwisselen van zakenvoorstellen tussen de verschillende internationale Kamers van Koophandel ;

— deelneming van handelsmissies ;

— documenteren van de uitvoerders over de reglementeringen (douanedocumenten, contacten.. .) in het buitenland ;

— verkoopsagenten in het buitenland contacteren ;

— organisatie van seminars en voordrachten.

D.3.3. Andere

Advies inzake export wordt voorts verstrekt door banken, v.z.w.%, sectoriële federaties, E.S.I.M.. .

D.3.4. Programma's met steun van de EG

In de Westhoek en het arrondissement Turnhout worden met de financiële steun van het E.F.R.O. exportpromotie-acties voor KMO's gerealiseerd (periode 1989-1991). Deze acties omvatten zowel algemene sensibilisering als individuele begeleiding. In de Westhoek wordt deze actie geleid door de v.z.w. Kwaliteitszorg en in Turnhout door de Kamer van Koophandel.

D.3.5. Gemengde Buitenlandse Commissies

Deze Commissies worden geleid door het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen, zijn operationeel met een 20-tal landen en hebben als taak om de economische, wetenschappelijke en technische samenwerking te bevorderen.

D.4. De regionalisering van de buitenlandse handel.

D.4.1. Bevoegdheden

Door de bijzondere wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, werd het exportbeleid gedeeltelijk geregionaliseerd. De nationale overheid behoudt een bevoegdheid inzake coördinatie, bevordering en samenwerking.

Artikel 6, § 1, VI, 3° voorziet de overdracht van :

„het afzet- en uitvoerbeleid, onverminderd een nationaal beleid van coördinatie, bevordering en samenwerking terzake, door middel van daartoe geschikte instellingen en instrumenten.”

In de betrokken parlementaire documenten worden de volgende toelichtingen verstrekt :

— Memorie van Toelichting :

„Deze paragraaf kent aan de Gewesten het afzet- en uitvoerbeleid toe, zowel wat de budgettaire als de juridische aspecten betreft. Evenwel kent artikel 6, § 1, VI, 3° (nieuw), aan de nationale overheid een bevoegdheid toe inzake coördinatie, samenwerking en promotie.

De Staat en de Gewesten oefenen hun bevoegdheid inzake buitenlandse handel op autonome wijze uit, zonder dat de actie van de Gewesten de initiatieven van de nationale overheid mag belemmeren en omgekeerd. Een gedragscode zal de modaliteiten inzake coördinatie en samenwerking van hun respectieve acties vastleggen.

De nationale bevoegdheid zal uitgeoefend worden door middel van een aantal instrumenten zoals, bijvoorbeeld, de B.D.B.H., Compromex, de N.D.D. en het Fonds voor Buitenlandse Handel.

Deze instellingen zullen in voorkomend geval worden herstructureerd. In elk geval zullen de Gewesten op een betekenisvolle wijze betrokken worden bij het beheer van deze instellingen volgens modaliteiten te bepalen in de tweede fase van de staatshervorming.” ;

Door de Minister van Buitenlandse Handel werd een Voorstel gedaan om de Raad van Bestuur paritair samen te stellen (pariteit nationaal — regionaal ; pariteit privé — publiek ; taalpariteit). Ondertussen werden overigens 2 vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest aangeduid in de Raad van Bestuur van de N.D.D.

— Verslag Kamer :

„De organisatie van de buitenlandse handel wordt een „parallele bevoegdheid” van de Staat en de Gewesten die deze beide op voet van gelijkheid zullen moeten uitoefenen, wat maximale kansen op samenwerking biedt.

De Gewesten zullen deelnemen aan het beheer van de desbetreffende instellingen.

Binnen de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel (B.D.B.H.) zal een herstructurering naar de Gewesten worden doorgevoerd. ” ;

— Verslag Senaat :

„Inzake afzet- en uitvoerbeleid heeft men in 3 fasen gewerkt. Afzet- en uitvoerbeleid gaat naar de Gewesten. De Nationale Overheid behoudt de opdracht te coördineren, te bevorderen en samen te werken. Tegelijkertijd wordt dit initiatiefrecht van de nationale overheid beperkt via haar geëigende instellingen. Daarbij zal de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel geherstructureerd worden.

In de tweede fase van de staatshervorming zullen de vertegenwoordiging van de Gewesten bij de internationale organismen alsook de internationale relaties geregeld worden.” ;

— wat de overheveling van de taken van de B.D.B.H. betreft, houdt de financieringswet rekening met :

1° de gesubsidieerde beurzen : dit zijn de beurzen waarop geen collectieve stand door de B.D.B.H. wordt georganiseerd, maar waarvan de bedrijven kunnen deelnemen met subsidie van de B.D.B.H. (50 % voor de huur van de tentoonstellings-oppervlakte). Jaarlijks wordt een lijst van de voor steun in aanmerking komende beurzen opgesteld. Vlaanderen ontvangt 60 % van het betrokken budget, dus 36 miljoen BF. De collectiviteiten, dit wil zeggen de georganiseerde deelnemingen aan jaarbeurzen blijft de bevoegdheid van de B.D.B.H. ;

2° het Fonds voor Buitenlandse Handel, wat de steun aan bedrijven betreft. Het gaat hier om renteloze leningen, tot 50 % van de marktverkenning, marktverovering, marktbestendiging, marktstudies en bijzondere technieken. Deze leningen zijn terugbetaalbaar wanneer een bepaald omzetcijfer wordt bereikt met de geprospecteerde landen.

D.4.2. Overdracht van kredieten

Het ontwerp van bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten (bijlagen verslag Kamer) voorziet, inzake buitenlandse handel de overdracht naar de Gewesten van de volgende bedragen :

	Vl.	Wal.	Br.
Fonds Buitenlandse Handel	57,0	27,6	25,9
Handelsattachés B.D.B.H.	25,2	14,7	2,1
— personeel	109,0	64,0	9,0
— actiemiddelen (beurzen)	36,0	21,0	3,0
— nieuwe initiatieven	30,0	17,5	2,5

Wat het personeel betreft, zouden 145 van de 373 functies van de B.D.B.H. overgeheveld worden naar de Gewesten alsook 22 handelsattachés. Indien de sleutel 60/35/5 zou worden toegepast, betekent dit voor Vlaanderen 87 ambtenaren van de B.D.B.H. en 13 handelsattachés. Hierover worden met de Minister van Buitenlandse Handel besprekingen gevoerd.

D.5. Begroting 1989 en 1990

Abstractie makend van de personeelskosten (over te hevelen personeel van de B.D.B.H. en de handelsattachés), was in de oorspronkelijke begroting 1989 184 miljoen BF voorzien voor de buitenlandse handel en F.I.O.C. Dit bedrag is als volgt opgebouwd :

— art. 12.22.03 — Sectie 70 : uitgaven voor onderzoek, marktstudie- en prospectie met betrekking tot de externe handelsrelaties en buitenlandse investeringen, inclusief allerlei werkingskosten : 50 miljoen BF. Dit bedrag dient voor

de dekking van de werkingskosten van de F.I.O.C.-cel ten belope van 38 miljoen BF (zie verder). De overige 12 miljoen BF hebben betrekking op nieuwe initiatieven ;

— art. 12.35.03 — Sectie 70 : uitgaven in verband met acties, realisaties, manifestaties ter bevordering van de export ; deelneming aan colloquia, missies en tentoonstellingen : 11 miljoen BF ;

— art. 41.01.03 — Sector 62 : deelneming in de kosten van beheer en werking van de diensten voor promotie van de Vlaamse export : 66 miljoen BF. Dit bedrag correspondeert met de overgehevelde kredieten inzake subsidies van bedrijven die deelnemen aan internationale jaar- en vakbeurzen en nieuwe initiatieven (zie hoger) ;

— art. 41.02.03 — Sector 62 : actiemiddelen ter ondersteuning van de buitenlandse handel : 57 miljoen BF. Dit bedrag correspondeert met het overgehevelde krediet inzake het Fonds voor Buitenlandse Handel (zie hoger).

Wat de aanpassing van de initiële begroting 1989 betreft, werd het krediet op art. 41.01.03 (Sector 62) opgetrokken tot 85 miljoen BF : bij de opsplitsing van het over te hevelen krediet inzake de beurssubsidiëring over de drie Gewesten werd immers een vaste verdeelsleutel (60/35/5) gebruikt ; nochtans ligt het aandeel van de Vlaamse bedrijven die deelnemen aan beurzen op 75 % à 80 %.

Wat de begroting 1990 betreft, is het totale bedrag ter bevordering van de buitenlandse handel en de buitenlandse investeringen bepaald op 185,5 miljoen BF.

Eerst en vooral wordt op art. 12.21 een krediet voorzien van 30,5 miljoen BF ter dekking van allerhande uitgaven m.b.t. de externe handelsrelaties, de exportbevordering en de buitenlandse investeringen. De overige 155 miljoen BF hebben betrekking op F.I.O.C. (40 miljoen BF), de deelneming in de kosten van beheer en werking van de diensten voor de promotie van de Vlaamse export (waaronder de beurssubsidiëring ; 65 miljoen BF) en het Fonds voor Buitenlandse Handel (50 miljoen BF).

D.5.1. Beheer en werking van de diensten voor de promotie van de Vlaamse export (art. 41.01.03 — Sector 62).

Wat de individuele deelneming van bedrijven aan gesubsidieerde beurzen in het buitenland betreft, is voor 1989 de volgende regeling uitgewerkt :

1° de lijst van jaar- en vakbeurzen die in aanmerking komen voor subsidie, zoals weergegeven in het Speciaal Actieplan 1989 van de B.D.B.H. en het bijhorende financieel reglement werden door het Vlaamse Gewest ongewijzigd overgenomen ;

2° de firma's dienen hun aanvraag tot subsidie in bij de B.D.B.H., één maand voor de aanvang van de jaarbeurs (met copie van de factuur van de oppervlaktehuur) ;

3° de directie Jaarbeurzen onderzoekt de ontvankelijkheid van de aanvraag en zendt deze met een voorstel van subsidie naar de Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie ;

4° de Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie onderzoekt de vermelde tegemoetkomingen en tekent desgevallend voor principieel akkoord ;

5° de firma's worden ingelicht door de B.D.B.H. via een schrijven waarbij de betoelaging wordt bevestigd ;

6° na ontvangst van de nodige stavingsstukken betaalt de

ationale administratie voor rekening van het Vlaamse Gewest de subsidie aan de aanvrager uit.

Per einde juli werden 543 dossiers ten belope van een totaal bedrag van 33,7 miljoen BF in betaling gesteld.

Krachtens de overeenkomst inzake buitenlandse handel tussen de nationale overheid en het Vlaamse Gewest stond de nationale overheid vóór de goedkeuring van de begroting 1989 in voor de betaling van de dossiers, weliswaar voor rekening van het Vlaamse Gewest.

In de begroting 1990 is een krediet voorzien van 65 miljoen BF. Door de diensten van de B.D.B.H. werd een ontwerp-lijst van gesubsidieerde beurzen opgesteld voor 1990 : de totale budgettaire weerslag zou ongeveer 48 miljoen BF bedragen. Bij het opstellen van de lijst is men uitgegaan van de Vlaamse economische en exportstructuur ; belangrijke beurzen in Comecon-landen, beurzen voor nieuwe en toekomstgerichte technologieën en beurzen in Zuid-Europa kregen de hoogste prioriteit.

D.5.2. Fonds voor de buitenlandse handel (art. 41.02.02 — Sector 62).

Met betrekking tot de financiële tussenkomsten in de vorm van renteloze leningen aan bedrijven ten laste van het Fonds voor Buitenlandse Handel, werd voor het begrotingsjaar 1989 de volgende overgangsregeling uitgewerkt :

1° de indiening van het dossier of de principe-aanvraag gebeurt bij de B.D.B.H., minimum 10 dagen voor het opstarten van het initiatief ;

2° de instructie van het dossier gebeurt door het secretariaat van het Fonds ;

3° door de Algemene Directie van de B.D.B.H. wordt een voorstel tot tegemoetkoming voorgelegd, achtereenvolgens aan de Inspectie van Financiën en aan de Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie ;

4° na de beslissing van de Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, gebeurt door het secretariaat van het Fonds de notificatie van de ministeriële beslissing aan de onderneming ;

5° de begunstigde dient bij het secretariaat de nodige stavingsstukken in ;

6° de nationale administratie betaalt uit voor rekening van het Vlaamse Gewest.

Per einde juli werden 35 dossiers ten belope van een totaal bedrag van 3,2 miljoen BF in betaling gesteld (deze dossiers hebben betrekking op verbintenissen aangegaan vóór 1 januari 1989 maar waarvan de stavingsstukken na 31 december 1988 werden ingediend). De totale ministeriële toezeggingen beliepen per einde augustus 19,3 miljoen BF.

In de begroting 1990 is een krediet van 50 miljoen BF voorzien. Er zal naar gestreefd worden om de tegemoetkommingscriteria en het toepassingsveld van het Fonds voor Buitenlandse Handel te wijzigen waarbij rekening dient gehouden met de volgende overwegingen :

— om redenen van efficiëntie moet een selectief beleid gevoerd worden door de specifieke steun in hoofdzaak te richten naar de K.M.O.'s : thans komen immers alle ondernemingen voor steun vanwege het Fonds in aanmerking, wat tot de weinig zinvolle situatie leidt dat ondernemingen met een miljardenomzet relatief lage bedragen ontvangen voor hun buitenlandse prospectieuitgaven die bovendien nog terugbetaalbaar zijn ;

— het toelagesysteem met soepel en vlug werken. Vóór de regionalisering moest overigens elk dossier behandeld worden in de Commissie van het Fonds, bestaande uit een omvangrijk aantal leden, die advies verstrekten aan de Minister van Buitenlandse Handel. Deze tussenstap werd uitgeschakeld ;

— thans geeft het Fonds steun voor een aantal éénmalige of lukrake acties. Voor wat de steun aan prospectieuitgaven betreft, moet daarom een meer geprogrammeerde aanpak aan de ondernemingen worden gevraagd. Dit zou kunnen betekenen dat bij voorrang steun wordt verleend aan ondernemingen met een duidelijk exportplan. Bovendien kan eraan gedacht worden om ook een tegemoetkoming te geven aan K.M.O.'s die aan marktonderzoek doen en deze steunverlening te integreren in het Fonds voor Buitenlandse Handel.

Voor het einde van het jaar zal ik trouwens aan de Vlaamse Raad een globaal beleidsplan voorleggen inzake de buitenlandse handel en het aantrekken van buitenlandse investeringen. Hierbij zullen, wat de export betreft, in elk geval de volgende aspecten aan bod komen :

1° evolutie van de trends van de Vlaamse export in vergelijking met de Belgische. Aandacht zal ondermeer besteed worden aan zowel bestaande als nieuwe markten ;

2° doelstellingen van een Vlaams exportbeleid (krachtlijnen inzake buitenlandse handel, zoals vastgelegd in het regeerprogramma van de Vlaamse Executieve en het verder uitwerken ervan, de voorziene uitdagingen voor de Vlaamse exporteurs in de eengemaakte Europese markt) ;

3° inventaris van de bestaande beleidsinstrumenten op nationaal en regionaal vlak ;

4° evaluatie van de bestaande beleidsinstrumenten rekening houdend met de doelstellingen ;

5° beleidsaanbevelingen : algemeen en specifiek.

D.5.3. F.I.O.C. (art. 12.22 — Sectie 70).

Vanaf 1990 worden de uitgaven voor de werking van F.I.O.C. (F.I.O.C.-cel Brussel en F.I.O.C.-investeringsprospectoren) op een apart begrotingsartikel vermeld teneinde de doorzichtigheid van de begroting te bevorderen.

Op 29 juli 1989 heeft de Vlaamse Executieve haar goedkeuring gehecht aan de overeenkomst i.v.m. de werking en de financiering van F.I.O.C. voor het jaar 1989 tussen het Vlaams Gewest, vertegenwoordigd door de Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie en het C.G.I.S., vertegenwoordigd door de Voorzitter van de Vlaamse Executieve. Hierdoor werd de budgettaire organisatie van F.I.O.C. geregeld.

Voor de algemene werking van F.I.O.C.-Brussel en voor de werkingskosten van de vier investeringsprospectoren wordt een krediet van 38 miljoen BF door het Vlaams Gewest ter beschikking gesteld van het C.G.I.S. Het voorziene begrotingskrediet ten belope van 38 miljoen BF wordt als volgt verdeeld :

— begroting F.I.O.C.-Brussel : 16 miljoen BF ;

— begroting F.I.O.C.-investeringsprospectoren : 22 miljoen BF.

Wat het begrotingsjaar 1990 betreft, wordt een krediet

voorzien van 40 miljoen BF voor allerlei werkkosten van F.I.O.C.

De problematiek van het aantrekken van buitenlandse investeringen zal ook aan bod komen in de reeds vermelde beleidsnota. In dit verband heeft de directeur van F.I.O.C. mij reeds een aantal door haar gesuggereerde krachtlijnen overgemaakt.

E. Het Activiteitenprogramma Energie

E. 1. Budgettair kader

Het globale krediet voor het activiteitenprogramma Energie bedraagt 191,3 miljoen frank.

E.2. Algemeen — R.E.G.

In de eerste plaats moet hier het belang onderstreept worden dat de Vlaamse Executieve hecht aan een consequent beleid inzake energie. Dit heeft zich o.m. reeds vertaald in het optrekken van het energiebudget.

Het bedraagt nu 191,3 miljoen frank t.o.v. 165,3 miljoen frank in 1989, en zonder de S.C.K.-dotaties.

De huidige energiesituatie van overaanbod op de markten zal volgens de meeste specialisten niet blijven duren. Stijgende energieprijzen liggen op middellange termijn in de lijn van de verwachtingen. In het algemeen is het verbruik van energie belastend voor het milieu (emissies van zwaveldioxide, stikstofoxiden, koolwaterverbindingen, radio-actieve en veiligheidsrisico's, broeikasteffect). De wil van Vlaamse Executieve om het leefmilieu te verbeteren beïnvloedt rechtstreeks haar energiebeleid.

Daarom zal de Vlaamse Executieve in het kader van haar verruimde bevoegdheden inzake energiebeleid de absolute prioriteit geven aan een beleid van R.E.G.

Het Vlaams energiebeleid zal tevens ijveren voor een lagere energiefactuur voor de gezinnen. Ook voor de bedrijven is een verlaging van de energiekosten noodzakelijk in het licht van een verbeterde concurrentiepositie. Voor beide doelstellingen is een consequente R.E.G.-politiek het voornaamste instrument van de Vlaamse Executieve.

Een consequente R.E.G.-politiek zal ook geïntegreerd worden in het industrieel beleid van de Vlaamse Executieve.

De bedoeling moet zijn een performante industriële sector van toeleveringsbedrijven (R.E.G.-investeringen) in Vlaanderen te creëren of te versterken.

Voor de konkrete uitbouw van dit R.E.G.-beleid zal de Vlaamse Executieve studies laten uitvoeren die enerzijds een eigen inventaris moeten opmaken van het R.E.G.-potentieel in Vlaanderen en anderzijds ook wetenschappelijke verantwoording verstrekken van een aantal mogelijke acties en initiatieven ter bevordering van R.E.G.

Voor studie- en expertisekosten in verband met het energiebeleid werd trouwens een specifiek krediet van 20 miljoen frank voorzien.

Op basis van deze studies zal binnenkort een beleidsnota inzake het te voeren energiebeleid opgemaakt worden die vervolgens zal voorgelegd worden aan de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad.

Het is de bedoeling om met behulp van deze beleidsnota een globale discussie over het energiebeleid te kunnen voeren in de Vlaamse Raad.

E.3. De isolatienorm.

In afwachting van dit beleidsplan is aan mijn Administratie de opdracht gegeven om in overeenstemming met de resolutie van de heer Olivier inzake de invoering van een isolatienorm in gebouwen, een ontwerp van decreet op te stellen.

Het betreft hier in het bijzonder maatregelen inzake cor-

rect en economisch verantwoord isoleren van woningen, het correct ventileren van woningen en het vastleggen van de globale energieprestatie van woningen, waarbij alle nieuw op te richten woningen zullen moeten voldoen aan minimum normen inzake thermische isolatie en ventilatie.

Samen met de Gemeenschapsministers die bevoegd zijn voor huisvesting, ruimtelijke ordening, vorming en opleiding zal zo snel mogelijk werk gemaakt worden van een degelijk opleidingsprogramma „Rationeel Energieverbruik” en in ‘t bijzonder „Deskundig Isoleren” voor architecten, privé-bedrijven die actief zijn in de bouw- en isolatiewereld en ambtenaren.

Ook naar het publiek toe dient een ernstige sensibiliseringscampagne op touw gezet te worden. De vorming en informatie van de bouwsector is immers niet altijd voldoende. In een keuze van alternatieve oplossingen, is de informatie van de bouwverwerf belangrijk om zijn beste aanbieder te kiezen.

Het krediet voorzien onder artikel 12.20.03, Sectie 71 — Energie, en groot 30 miljoen frank zal daartoe aangewend worden.

Voor de privé-gebouwen (woningen, kantoren en andere) zal een verwarmingsbeleid uitgewerkt worden. Essentieel daarbij is dat de gebruikers aangemoedigd worden om in functie van de site het meest rationele en aan elk type van gebouw aangepast verwarmingssysteem te installeren.

Verder zal speciale aandacht geschonken worden aan R.E.G.-investeringsprojecten in woningen die eigendom zijn van mensen met lage inkomens, in huurhuizen en in sociale woningen.

Ook zal onderzocht worden op welke manier een energiekadaster van woningen kan ingevoerd worden.

Zoals reeds werd gesteld heeft de Vlaamse Executieve inzake energiebeleid het aantal beschikbare financiële middelen verhoogd.

Deze stijging is nog niet erg uitgesproken aangezien het energiebeleid slechts in een beginfase zit. Na de bespreking van het beleidsplan zullen de nodige uitvoeringsbesluiten moeten getroffen worden zodat de echte start van het energieprogramma pas in het najaar zal kunnen plaatsvinden.

Het is echter wel de bedoeling dit budget op te trekken van zodra we op kruissnelheid komen.

Art. 12.21.03 — Sectie 71 — „Studie en expertisecosten” 20 miljoen frank zal naast de voornoemde uitgaven ook beleidsondersteunend en -oriënterend onderzoek in de energiesector stimuleren voortbouwend op de resultaten van het „Nationaal R & D-programma Energie”.

Het hoofdaccent zal daarbij liggen op het onderzoek naar R.E.G., op de relatie leefmilieu-energieproductie en op de industriële en commerciële kansen van nieuwe technologieën inzake energieproductie.

Het energiebeleid wordt ook gevoerd in de dossiers economische expansie (bevorderen van energiebesparende investeringen en energiezuinige productieprocedures), in de overheidsparticipaties (produceren van R.E.G.-produkten) als element van industrieel beleid, alsook bij het technologisch en wetenschappelijk onderzoek.

Inzake nieuwe en hernieuwbare energiebronnen zullen enkele gerichte acties ondernomen worden aan technieken waarvoor een belangrijke potentiële exportmarkt bestaat. Deze acties zullen onder andere gesteund worden binnen de dotatie van het S.C.K.

E.4. Energieloketten

Op initiatief van de nationale regering, namelijk de Dienst Energiebehoud, zijn er een aantal „energieloketten” opgericht, waarvan er vijf gevestigd zijn in het Vlaamse Gewest (Antwerpen, Gent, Brugge, Hasselt en Leuven). Deze loketten kwamen tot stand via samenwerking met het Vlaamse Gewest en de betrokken stadsbesturen.

Bij deze energieloketten kunnen particulieren terecht die isolatiewerken wensen uit te voeren in hun huizen of andere R.E.G.-investeringen wensen te doen.

De overeenkomst tussen de nationale regering, de gewesten en de stadsbesturen liep ten einde op 31 december 1988. Op dat moment werd ook de bevoegdheid inzake R.E.G. volledig overgeheveld naar de Gewesten, die dus naar eigen inzichten dit initiatief al dan niet kunnen verderzetten.

In het belang van de continuïteit van het beleid werd dit initiatief alleszins voor één jaar verlengd. Nochtans werd ook de opdracht gegeven een evaluatie te maken van de energieloketten. Zo moet er onderzocht worden of het aantal energieloketten niet te klein is om werkelijk drempelverlagend te werken. Ook moet nagegaan worden of het soort informatie dat verstrekt wordt, tegemoet komt aan de behoeften.

In functie van de resultaten van dit onderzoek zal er beslist worden of dit initiatief zal worden verder gezet in 1990 en volgens welke modaliteiten.

F. Activiteitenprogramma de ontginning van de natuurlijke rijkdommen

F. 1. Algemeen

Hoewel deze sector met de afbouw van de steenkoolwinning ontegensprekelijk aan belang heeft ingeboet, blijft de delfstoffenwinning in Vlaanderen van groot belang voor sectoren als de bouwnijverheid en steenbakkerijen, via de winning van zand, grind en klei. De bevoorrading van deze sectoren blijft een voornamelijk opgave van het beleid, maar ook hier zal meer en meer de notie ingang moeten vinden van een rationeel grondstoffenverbruik. Wil men immers de bevoorrading op langere termijn veilig stellen dan moet ook hier verspilling worden uitgesloten en moet men de schaarse en eindige grondstoffen op de juiste wijze gebruiken. Dit houdt onder meer in dat het beleid er zal op gericht zijn ook te zoeken naar alternatieven voor waardevolle grondstoffen zoals grind in toepassing — en waar niet strikt nodig, onder meer via hergebruik van wat nu als afvalstoffen wordt beschouwd, onder meer bouwpuin. De nodige studieopdrachten zullen hiervoor eerstdaags worden gegeven.

Ook de delfstoffenwinning ontsnapt niet aan de strengere voorwaarden die milieubeheer en zorg voor natuur- en landschap met zich meebrengen. De delfstoffenwinning in Vlaanderen heeft immers als oppervlakedelfstoffenwinning een niet te onderschatten impact op de aantasting van het landschap en dit brengt ernstige spanningen teweeg met andere gebruiksfuncties van de open ruimte : landbouw en natuurbehoud. Ook om deze reden, naast een rationeel grondstoffenverbruik, is een planmatige aanpak van deze winningen een noodzaak : rooibouw moet worden tegengegaan. Aandacht hierbij moet geschonken worden aan de nabestemming van de ontstane putten. Onderzocht moet worden of de opvplicht wel steeds de beste oplossing is want dit leidt in de praktijk tot quasi onbeperkte stortcapaciteit wat dan weer een voorkomings- en recyclagebeleid inzake afval hypothekeert.

Een zinvolle herbestemming voor de ontginningsgebieden is noodzakelijk en hiertoe werd vorig jaar reeds een fonds ingesteld, dat gespijsd zal worden door bijdragen, geheven op de gewonnen grondstoffen.

Een decreet is in voorbereiding om de hierboven geschetste krachtlijnen in een wettelijke vorm te gieten.

Gedacht wordt aan

- het invoeren van het wettelijke verplicht maken van een delfstoffenplan, op geregelde tijdstippen aan te passen ;
- een vereenvoudiging van de vergunningsprocedure ;
- het institutionaliseren van het overleg tussen diverse diensten en belangengroepen via provinciale ontgrondingscommissies ;
- het invoeren van een heffing per ton gewonnen grondstof om het herstructureringsfonds te spijzen ;
- duidelijke regels voor het realiseren van de nabestemming.

Dit dekreet zal in de loop van 1990 aan de Vlaamse Exe-cutieve en de Vlaamse Raad worden voorgelegd.

F. 2. Middelen

Het budget bedraagt in vastleggingsmiddelen 125,9 miljoen frank en in betalingsmiddelen 91,8 miljoen frank en is uitgesplitst als volgt :

— 32,7 miljoen frank, niet-gesplitst-krediet, voor allerhande uitgaven voor studies en onderzoeken over de ondergrondse structuur. Dit krediet is vooral bestemd voor de financiering van eigen initiatieven maar ook voor het nakomen van nationale verbintenissen ingevolge de Financieringswet van 16.01.1989.

— 25 miljoen frank, niet-gesplitst-krediet, voor de spijziging van het Fonds voor de Ontginning van de natuurlijke rijkdommen. Bedoeling is nog dit jaar een decretaal initiatief terzake te nemen.

— 68,2 miljoen frank vastleggingskrediet en 34,1 miljoen frank ordonnanceringskrediet voor de financiering van bodem- en ander onderzoek met betrekking tot de eventuele aanwezigheid van delfstoffen. Ook in 1990 zal dit krediet hoofdzakelijk moeten aangewend worden om nationale verbintenissen van het verleden te honoreren.

G. Activiteitenprogramma Beleid inzake Industriële Vernieuwing

Het budgettaire kader, in termen van niet-gesplitste en ordonnanceringskredieten, dus betalingsmiddelen bedraagt 4.829 miljoen frank voor het begrotingsjaar 1990.

In 1989 bedroeg dit middelenpakket 5.008 miljoen frank.

In 1989 was dit 2.620 miljoen frank, in 1987 2.330 miljoen frank.

De drastische stijging van 1988 naar 1989 is voor een belangrijk deel te verklaren door de staatshervorming en de ermee gepaard gaande overheveling van bevoegdheden en middelen (2.054 miljoen frank), en deels door een verhoging van de kredieten voor het wetenschappelijk onderzoek (333 miljoen frank).

G. 1. Het economisch overheidsinitiatief

G.1.1. De GIMV

Zoals reeds in het regeerakkoord is vastgelegd, is de Vlaamse regering van oordeel dat het openbaar industrieel initiatief een belangrijk instrument is met het oog op de vernieuwing van de industriële structuur in Vlaanderen.

De GIMV is en blijft hiervoor het aangewezen instrument.

Door de ervaring die de GIMV heeft opgedaan op het vlak van risicokapitaal in Vlaanderen en de beschikbare know-how ben ik ervan overtuigd dat deze belangrijke rol verder door de GIMV kan waargenomen worden. Om deze rol te blijven vervullen is het noodzakelijk dat bijkomende financiële middelen ter beschikking gesteld worden van de GIMV.

Het Vlaamse regeerakkoord bepaalt dit trouwens expliciet :

„Teneinde de werking en de groei van de GIMV in het kader van haar statutaire opdrachten te verzekeren, zal de Vlaamse Regering de nodige middelen tot kapitaalbreng verzekerden. De GIMV zal tevens, zonder wijziging van de bestaande aandeelhoudersstructuur, zelf bijkomende financiële middelen kunnen verwerven”.

Daartoe werd onder artikel 81.20 opnieuw voorzien in een specifiek krediet om de verdere financiering van de GIMV in 1990 veilig te stellen. Een bedrag van 500 miljoen frank werd ingeschreven.

Voor wat betreft de portefeuille van het Vlaamse Gewest (derde functie van de GIMV) blijkt dat de tendens die reeds zichtbaar was in 1988, zich ook in het eerste halfjaar van 1989 doorgezet heeft.

Begin 1988 bestond de portefeuille van het Vlaamse Gewest uit 21 participaties en 6 leningen. Op 31.12.88 was de portefeuille van het Gewest reeds gereduceerd tot participaties in 18 ondernemingen en het aantal leningovereenkomsten bedroeg slechts 2. Gedurende de eerste 8 maanden van 1989 werden 6 bedrijven verkocht : Kartonfabriek van Duffel NV, Sofipac NV, ACV Werkhuizen, Gieterij Allard, GET en Goemaere. Twee nieuwe leningovereenkomsten werden getekend, nl. Cascades Belgium NV en Sidinvest.

Spreiding van de portefeuille : tot (31.12.1988)

Sector	A a n t a l	Tewerk- stelling	%
Metaalverwerkende nijverheid	6	1.064	63,90
Papier	3	488	29,31
Milieu	1	22	1,32
Electronica	1	86	5,17
Diensten, studiebureau's, financiering	7	5	0,30
	18	1.665	100,0

Geografisch

Sector	A a n t a l	Tewerk- stelling	%
Antwerpen	9	727	43,66
West-Vlaanderen	2	362	21,74
Limburg	1	325	19,52
Vlaams Brabant	5	248	14,89
Oost-Vlaanderen	1	3	0,19
	18	1.665	100,0

G. 1.2. De FIT-machtiging

Dit is de machtiging houdende het aangaan van verbintenissen in het kader van het economisch overheidsinitiatief. Hier wordt opnieuw 1.250 miljoen frank voorzien.

Evolutie van de machtiging

1988 : 2.000 miljoen frank

1989 : 1.250 miljoen frank

1990 : 1.250 miljoen frank

Voor de daling van 989 t.o.v. 1988 en het status-quo 1990 versus 1989 blijven volgende redenen valabel.

1° prioriteit werd gegeven aan het nauwer laten aansluiten van het betalingskrediet met de machtiging. De ervaring leert dat FIT — participaties vrijwel onmiddellijk en integraal dienen te worden betaald. Dit betekent dat, bij een gegeven machtiging van 1.250 miljoen frank de betalingsmiddelen op het Fonds hiervan niet te veel mogen afwijken.

Aldus werd thans voorzien in een spijziging van het Fonds met 1.000 miljoen frank (art. 60.10.03, Titel II, Sectie 70).

Ter vergelijking : in 1988 (aangepast) werd op een machtiging van 2.000 miljoen frank slechts 864,7 miljoen frank spijzigingskrediet voorzien. Bedoeling is dus een bijkrediet, naar de spijziging van het Fonds toe te vermijden.

2° voor de financiering van de GIMV werd — zoals hoger gesteld — een specifiek krediet geopend. Dit komt trouwens de specificiteit van de begroting ten goede. De FIT-machtiging zal derhalve alleen voor project-gebonden dossiers gebruikt worden.

In 1990 zal een belangrijk deel van de machtiging aangewend worden voor de oprichting, binnen de GIMV, van een Seed-Capital Startersfonds.

Een eerste onderdeel van dit fonds zou reeds snel kunnen starten in het kader van de EEG-pilootactie tot ondersteuning van seed-capital-initiatieven. Een eerste conceptnota werd reeds door de Raad van Bestuur van de GIMV bespro-

ken. In de komende maanden zal dit concreet worden ingevuld. Gezien de grote lacune op dit vlak in Vlaanderen, past een dergelijk initiatief volledig in de opdracht die wij als Vlaamse regering verwachten van de GIMV.

G.2. Wetenschappelijk onderzoek en technologiebeleid

G.2.1. Inleiding

Binnen de Vlaamse Executieve werd, bij de bepaling van de respectievelijke bevoegdheden, uitgegaan van het criterium „wetenschappelijk onderzoek volgt de materie waarop het betrekking heeft”.

Het globaal wetenschapsbeleid wordt, na voorbereiding in het Ministerieel Comité voor Wetenschapsbeleid, bepaald door de Vlaamse Executieve.

Het Ministerieel Comité voor Wetenschapsbeleid is samengesteld uit de Voorzitter van de Vlaamse Executieve en de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, de Gemeenschapsminister van Onderwijs, de Gemeenschapsminister van Cultuur, de Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, en mezelf, de Vice-Voorzitter en Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie. Het komt op geregelde tijdstippen samen met als doel een consensus te bereiken over al de zaken die te maken hebben met wetenschapsbeleid.

Voor de uitstippeling van het wetenschaps- en technologiebeleid kan de Vlaamse Executieve nog steunen op verschillende adviesraden.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB) werd opgericht op 18 februari 1986 en is samengesteld uit vertegenwoordigers van de instellingen voor wetenschappelijk onderzoek, van de werkgevers en van de werknemers. De VRWB heeft als opdracht advies uit te brengen over de globale beleidslijnen en prioriteiten inzake het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid, het te voeren begrotingsbeleid met betrekking tot deze materie en de modaliteiten voor de uitvoering en de structuren van het Vlaamse wetenschapsbeleid.

Vanaf 1 januari 1988 werden alle beschikbare middelen voor industrieel onderzoek gebundeld in één budgettair fonds, voornamelijk het Fonds voor de Bevordering van het Industrieel Onderzoek in Vlaanderen (FIOV). De aanwending van deze middelen gebeurt volgens een vaste procedure waarin de adviesverlening door de Vlaamse Commissie voor Industrieel Onderzoek (VLIWO) een centrale rol speelt.

De VLIWO Commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de Overheid, de wetenschappelijke middens, de werkgevers en de werknemersorganisaties.

Globaal genomen ben ik als Gemeenschapsminister van Economie bevoegd voor het economisch gericht wetenschappelijk onderzoek ; het competitief en pre-competitief onderzoek in de bedrijven, het sectorieel collectief onderzoek in de zogenaamde centra De Grootte ; het gericht technologisch onderzoek in universiteiten en bedrijven ; de diversificatieafdeling van het S.C.K. ; het technologisch onderzoek in het kader van nationale of internationale wetenschappelijke programma's.

Deze hergroepering van de bevoegdheden inzake economisch gericht onderzoek maakt het mogelijk om de nodige coherentie te brengen in het beleid terzake en om dit beleid te doen aansluiten op de grote opties inzake het economisch en industrieel beleid. Wetenschappelijk — in casu technologieonderzoek — mag immers niet zo maar in het luchtledige gebeuren.

De overheveling van tal van bevoegdheden en middelen op het vlak van wetenschappelijk onderzoek maakte van 1989 een overgangsjaar waarin vooral aandacht besteed werd aan het verzekeren van de continuïteit van het wetenschappelijk onderzoek, gepaard gaande met een nauwe samenwerking met de nationale overheid. Dit was zeker nodig daar er geen transfer van personeel uit de nationale administratie voor wetenschapsbeleid naar de Gewesten voorzien was.

Gezien het industrieel en technologisch karakter van de overgehevelde dossiers werd vooral de dienst Onderzoek van de Administratie voor Economie en Werkgelegenheid ingeschakeld die hiervoor samenwerkt met de nationale Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid. Samenwerkingsakkoorden met de nationale overheid en gemeenschappen en gewesten worden uitgewerkt met betrekking tot de EUREKA projecten, dit zijn industriële onderzoeksprojecten in het competitief stadium die afgesloten worden tussen bedrijven uit twee of meerdere landen in de EEG en die op een ministeriële conferentie een „EUREKA”-kwaliteitslabel krijgen toegemeten, met betrekking tot de Ruimtevaart en met betrekking tot de EG-onderzoeksprogramma's.

De ervaring die ondertussen werd opgedaan met de behandeling van de overgehevelde bevoegdheden, de beoogde reorganisatie van de beschikbare middelen en de verdere uitwerking van twee impulsprogramma's zal het mogelijk maken om in 1990 enkele belangrijke beleidsaccenten te leggen.

G.2.2. Fonds voor het Industrieel Onderzoek in Vlaanderen.

Het Fonds voor het Industrieel Onderzoek in Vlaanderen (F.I.O.V.) opgericht bij decreet van 65.1987, met als doel alle middelen voor het toegepast industrieel onderzoek in één begrotingsfonds onder te brengen, wordt tot dusver gebruikt voor de financiering van het competitief onderzoek enerzijds en het precompetitief onderzoek via het IWONL anderzijds. De overheveling van bevoegdheden en middelen maakte echter dat de Europese programma's EUREKA en Ruimtevaart, die beiden duidelijk technologisch gericht zijn, ook onder mijn bevoegdheid vallen. Verder hebben ook de impulsprogramma's biotechnologie en nieuwe materialen een duidelijke industriële finaliteit.

Eerder dan deze verschillende programma's verspreid over verschillende begrotingsartikelen en via diverse procedures af te handelen zal ik er naar streven om de beschikbare middelen met betrekking tot het wetenschappelijk en technologisch onderzoek met een industriële finaliteit te groeperen onder het F.I.O.V. Gezien het karakter en de voorschriften van zowel de Europese programma's als de impulsprogramma's is het met de huidige stand van zaken niet mogelijk deze volgens de huidige F.I.O.V.-reglementering te behandelen. Ik heb dan ook aan de administratie gevraagd concrete voorstellen te formuleren om de F.I.O.V.-reglementering overeenstemmend aan te passen. Als globale optie wil ik dit fonds opentrekken tot een ruim onderzoeksfonds met betrekking tot wetenschappelijke en industriële projecten met een industriële finaliteit, zoals trouwens voorzien is in het decreet van 06/05/1987.

Een ander element dat in aanmerking komt voor evaluatie is het principe dat steun aan precompetitief en competitief onderzoek in bedrijven alleen kan gebeuren via de techniek van de renteloze voorschotten. Immers kan een ernstige daling genoteerd worden in het aantal steunaanvragen vanuit de bedrijven, vooral als het om precompetitief onderzoek gaat. Inderdaad blijkt dat na de overheveling van 1/3 van de IWONL-middelen voor 1983, de Vlaamse bedrijven tussen 1984 en 1986, gemiddeld slechts 66 % van het vroegere ni-

veau aan toelagen kregen toegekend. Na de St.-Katharina-akkoorden met transfer van 2/3 van de IWONL-middelen voorzien voor 1987 viel het gemiddelde niveau (over 2 jaar) van toegekende middelen verder terug tot op 44 % ten opzichte van het „beschikbare” budget.

Een sterk dalend aantal prototypedossiers verzorgd door de Vlaamse administratie alsmede een massale annulatie door de firma's van aangekondigde research-dossiers verzorgd door het IWONL was ook merkbaar in 1989.

Samenvattend kunnen we stellen dat de Vlaamse bedrijven minder R & D-steun ontvangen dan hun concurrenten of collega's in andere regio's en in de overige EEG-landen. Dit heeft verschillende negatieve gevolgen : voornamelijk het stopzetten van R & D-programma's, het afbreken van de samenwerking met de universiteit, overstap naar korte termijn ontwikkelingen, aankoop van know-how, verhuizen van de labo's naar het buitenland en repatriëring naar de corporate research labs van de voorheen Vlaamse projecten (bij multinationals).

Globaal kunnen we stellen dat de te geringe financiële voordelen die het F.I.O.V.-voorschot inhoudt niet opwegen tegen de grote en onbekende administratieve procedure, de stringente voorwaarden qua financiële inbreng, de industriële eigendom, de terugbetaling en dergelijke meer. Het ligt dan ook in mijn bedoeling de nodige maatregelen te treffen om een creatief en innovatie-vriendelijk technologisch beleid te voeren, m.b.v. een adequate aanpassing van het F.I.O.V.-decreet.

Met betrekking tot de collectieve centra behoudt de nationale overheid een budget van 170 miljoen. Hier is het de bedoeling dat er een samenwerkingsakkoord wordt afgesloten tussen de nationale overheid en de drie gewesten waarbij het alleszins mijn bedoeling is om het principe van sectorieel collectief onderzoek via de zogenaamde „centra De Grootte” veilig te stellen. In de huidige discussies met de andere regionale en de nationale overheden, wordt er door het walse Gewest op aangedrongen de activiteiten te richten op associatief onderzoek, waarbij geïnteresseerde bedrijven zich verzamelen in een bepaald onderzoeksproject. Hier moet onderzocht worden of dit samengaat met het behoud van het systeem van de verplichte bijdragen van de bedrijven. In elk geval moet het principe van het kollektief onderzoek behouden blijven, zodat het onderzoek ten dienste blijft van alle bedrijven uit de desbetreffende sector.

G.2.3. Impulsprogramma's

G.2.3.1. Biotechnologie

In het regeerakkoord van de Vlaamse Executieve wordt de biotechnologie als één van de belangrijkste technologie-assen genoemd. Daarom wordt in deze richting ook een bijzondere inspanning gepland. Nog tijdens de vorige Executieve is reeds voorbereidend werk gebeurd. Op 12 oktober 1988 gaf de Vlaamse Executieve haar principiële goedkeuring aan een „Aktieprogramma Biotechnologie”. Dit aktieprogramma was de vertrekbasis van het beleid inzake biotechnologie.

Dit aktieprogramma werd echter door mij geheroriënteerd hoofdzakelijk om drie redenen :

a. Door de tweede fase van de staatshervorming werden een aantal bijkomende bevoegdheden en middelen inzake wetenschappelijk onderzoek overgedragen naar het Vlaamse Gewest. Hierin zaten ook een aantal programma's inzake biotechnologie. Het is niet opportuun dat dezelfde overheid los van mekaar verschillende initiatieven steunde in dezelfde technologie-as, zolang er geen onderzoek gebeurde naar

eventuele overlapping en/of complementariteiten (bv. Europese programma's, spilprogramma's IWONL).

b. In het Vlaams regeerakkoord worden er in het technologiebeleid duidelijk nieuwe accenten gelegd, met name de integratie van het onderzoek naar de maatschappelijke aspecten van nieuwe technologieën in het technologisch onderzoek.

c. Het oorspronkelijk actieprogramma had vooral oog voor acties op korte termijn waarvoor mogelijks niet voldoende industriële interesse kon gewekt worden. Om op middellange en lange termijn werkzaam te zijn dient het actieprogramma ook aandacht te besteden aan de ondersteuning en de stimulering van de aktuele kenniscentra.

Aan de Stichting Technologie Vlaanderen werd op 13 maart 1989 de vraag gericht om het bestaande actieprogramma grondig door te lichten op zijn maatschappelijke aspecten, en eventueel de nodige suggesties te doen. In hun advies van 24 juli 1989 wordt voorgesteld een „technology assessment”-aanpak te integreren in het Actieprogramma Biotechnologie. Hierdoor sluit Vlaanderen zich aan bij een trend die op Europees niveau aanwezig is. Er werd voorgesteld :

1) een maatschappelijk onderzoek op te zetten

(i) om knelpunten op maatschappelijk en milieu-technisch vlak te bestuderen die voortvloeien uit de aard en de toepassing van de in de biotechnologie ontwikkelde technieken, produkten en procédés,

(ii) in een globaal omkaderend onderzoek zowel als in specifieke situaties.

2) Wat betreft de projectaanvraag- en toekennings-procedure :

(i) in het voorgelegde aanvraagdossier moet een verantwoording van het project naar de impact op de mens en milieu zijn opgenomen,

(ii) bij de beoordeling van de voorstellen moet naast de wetenschappelijke en de industriële waarde, ook de maatschappelijke waarde van het project in rekening gebracht worden.

De Stichting Technologie Vlaanderen stelt voor het onderscheid te behouden tussen een meer globale „technology assessment” aanpak met resultaten op langere termijn en meer concrete, directe, toepasbare „technology assessment” op korte termijn.

De SERV bracht op 3 mei 1989 een eerste advies uit over het Actieprogramma Biotechnologie. De Raad sprak zich positief uit ten aanzien van het beleidsobjectief maatschappelijke aspecten te integreren in het technologiebeleid ; verder stemde de Raad in met de inhoud van het actieprogramma. De Raad wijst er evenwel op dat het karakter van samenwerkingsverband tussen universitaire en industriële wereld kan leiden tot drainering van deskundige onderzoekers, waarborg voor verdere continuïteit van het fundamenteel waardevol onderzoek, naar het bedrijfsleven. De door het actieprogramma geboden ruimte zou volgens de Raad vooral moeten aangewend worden voor acties met betrekking tot milieu-technologie.

In verband met mogelijke overlappingen en/of complementariteiten met andere initiatieven werd door mij aan het I. W.O.N.L. op 6 maart 1989 gevraagd om op korte termijn hierover een onderzoek in te stellen en advies uit te brengen. Het I.W.O.N.L.-advies betreffende de doorlichting van het Vlaams Actieprogramma Biotechnologie werd geleverd op 7

juni 1989 en werd aangevuld op 27 juni 1989. Het I.W.O.N.L. is de mening toegedaan dat het beheer van het Vlaams Actieprogramma Biotechnologie erover moet waken dat de geselecteerde prioriteiten van het Actieprogramma moeten gerespecteerd worden en dat dubbele financiering van bestaande BAP-projecten en I.W.O.N.L.-spilprogramma's of door de Europese Commissie geplande BRIDGE projecten onmogelijk wordt gemaakt.

Deze adviezen werden verwerkt in een geheroriënteerd Actieprogramma Biotechnologie dat eerlang zal voorgelegd worden aan de Vlaamse Executieve.

G.2.3.2. Micro-elektronica

Een tweede belangrijke technologie-as is de mikro-elektronika. Deze technologie kan reeds geruime tijd rekenen op een substantiële ondersteuning van de Vlaamse Executieve. Op 21 december 1983 besliste de Vlaamse Executieve immers tot de oprichting van de v.z.w. IMEC, het Interuniversitair Mikro-Electronica Centrum. Sindsdien subsidieert de Vlaamse Executieve dit centrum in niet onbelangrijke mate. Voor de financiering van de werkingskosten, wordt voor de begroting '90 rekening gehouden met een subsidiëeringsniveau van maximaal 800 miljoen frank. In tegenstelling tot vroeger zal nu de toelage aan IMEC niet meer ingeschreven worden in het FEERR. Dit past in het streven om de uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek zo veel mogelijk op een duidelijk herkenbare wijze te presenteren, en komt tevens tegemoet aan het Rekenhof.

Ook in deze technologie moet meer de bekommernis gelden voor de sociale en maatschappelijke implicaties. Het moet een permanente bekommernis zijn om de mogelijke negatieve gevolgen van de ontwikkelingen inzake mikro-elektronika tijdig op te sporen en een adequaat antwoord te formuleren. Daarom zal ook hier de opdracht gegeven worden om een grondige evaluatie te maken van de bestaande initiatieven op het vlak van de mikro-elektronika en in het bijzonder van de werking en de inhoud van de IMEC-programma's. Ook hier zal het begrip „Technology Assessment” concreet gestalte moeten krijgen.

Naast deze doorlichting, dringt er zich ook een globale wetenschappelijke en economische evaluatie op van het IMEC-initiatief. Na vijf jaar werken moet er een bilan opgesteld worden van de resultaten van de jarenlange overheidsinspanning.

In dat licht moet er onder andere nagegaan worden of de graad van financiële autonomie niet kan verhoogd worden door het opvoeren van de bedrijfsopbrengsten en/of het drukken van de werkingskosten.

Ook zal nagegaan worden of het resultaat van het IMEC-onderzoek voldoende aansluit bij de behoeften van de Vlaamse KMO's. Het onderzoek moet ook toepassingsgericht zijn en kansen opleveren voor onze KMO's inzake industriële valorisatie. Voor de KMO is dergelijke wetenschappelijke „voeding” essentieel om te overleven en zelfs te groeien in een internationale en concurrentiële sfeer, zeker in het vooruitzicht van de totstandkoming van de Europese eenheidsmarkt in 1992.

G.2.3.3. Nieuwe materialen.

De sektor van de „nieuwe materialen” is de derde technologie-as van de Vlaamse Executieve. De technologische ontwikkeling van de menselijke maatschappij blijft nu zoals in het verleden in grote mate gekonditioneerd door de beschikbaarheid van telkens nieuwe, aan de nieuwe vereisten aangepaste materialen. De nieuwste spits technologie wordt dan

ook meer en meer gekarakteriseerd door de inzet van nieuwe, synthetische materialen die slechts bereid kunnen worden onder de meest strenge en perfect gecontroleerde voorwaarden van zuiverheid, temperatuur, atmosfeer, enz... Om slechts enkele voorbeelden te vermelden micro-electronica, kernenergie, kunstharsen, neo-keramiek, komposietmaterialen.

Bereiding van nieuwe materialen, van halffabrikaten en industriële producten op basis van deze nieuwe materialen is bijgevolg een bron van hoge toegevoegde waarde. De Vlaamse onderzoekswereld heeft hierop ingespeeld, zij het niet altijd op een gestructureerde en gecoördineerde wijze. Dit heeft uiteraard ook te maken met de sterk gediversifieerde aard van het domein, zowel wat betreft de klasse van materialen als wat betreft het type van gebruik. Dit verklaart allicht waarom een eerste interuniversitair gekoncentreerde activiteit op Vlaams vlak gericht werd op de sektor van de micro-elektronica (IMEC). Een gelijkaardig gecentraliseerde structuur, die in het geval van de micro-elektronica omwille van de specificiteit en de betrekkelijke voorspelbaarheid van de evolutie van de technologie zeker het meest aangewezen was, komt o.i. niet in aanmerking voor de uitbouw van het Vlaamse onderzoekspotentieel op het gebied van de nieuwe materialen.

Gelet op de capaciteit aanwezig in de Vlaamse onderzoekslaboratoria en op het onmiskenbaar valorisatiepotentieel is nochtans een gecoördineerde inspanning, naast deze op de gebieden micro-elektronica en biotechnologie, dringend vereist, waarbij dan de voorkeur dient uit te gaan naar een gespreide netwerkstructuur.

Hiertoe wordt een actieprogramma uitgewerkt met als doelstelling het prekompetitief en toegepast basisonderzoek een extra impuls te geven en een netwerk structuur van universitaire en publieke labo's uit te bouwen. Bij de uitwerking van het actieprogramma wordt ook maximaal rekening gehouden met de integratie van EFRO projecten voor LUC en SCK. Op dit vlak werd nog door de vorige Executieve voorbereidend werk geleverd, onder andere door de GIMV en het Studiebureau Stanford Research Institute (SRI). Hiertoe werd de vraag gesteld of een initiatief in verband met een „super” labo aan de LUC in verband met neo-keramiek wenselijk en mogelijk was. De konklusie van dit GIMV-SRI-rapport was dat een bijzondere inspanning op het vlak van neo-keramiek wenselijk is. Dit omdat de Belgische overheid het minst van alle Europese landen spendeert aan keramisch onderzoek, bovendien gebeurt 80 % van deze inspanning in een Waals bedrijf. Bovendien wordt een groeiende interesse van het bedrijfsleven in deze sector verwacht.

De studie was echter van mening dat de inplanting van een nieuw super-laboratorium bij het LUC niet opportuun is. Men kwam tot de konklusie dat de uitbouw van een netwerk van labo's te verkiezen was. Zo'n netwerk zou gebaseerd zijn op de bestaande kenniscentra binnen de universiteiten en het SCK. Via een actieprogramma kunnen deze kenniscentra uitgebouwd worden tot „centre's of excellence”. Tenslotte kwam het GIMV-SRI-rapport tot de konklusie dat het SCK het best geplaatst is om als leidend centrum op te treden.

Het is de bedoeling om het actieprogramma „nieuwe materialen” uit te werken. In die zin werd in de begroting '89 een vastleggingsmachtiging van 450 miljoen voorzien binnen het Fonds voor Industrieel Onderzoek in Vlaanderen (FIOV). Het programma moet in de loop van 1990 op kruissnelheid kunnen komen qua bestedingen. Bij de uitbouw van het nieuwe actieprogramma zullen de konklusies van het GIMV-SRI-rapport de leidraad vormen.

Daarom zal er geen nieuw groots laboratorium „neo-keramiek” gepland worden, niet in Limburg, noch ergens anders. Wel zal een belangrijke inspanning voorzien worden om in Limburg vertrekkende van de daar reeds aanwezige know-how, het onderzoek in die richting te stimuleren.

Daarom heeft de Vlaamse Executieve, op mijn voorstel, op 22 maart 1989 reeds toegestemd met een inbreng van 138 miljoen, gespreid over drie jaar, in een project rond neo-keramiek in het LUC. Met de bijkomende steun vanwege de provincie Limburg en met de co-financiering vanwege de Europese Gemeenschap in het kader van de bijkomende EFRO-steun, kan op die manier een bedrag van 391 miljoen ingezet worden rond neo-keramiek vanuit het LUC.

Belangrijk is dat hiermede dat toegepast wetenschappelijk onderzoek op de campus van het LUC een belangrijke impuls krijgt, los van de discussie over de integratie van de Economisch Hogeschool in het LUC. Ook bij het SCK zal in het kader van de EFRO-steun en met de steun van de Vlaamse Executieve een project ten belope van 180 miljoen mogelijk worden.

De voorwaarde voor de inbreng vanuit de Vlaamse Executieve is dat beide projecten een geïntegreerd deel uitmaken van het globale actieprogramma „nieuwe materialen”. Dit programma zal het idee van een „netwerk” van wetenschappelijke onderzoekscentra moeten konkretiseren in de vorm van een intensieve samenwerking tussen alle betrokken universiteiten en het SCK. Op die manier kunnen potentiële complementariteiten maximaal gevaloriseerd worden, en kunnen overlappingsen vermeden worden.

Op korte termijn zal dit actieprogramma uitgewerkt worden en zal dan voor advies voorgelegd worden aan de VRWB en nadien aan de Vlaamse Executieve.

G.2.4. Europese programma's

G.2.4.1. EUREKA

Wat de EUREKA-dossiers betreft stelde zich het probleem dat voor de behandeling van deze dossiers niet voorzien is dat er personeel werd overgeheveld. Op korte termijn werd dit opgevangen door gedeeltelijk beroep te blijven doen op de nationale administratie. Hiertoe werd een protocol opgesteld tussen de Nationale Overheid en de Gewesten om een doeltreffende behandeling van de lopende en nieuwe ingediende dossiers mogelijk te maken. Een definitieve oplossing moet voorzien worden in het licht van de algemene herstructurering van de Diensten van de Vlaamse Gemeenschap. Aan de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid werd gevraagd suggesties te doen om een optimale behandeling van deze EUREKA-dossiers te waarborgen.

Voor EUREKA werden via de financieringswet 115 miljoen frank overgeheveld. Dit is voor 1989 enkel voldoende voor de financiering van de lopende kontrakten. Om een actieve politiek te kunnen voeren met betrekking tot EUREKA werd voor 1990 een vastleggingskrediet van 215 miljoen frank en een ordonnanceringskrediet van 165 miljoen frank voorzien.

In 1989 werden op de internationale ministerconferentie vier Vlaamse projecten opgenomen op de lijst van nieuwe projecten, namelijk de onderzoeksprojecten EU/324 van SES-Tienen, EU/334 van E2S-Gent, EU/381 van DUPONT DE NEMOURS-Mechelen en EU/388 van EMAIL-Brugge. Voor 1990 zal een actieve informatiepolitiek naar de bedrijven toe gevoerd worden om een optimale deelname van Vlaamse bedrijven aan EUREKA te stimuleren.

In 1987 werd de idee opgevat om met het EUREKA-project JESSI (Joint European Submicron Silicon), Europa competitief te maken op het gebied van de micro-elektronica. Europa heeft namelijk een zwakke positie in deze strategische belangrijke industriële sektor. Japan produceert circa 50 % van de wereldmarkt van geïntegreerde schakelingen, gevolgd door de Verenigde State met 39 %. Europa heeft regelmatig tekort aan geheugens, micro-processoren en andere geïntegreerde schakelingen die de basis zijn voor belangrijke producten, als PC's, telefooncentrales, videorecorders, compactdiscs, en andere.

Met JESSI wordt beoogd een nieuwe generatie chips te ontwikkelen en te produceren met structuren van uiteindelijk 0,3 micron. Ik heb dan ook mijn administratie belast om een vergadering te beleggen met de nationale EUREKA-coördinator, en geïnteresseerde bedrijven actief in het domein van de micro-elektronica en IMEC om de mogelijkheden tot deelname van Vlaamse bedrijven aan JESSI na te gaan.

Zoals reeds hoger vermeld wordt er door mij naar gestreefd om het besluit van de Vlaamse Executieve betreffende het F.I.O.V.-decreet dermate aan te passen zodat ook de EUREKA dossiers door het F.I.O.V.-fonds kunnen behandeld worden.

G.2.4.2. Ruimtevaart

Op het gebied van ruimtevaart kunnen drie soorten akties onderscheiden worden.

Op de eerste plaats de drie grote facultatieve programma's van het Europees Ruimte Agentschap voornamelijk de Europese draagraket Ariane 5, het Europees ruimteveer Hermes en het ruimtestation Columbus.

Op de tweede plaats de financiering van ladingen, dit wil zeggen wetenschappelijke experimenten die aan boord van ruimtetuigen worden uitgevoerd.

Tenslotte de harmonisatieprojecten die tot doel hebben deze technologieën te ontwikkelen waarop toekomstige ruimtevaartprojecten een beroep zullen doen. Deze projecten zijn geregionaliseerd en hiervoor zijn op de begroting 1990 62,9 miljoen middelen voorzien (in de financieringswet werden de volgende bedragen overgedragen naar de gewesten : naar Vlaanderen : 62,9 miljoen BF ; naar Wallonië : 47,2 miljoen BF en naar Brussel : 10,9 miljoen BF).

Gezien het belang van deze projecten voor het bedrijfsleven om later eventueel betrokken te kunnen worden bij de grote ESA-programma's ligt het in mijn bedoeling een actieve politiek te voeren om de bedrijven aan te zetten voor deze projecten konkrete dossiers in te sturen. Hiertoe zal de Dienst Onderzoek van de Administratie voor Economie en Werkgelegenheid nagaan welke bedrijven in aanmerking komen voor deze projecten en ook de potentialiteiten van het SCK in dit gebied nagaan.

Daar de ESA-activiteiten het voorwerp uitmaken van een internationale overeenkomst waarbij België verdragspartner is, wordt een adekwate overlegstructuur uitgebouwd tussen Nationale Overheid en Gewesten die zal uitgeschreven worden in een globaal samenwerkingsvoorstel.

Voorzien wordt dat ter gelegenheid van elke vergadering van de raad, maar met een minimum van twee vergaderingen per jaar, een voorafgaandelijke overlegvergadering met de Gewesten zal bijeengeroepen worden. Op deze vergadering zal de Nationale Overheid verslag uitbrengen over de stand van de ESA-programma's. De Gewesten zullen hun inzichten en wensen op deze vergadering kenbaar maken.

G.2.4.3. FAST en Europese acties

Deze onderzoeksprogramma's omvatten heel wat projecten met een industriële finaliteit derwijze dat zij onder mijn bevoegdheden ressorteren.

Voor deze onderzoeksprogramma's werden in de financieringswet volgende bedragen overgeheveld naar de gewesten : naar Vlaanderen 78 miljoen BF, naar Wallonië : 58,5 miljoen BF en naar Brussel : 13,5 miljoen BF, terwijl 178 miljoen BF nationaal bleef.

De EG-steun aan het wetenschappelijk onderzoek in België van 1980 tot 1986 was voornamelijk gericht op bedrijven, voornamelijk voor 40,9 % tegenover 34,4 % op universiteiten, de rest van de steun kwam terecht bij diverse overheden of andere instellingen. Niet minder dan 26,8 % van deze steun lag in het gebied van de informatietechnologie door middel van het programma ESPRIT. Een belangrijk deel van de steun kwam ook bij de niet-nukleaire energie terecht voor onderzoek (11,6 %) en demonstratieprojecten (25,0 %). Het overblijvende deel van de hulp was verspreid over diverse domeinen.

Deze Europese onderzoeksprogramma's vormen ook een belangrijk middel om de wetenschappelijke en technologische basis van de Europese industrie te versterken en de ontwikkeling van haar concurrentiepositie te bevorderen. Zij stimuleren ondernemingen, onderzoekcentra en universiteiten bij hun inspanningen op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling, hetgeen de basis vormt van een bestendige economische groei.

Met de Gemeenschapsminister voor Onderwijs werd op 21 september 1989 een protocol afgesloten waarbij een krediet van 78 miljoen frank werd verdeeld voor deze programma's. 65 miljoen frank gaat naar het spijzigingskrediet van het F.I.O.V., het saldo naar Universitair Onderwijs en Onderzoek.

G.2.5. Het Studiecentrum voor Kernenergie (S.C.K.)

De financieringswet voorziet in de overheveling van een deel van de nationale dotatie aan het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol. Het overgehevelde deel van de dotatie stemt overeen met de diversificatieactiviteiten van het S.C.K.

De globale dotatie bedraagt 869,4 miljoen frank. Deze is vervat onder artikel 41.02 (796,2 miljoen frank) en artikel 61.01 (73,2 miljoen frank), respectievelijk voor hun werkingskosten en hun investeringen. De reële overdracht van deze dotatie zal echter pas geschieden als er een aantal voorwaarden vervuld zijn.

In de eerste plaats moet het wetenschappelijk onderzoek dat het S.C.K. wil verrichten met de financiële middelen van de Vlaamse dotatie, aansluiten op de beleidsvisies inzake het wetenschaps- en technologiebeleid van de Vlaamse Executieve zoals deze in het Vlaams Regeerakkoord zijn vastgelegd.

Daartoe werd aan het S.C.K. een volledige lijst opgevraagd van de projecten die het S.C.K. geheel of gedeeltelijk wil financieren door beroep te doen op de Vlaamse dotatie. Deze lijst zal met de verantwoordelijken van het S.C.K. besproken worden. De projecten die betrekking hebben op milieuonderzoek zullen overigens met de Gemeenschapsminister van Leefmilieu besproken worden.

Het gedeelte van de dotatie dat hierop betrekking heeft, zal pas vrijgegeven worden na akkoord van de Gemeenschapsminister van Leefmilieu, conform een protocol dat terzake werd afgesloten.

Een tweede voorwaarde voor het vrijgeven van de Vlaamse dotatie is dat het S.C.K. de nodige garanties biedt dat er waterdichte schotten komen tussen de nucleaire programma's die ten laste blijven van de nationale regering, en de diversificatieprogramma's.

Hetzelfde geldt voor de lasten van het zogenaamde nucleaire en sociaal passief. Conform de beslissingen van de nationale regering bij de besprekingen van de financieringswet zal het nucleair en sociaal passief niet ten laste worden gelegd van het Vlaamse Gewest. Het komt erop aan dat op de toepassing van deze beslissing stipt wordt toegezien.

Tenslotte zal het vrijgeven van de Vlaamse dotatie aan het S.C.K. worden gekoppeld aan de medewerking die vanuit het S.C.K. wordt verleend om te komen tot een interne herstructurering.

Het doel van deze herstructurering is enerzijds het drukken van de zeer zware algemene kosten die buiten verhouding staan tot de uitgaven die naar reële researchingspanningen gaan.

Hier moet een verhouding researchkosten ten opzichte van algemene werkingskosten bereikt worden die vergelijkbaar is met vergelijkbare technologische onderzoekcentra.

Anderzijds moet de interne herstructurering de ontwikkeling van een autonoom technologisch onderzoekscentrum voorbereiden en mogelijk maken. Op termijn dient er een loskoppeling van de diversificatieafdeling en de nucleaire afdeling van het S.C.K. te komen.

Deze splitsing sluit evenwel een structurele vorm van samenwerking tussen de beide zelfstandige research-instellingen niet uit.

De definitieve herstructurering van het S.C.K. kan slechts geregeld worden in overleg met de nationale regering. Daarover werden reeds informele contacten gelegd met de bevoegde nationale minister.

Na de nodige contacten met de S.C.K.-directie zullen in de loop van 1990 de voorstellen inzake een definitieve herstructurering van de diversificatie-afdeling van het S.C.K. voorgelegd worden aan de Vlaamse Executieve.

De hele fase van herstructurering van het S.C.K. zal niet op korte termijn kunnen geregeld worden. Het S.C.K. kan daardoor evenwel in financiële moeilijkheden komen, waardoor de continuïteit van het onderzoek in het gedrang komt. Daarom kan tot een gedeeltelijke vrijgave van de Vlaamse dotatie beslist worden nadat de ingediende projectvoorstellen besproken en goedgekeurd worden.

G.2.6. Technology Assessment

Het Vlaamse regeerakkoord wordt inzake technologiebeleid ook gekenmerkt door een belangrijke accentverschuiving. Zo lezen we dat „bij het technologisch onderzoek de Vlaamse Regering aandacht zal hebben voor de studie van de maatschappelijke aspecten van nieuwe technologieën. Het onderzoek naar maatschappelijk nuttige toepassingsontwikkelingen moet extra worden gestimuleerd. Een selectief investerings- en „technology assessment”-beleid kunnen hier toe belangrijke impulsen geven”. Daarmee staat het relatief nieuwe (en moeilijk vertaalbare) begrip „technology assessment” (TA) voor het eerst in een Vlaams regeerakkoord.

De relatie tussen technologie en maatschappij is een belangrijk discussiepunt geworden. Hoe langer hoe meer wordt het duidelijk dat nieuwe technologieën (NT) niet alleen het terrein mogen zijn van technologen.

In de ruime zin omvat T.A. activiteiten onderzoek, advisering en begeleiding bij technologische besluitvorming en informatieverstrekking naar het ruime publiek toe. Bij elk van deze activiteiten ligt het accent op de integratie van maatschappelijke overwegingen in de technologische en bedrijfs-economische probleemformulering en op de deelname van een ruime groep van betrokkenen bij elk der onderscheiden initiatieven. Essentieel is wel de vereiste dat de voornoemde activiteiten niet meer los van elkaar kunnen worden bedreven.

TA houdt in dat onderzoek continu overloopt in politieke besluitvorming op macro niveau, of in begeleidingsexperimenten op sectorieel- en bedrijfsniveau, of in voorlichting aan en discussie met het ruime publiek over de gewenste richting van technologisch onderzoek.

Er moet een voortdurende terugkoppeling bestaan tussen de verschillende activiteiten opdat er van TA als één globaal proces sprake zou zijn.

Essentieel bij het begrip TA is dat de technologische evolutie niet éénduidig is, met andere woorden dat de technologie maatschappelijke keuzen openlaat en daarom ook opdringt. De ontwikkelingen in de biotechnologie bieden enerzijds perspectieven inzake voedselschaarste in Derde Wereldlanden ; anderzijds kan biotechnologie tot vervanging leiden van exportgewassen waarmee veel ontwikkelingslanden broodnodige gelden binnenkrijgen.

Belangrijk is dus dat deze keuze expliciet wordt gemaakt door reeds van in de beginfase van het onderzoek ook de nodige aandacht te hebben voor alle mogelijke neveneffecten. Indien sommige technologieën te belangrijke en onoplosbare neveneffecten vertonen, moet er ook een keuze gemaakt worden om in die richting geen verder onderzoek te steunen.

In die zin is TA ook een element van democratisering van het technologiebeleid. De keuze van welke toepassingsresearch gesteund moet worden, wordt een onderwerp van een maatschappelijk debat. Het resultaat van deze benadering kan zijn dat vooral die NT worden gesteund die bijvoorbeeld kunnen ingezet worden tot verbetering van de arbeidsvoorwaarden, van milieuvriendelijke produktiemethoden, voor grondstoffenbesparende projecten, voor veiliger produktiesystemen, voor maatschappelijk nuttige produkten enzovoort.

TA is op gang gekomen in de tweede helft van de jaren '60 in de Verenigde Staten onder druk van de milieu en vredesbeweging. Begin jaren '80 deed zich dan een golf van TA-institutionalisering voor in West-Europa. De economische crisis bracht mee dat het technologiebeleid een belangrijke plaats op de politieke agenda verwierf. In die context kan men ook de oprichting van de Stichting Technologie Vlaanderen (STV) situeren.

Een van de belangrijkste uitdagingen is dat TA essentieel een multidisciplinaire aanpak vereist. De technologische evolutie is niet langer een bekommernis van ingenieurs, maar ook van economen, juristen, sociale wetenschappers, ergonomen, enzovoort. In het verleden werd deze multidisciplinaire aanpak niet echt gerealiseerd : in vele gevallen vroegen men de humane wetenschappers onderzoek te doen naar de maatschappelijke gevolgen van nieuwe technologieën, zonder dat deze laatste in vraag werden gesteld. Waar het op aan komt is dat de verschillende disciplines van bij het begin van het onderzoek erbij betrokken worden.

In de loop der jaren is de notie TA ook op een ander vlak

gewijzigd. Bij de oorspronkelijke opvattingen over TA ging men ervan uit dat men zich via wetenschappelijk onderzoek een vrij goed beeld kon vormen van de toekomstige technologische ontwikkelingen en dat men de maatschappelijke gevolgen goed kon voorspellen. Later, na heel wat ervaringen, is men TA meer en meer gaan opvatten als een moeizaam en permanent proces en in hoge mate een beleidsaangelegenheid, waarin een preliminair onderzoek opgevolgd wordt, met discussies tussen betrokkenen over de resultaten van dat onderzoek en over mogelijke en wenselijke vraagstellingen voor nieuw onderzoek.

In dit verband wordt er soms gesproken over een verschuiving van een reactieve naar een actieve of constructieve vorm van TA.

TA vereist ook de consultatie van alle betrokken sociale groepen en relevante partijen. De traditionele technocratische visie biedt te weinig mogelijkheden tot participatie van de niet-technologisch geschoolden. De mogelijkheden tot beïnvloeding van technologieën en dus ook de band met beleidskeuzen en toekomstige gebruikers, noodzaakt participatie en houdt veel meer rekening met het idee „democratisering van het technologiebeleid”.

In Vlaanderen moet men vaststellen dat een globaal opgezet en geïntegreerd plan inzake technologiebeleid niet bestaat. De meeste TA-initiatieven zijn tot stand gekomen binnen de overleg- en beheersorganen, waar ambtenaren, onderzoekers, vakbondsafgevaardigden, patronale afgevaardigden en politieke vertegenwoordigers elkaar treffen. Nationaal hebben daarbij de Diensten voor Programmatie van het wetenschapsbeleid en het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw een rol gespeeld, alhoewel de pogingen om een breder perspectief te introduceren in de wetenschappelijke programmatie en criteria ondergeschikt was aan de eng industriële finaliteit.

Op gewestelijk niveau is de Stichting Technologie Vlaanderen opgericht. De STV werd medio 1984 geïnstalleerd in de SERV als instelling voor maatschappelijk onderzoek, begeleiding en advies rond de technologische en sociale vernieuwing. Uit hun activiteitenverslag blijkt dat sindsdien reeds heel wat onderzoek gepresteerd werd, gaande van basisonderzoek zoals nieuwe technologietewerkstelling, tot onderzoek rond concrete evoluties op sectorieel- en bedrijfsvlak.

De belangrijkste uitdaging voor de STV is het uitbouwen van geïntegreerd maatschappelijk onderzoek. STV beperkte zich tot nu toe te veel tot de studie van de gevolgen van de technologie, dit wil zeggen nadat de beslissingen en de fundamentele oriëntaties reeds zijn genomen. Daarom is het positief dat de Vlaamse regering STV voortaan rechtstreeks wil betrekken bij het concept en de ontwikkeling van de grote technologieprogramma's. Ik heb dan ook de subsidie aan de STV verhoogd van 55 miljoen BF in 1989 tot 60 miljoen BF in 1990.

Ik heb aan de Stichting Technologie Vlaanderen de vraag gericht om het bestaande actieprogramma Biotechnologie grondig door te lichten op zijn maatschappelijke aspecten, en eventueel suggesties te doen. De opmerkingen van STV werden geïntegreerd in het geheroriënteerd actieprogramma Biotechnologie. Hierbij werd conform met de onderzoeksakties op middellange en lange termijn ook in het technology assessment onderzoek een onderscheid gemaakt in twee termijn opties.

a) Concreet TA op korte tot middellange termijn. Dit veronderstelt een stapsgewijze bijsturing van het actieprogramma via twee akties :

- opzetten van een begeleidend onderzoeksluik dat nauw aansluit en van direct nut is voor de geselecteerde wetenschappelijke onderzoeksluiken.

- integreren van de maatschappelijke „nut”-gedachte in de procedure van aanvraag, selectie, beheer

b) Globale TA op langere termijn

Deze opdracht beoogt de wetenschappelijke ontwikkelingen en dus de financiële subsidiestromen zodanig te sturen dat het maatschappelijk nut optimaal is.

Analoog als voor het actieprogramma Biotechnologie zal ik er op toekijken dat in het actieprogramma Nieuwe Materialen van bij de conceptuele fase het TA onderzoek geïntegreerd wordt in de concrete projecten.

G.2.7. Evaluatie van het Technologiebeleid in Vlaanderen

De Vlaamse technologiebeurs Flanders Technology werd in 1989 voor de vierde maal georganiseerd in Gent. Om een grondige wetenschappelijke evaluatie van F.T.I. en haar bijdrage en rol in het technologiebeleid in Vlaanderen te bekomen heb ik een studieopdracht gegeven aan het Interuniversitair Instituut voor Vorming en Ontwikkeling. Dit instituut voor Vorming en Ontwikkeling. Dit Instituut zal nagaan welke bedrijven, met welke motivaties, naar F.T.I. komen, welke resultaten de bedrijven boeken dankzij deelname aan F.T.I., en dergelijke meer. De antwoorden op deze en andere vragen zullen aangewend worden om F.T.I. als instrument van het technologiebeleid te evalueren.

Technologische ontwikkelingen zijn pas vrij recent onderwerp van maatschappelijke aandacht en politieke discussie. Traditioneel werd technologiebeleid opgevat als een „technologiestimuleringsbeleid” : hoe kan de ontwikkeling van nieuwe technologieën maximaal gesteund worden, hoe kunnen de diffusie en de introductie in bedrijven maximaal bevorderd worden. Vrij nieuw, zeker voor Vlaanderen, is de benadering waarbij men vertrekt van de behoeften of de problemen, en dan nagaat welke nieuwe technologieën hierop een antwoord kunnen geven. Centrale doelstelling van zo’n technologiebeleid is dan : hoe komen tot een maatschappelijke sturing van technologische ontwikkeling.

Die sturing vindt momenteel nogal fragmentarisch plaats. Vandaar dat moet gezocht worden naar geschikte informatie-, overleg- en besluitvormingsstructuren. Dit veronderstelt eveneens dat verschillende scenario’s van technologische ontwikkeling en hun afstemming op specifieke behoeftenpatronen gekend moeten zijn. Enkel op die manier worden politieke keuzen mogelijk. Een evaluatieonderzoek inzake technologiebeleid moet dus resulteren in suggesties in tweërlei zin : suggesties op het vlak van blijvende beleidsinstrumenten en -structuren en suggesties inzake kansrijke toepassingsdomeinen en maatschappelijke behoeften.

Het evaluatieonderzoek kan doorgevoerd worden op twee niveau’s.

Een doorlichting van het innovatiepotentieel van de Vlaamse bedrijven, van specifieke behoeftenpatronen van Vlaamse bedrijven en de impact van het overheidsbeleid daarop. Die onderzoeken hebben reeds relevant materiaal opgeleverd als basis om een impulsprogramma micro-electronica te kunnen evalueren.

Een doorlichting van afzonderlijke overheidsinitiatieven en impulsprogramma’s gecreëerd in het kader van het innovatiebeleid. Bijvoorbeeld een audit van de sensibilisering rond technologie (P, T dagen, DIRV — krant) ; anderzijds kunnen impulsprogramma’s doorgelicht worden.

Om een goed verloop van het onderzoek toe te laten dient het begeleid te worden door een stuurgroep om in overleg met de betrokken onderzoekers het onderzoek te sturen en te evalueren.

Deze doorlichting kan doorgevoerd worden, enerzijds door bedrijfstakverkenningen, waarbij per bedrijfstak de strategie inzake produktvernieuwingen en marktverkenningen wordt doorgelicht, anderzijds door de lokalisatie van maatschappelijke behoeftenpatronen in verband met nieuwe technologieën.

G.2.8. Structuur wetenschappelijk onderzoek

Het probleem van herstructurering van een nationale instelling stelt zich ook voor het Instituut voor Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en Landbouw (IWONL). Dit instituut staat op dit moment in voor de behandeling van dossiers van precompetitief onderzoek. Dit gebeurt in opdracht van het Vlaamse Gewest en is geregeld via een protocol tussen het Vlaamse Gewest en het IWONL dat loopt tot einde 1990. Dit protocol moet weliswaar aangepast worden in het licht van de gewijzigde situatie na de staatshervorming.

Het IWONL zal daardoor een aantal bijkomende taken te vervullen hebben in opdracht van het Vlaamse Gewest, taken die voorheen aan de nationale overheid toebehoorden : de prototypedossiers voor bedrijven uit de zogenaamde „nationale sectoren”, de spilprogramma's, de technologische adviseerdiensten, de navorsingsbeurzen, en gedeeltelijk de financiering van de collectieve centra.

Met betrekking tot de collectieve centra behoudt de nationale overheid een budget van 170 miljoen. Hier is het de bedoeling dat een samenwerkingsakkoord wordt afgesloten tussen de nationale overheid en de drie gewesten waarbij het alleszins mijn bedoeling is om het principe van sectorieel collectief onderzoek via de zogenaamde „centra De Grootte” veilig te stellen.

Inzake de toekomstige structuren en procedures voor de behandeling van dossiers voor competitief en precompetitief onderzoek wordt er alleszins gepleit voor vereenvoudiging. Deze problematiek hangt evenwel samen met besprekingen inzake de herstructurering van de Diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

In die zin is het nog voorbarig om definitieve uitspraken te doen over één bepaald onderdeel van de globale administratie.

Op artikel 41.01 is 21,8 miljoen voorzien als de eigenlijke werkingstoelage voor het IWONL. Onder artikel 01.01. — allerhande uitgaven aan instellingen voor wetenschappelijk beheer — wordt dan een tweede krediet voorzien van 113,1 miljoen frank, bestemd voor de onderzoeken van het IWONL in opdracht van de Vlaamse Gemeenschap. Het tweede luik van 113,1 miljoen frank kan aan het IWONL toegewezen worden maar dan wel op dossiermatige basis.

Met het IWONL zal daarover overleg gepleegd worden, wat in de voornoemde protocolwijziging zijn weerslag moet vinden, ten einde deze middelen op adequate wijze aan te wenden.

G.2.9. Overleg Nationaal — Internationaal

Gezien het grensoverschrijdend karakter van vele programma's van wetenschappelijk en technologisch onderzoek is het noodzakelijk om in duidelijke overlegstructuren te voorzien met de nationale overheid en de Gewesten en Gemeenschappen om een effectieve internationale politiek te kunnen voeren. Verschillende initiatieven werden hiertoe reeds genomen.

In eerste instantie werd een „Interministeriële Conferentie” opgericht die regelmatig samenkomt om de mogelijke knelpunten inzake samenwerking tussen de Regering en de Executieven te bespreken. Eén van de belangrijkste resultaten van deze konferentie is het opstellen van een ontwerp van KB voor artikel 6bis § 3, dat voorziet dat de nationale overheid initiatieven kan nemen, structuren kan opzetten en in financiële middelen kan voorzien voor het wetenschappelijk onderzoek in aangelegenheden die ook tot de bevoegdheid van de Gewesten en Gemeenschappen behoren, en die bovendien

a) ofwel voorwerp uitmaken van internationale of supranationale overeenkomsten of akten waarbij België verdragspartner is of als zodanig wordt beschouwd ;

b) ofwel betrekking hebben op akties en programma's die de belangen van een Gewest of Gemeenschap overschrijden.

Dit ontwerp van KB maakt een efficiënte samenwerking tussen nationale overheid en Gewest of Gemeenschap mogelijk, waarbij ik er op toegezien heb dat het Vlaamse Gewest effectief van in de conceptiefase bij de uitwerking van deze programma's betrokken wordt.

In het kader van de EUREKA projecten werd een protocol ontworpen tussen de nationale overheid en de Gewesten en Gemeenschappen dat de samenwerking vastlegt. Volgens dit protocol krijgt het Vlaamse Gewest rechtstreeks toegang tot de bestanden van de EUREKA-gegevensbank via een overeenkomst met het EUREKA-secretariaat. Het Vlaamse Gewest kan ook deel uitmaken van de Belgische delegatie bij de verschillende EUREKA-instanties.

In het kader van de Ruimtevaartprogramma's, waarin België verdragspartner is van de ESA, worden regelmatig gemeenschappelijk ke vergaderingen gepland tussen de nationale overheid en de Gewesten en Gemeenschappen om overleg te plegen over de stand van zaken van de ESA-programma's, over nieuw geplande activiteiten en over de inzichten en wensen van de Gewesten en Gemeenschappen.

In afwachting van de definitieve herstructurering van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap werd met betrekking tot de administratieve behandeling van de EUREKA- en Ruimtevaardossiers een voorlopige regeling getroffen die op 28 juli 1989 aan de Vlaamse Executieve werd medege-deeld.

G.2.10. Vlaamse Raad voor het Wetenschapsbeleid

Het is onderdeel van mijn politiek om de VRWB actief te betrekken bij het wetenschaps- en technologiebeleid. In deze zin heb ik advies gevraagd aan de VRWB over de optimale behandeling van de dossiers EUREKA, zowel wat betreft de hoeveelheid voorziene middelen als de wijze van tussenkomst van de overheid in de financiering, alsmede van de meest opportune aanwending van de middelen.

B. Bespreking

De Commissie uit unaniem haar waardering voor de zeer uitvoerige, diepgaande en verhelderende uiteenzetting van de Gemeenschapsminister. Tal van vragen die de leden zich stelden worden hierdoor, alsmede door de verstrekte documentatie, ondervangen.

Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid

De plannen van de Gemeenschapsminister om deze com-

missie meer armslag te geven roept bij de leden een aantal vragen op. Zal deze commissie zich uiteindelijk binnen of buiten de administratie situeren ?

De Gemeenschapsminister is voorstander van een commissie binnen de administratie. De Executieve heeft zich hierover echter nog niet uitgesproken.

Nu aangetoond is dat de meeste falingen zich in de kleinere bedrijven situeren, verklaart de Gemeenschapsminister zich bereid te onderzoeken of ook bedrijven vanaf 50 werknemers aan het toezicht van de Commissie kunnen onderworpen worden.. De Gemeenschapsminister wijst echter op het probleem van beschikbaarheid van informatie voor bedrijven met minder dan 100 werknemers. De Gemeenschapsminister stemt in met het voorstel van een lid om maatregelen te nemen teneinde de samenwerking te bevorderen tussen de Commissie en de leden van de ondernemingsraden. Een lid meent dat preventief bedrijfsbeleid moet gevoerd worden aan de bron. Hij bedoelt hiermee dat de bedrijfsrevisor of een beëdigd accountant ter zake een grotere verantwoordelijkheid moeten dragen.

SERV

Over de op til zijnde decreetwijzigingen met betrekking tot de SERV, de sectoriële commissies, de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen en de Vlaamse Havencommissie werden verschillende bedenkingen geformuleerd. Wat de huidige samenstelling van de SERV betreft, zijn er leden die opteren voor het weglaten van de zogenaamde, door de Vlaamse Raad, „toegevoegde leden”. In tegenstelling tot de door de sociale gesprekspartners afgevaardigde leden adviseren deze toegevoegde leden in feite zichzelf.

De Gemeenschapsminister verklaart dat de samenstelling van de SERV echter niet het voorwerp uitmaakt van de geplande decreetwijziging noch van het Regeerakkoord.

Een lid vraagt dat de werking van Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen, zou gecoördineerd worden met de thans reeds bestaande commissies waarin gewaakt wordt over de problematiek van de vrouwen. Zullen zij samenwerkingsakkoorden afsluiten ?

De Gemeenschapsminister preciseert dat het opzet van de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen precies ligt in de coördinatie op het vlak van het Vlaamse Gewest. De commissie krijgt een zo ruim mogelijke autonomie. Zij geeft, tenzij hierom gevraagd, hetzij uit eigen beweging, adviezen aan de Gemeenschapsministers. Ook zal zij samenwerkingsakkoorden kunnen afsluiten mits ze aan de goedkeuring van de Gemeenschapsminister voor Economie voor te leggen. Het personeel en de administratie zal dezelfde zijn als deze van de SERV.

GOM'S

Een lid heeft vragen bij het huidig beleid van de GOM's, zo zij al een beleid hebben. De zogenaamde ondernemingspromotie waarmee zij zich inlaten is zeer eenzijdig gericht op het extra verzorgen van de „paradepaardjes” van hun streek. Er moet meer te halen zijn uit een beleid naar de lokale bedrijven toe. Ook hier moet de zorg om het leefmilieu op de eerste plaats komen.

De Gemeenschapsminister verklaart dat de GOM's een belangrijke rol te spelen hebben in de exportbevordering. Een ontwerp van decreet inzake de organisatie en werking van de GOM's is in voorbereiding in het licht van de gewijzigde bevoegdheidsverdeling inzake het economisch beleid.

Ook van de vereenvoudiging van de structuur zal werk gemaakt worden. De suggestie van het lid kan in deze context aan bod komen.

De geregionaliseerde „nationale” sectoren

Textiel

Verschillende leden wijzen op de discrepantie in sociale begeleiding naar gelang men afgedankt wordt in een ex-nationale sector dan wel in een andere sector. Behalve voor de textielsector werden voor de nationale sectoren sociale enveloppes vastgelegd. Voor de individuele werkloze zijn de problemen echter dezelfde. De recente afdankingen en afslankingen in niet-ex-nationale sectoren en ook in de textielsector brengen voor de betrokkenen geen extra's op. Dit is sociaal onrechtvaardig. Kan de Vlaamse Executieve het beleid op dit stuk niet wat evenwichtiger maken ?

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de Vlaamse Executieve nu eenmaal wordt geconfronteerd met nationale enveloppes en verbintenissen in bepaalde sectoren. Deze moeten uitgevoerd worden. Voor KS werd enkel uit opportuniteit ervoor geopteerd de aanwezige enveloppe door een vroegde sluiting van de mijnen maximaal te vrijwaren voor sociale begeleiding en reconversie. Inzonderheid daar de wetenschappelijke studies uitwijzen dat zeker in de verre toekomst de KS steenkool voor Vlaanderen geen strategisch-energetisch belang meer zou hebben.

Een lid wijst erop dat voor de herstructurering van de textielsector in feite wel een enveloppe bestaat met name de uit de textielsector gerecycleerde middelen van het FNSV, nu beheerd door GIMVINDUS.

De Gemeenschapsminister verklaart dat deze middelen niet in zijn begroting terechtkomen. Zij behoren op termijn tot de algemene middelen van het Vlaams Gewest.

Een lid vraagt in welke bedrijven de overheid nog met „non voting shares” vertegenwoordigd is.

De Gemeenschapsminister verwijst hiervoor naar het jaarverslag van het FNSV die nu overgedragen is naar GIMVINDUS. De versnelde terugkoop van non voting shares gebeurt volgens modaliteiten conform de EG-richtlijnen.

Een lid vraagt welke functie het ITCB krijgt nu de textielsector geregionaliseerd is.

De Gemeenschapsminister verwijst naar zijn uiteenzetting. Tot 1 januari 1990 behandelt het ITCB de expansiedossiers uit de textielsector, volgens Vlaamse richtlijnen. Deze werden voor wat de minimale investeringen betreft, versoepeld wegens het tewerkstellingsimpact ervan voor hoofdzakelijk laaggeschoolde vrouwen.

Het dienstenluik van het Textielplan werd niet geregionaliseerd. Met de nationale Minister van Economische Zaken bestaat een protocol volgens hetwelk het saldo van 350 miljoen van dit dienstenluik voor de textielsector per gewest zal worden besteed. Het ITCB zal worden belast met de verdere uitvoering van het dienstenluik, onder controle van de gewesten tot 31 december 1990.

Voor een verdere toekomst tast de Gemeenschapsminister de mogelijkheden af voor een intersectorieel dienstverlenend centrum.

Scheepsbouw en scheepsherstelling

Inzake de scheepsbouw stellen zich diverse problemen die

in de loop van 1990 hun beslag moeten krijgen. Er is vooreerst de klacht van de Europese Commissie als zou de Belgische steun aan deze sector concurrentievervalsend zijn.

De Gemeenschapsminister verklaart dat elke overheidstussenkomst in de scheepsbouwsector door de Europese Commissie met argusogen wordt bekeken. Nochtans wordt de steun sinds de sector geregionaliseerd is, veel selectiever verleend. Er kwamen vroeger vanuit de Europese Commissie geen opmerkingen. Dit wijst erop dat een wijziging in de wetgeving op het scheepskrediet het fiat van de Europese Commissie zal moeten krijgen.

Verder is er het acute probleem met betrekking tot de scheepsherstelling met name de financiële moeilijkheden van Beliard Shiprepairers NV. De NV Beliard Mercantile NV, waartoe deze Antwerpse firma behoort, kreeg sinds 1985 3,3 miljard overheidssteun (1,9 miljard aan sociale begeleiding, 700 miljoen onder de vorm van non voting shares en 700 miljoen rentesubsidies). De laatste vraag om een overbruggingskrediet vanwege het patronaat stuitte op een weigering van de Gemeenschapsminister, gezien de precaire toestand van het bedrijf. Hij wenste de studie van Price Waterhouse te kennen vooraleer zich te engageren.

De studie van Price Waterhouse is ronduit vernietigend. De voornaamste elementen hiervan zijn : de te hoge arbeidskost veroorzaakt door het poolsysteem, de loodzware top en het gebrekkige management. Het bedrijf lijdt per maand 50 miljoen verlies.

Op basis van deze studie werd door de GIMV aan de Gemeenschapsminister een advies verstrekt. De GIMV stelt voor een nieuw bedrijf op te richten met een kapitaal van 500 miljoen deels door de privé deels door de overheid te financieren. Er zouden 200 à 300 werknemers zijn. De lonen zouden met 17 % dalen en de produktiviteit met 8 % stijgen. Na drie jaar zou dit nieuw bedrijf rendabel kunnen zijn. De Gemeenschapsminister stelt dat dit advies niet te nemen of te laten is maar wel een belangrijk element is in de discussie.

De Gemeenschapsminister verklaart dat welke beslissing ook wordt genomen, er alleszins een beschot tussen de nieuwe en de oude onderneming moet komen teneinde te vermijden dat de nieuwe steun dient om oude putten te vullen. Ook acht hij een serener sociaal klimaat onontbeerlijk.

Er zal bovendien een evenwichtige inspanning moeten gebeuren zowel vanwege de privé-aandeelhouders van Beliard Shiprepairers NV als door de overheid. De oplossing moet bovendien conform zijn aan de Europese richtlijn inzake overheidssteun.

Een lid vraagt of men voldoende zicht heeft op de aanwending van de 1,9 miljard voor sociale begeleiding door de groep Beliard Mercantile NV, aandeelhouder van Beliard Shiprepairers ? Inmiddels werd Beliard Shiprepairers gefilialiseerd. Verder stellen Price Waterhouse en GIMV dat een nieuw scheepsherstellingsbedrijf niet kan rendabel gemaakt worden zonder buitenlandse partner. Zal deze snel gevonden worden ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat de groep Beliard Mercantile NV er niet zo slecht voor staat. Het heeft een kapitaalstructuur waarvan weliswaar 17 % aan non voting shares van de overheid. De overheidssteun werd verleend zonder het stellen van voorwaarden zodat men er geen greep meer op heeft en ook niet kan terugvorderen. Het is echter niet zeker dat de 1,9 miljard aan zuivere sociale begeleiding zijn gespendeerd. Dit controleren ex-post is echter vrij moeilijk.

Voor wat het zoeken naar een geschikte partner betreft, hier zal de nieuwe startpositie van het bedrijf doorslaggevend zijn voor de beslissing van een mogelijke partner om toe te treden.

De Gemeenschapsminister stelt ten slotte dat er voor de scheepsherstelling alleszins een markt is. De huidige ligging in de Antwerpse haven zou echter nog verbeterd kunnen worden met het oog op de toegankelijkheid voor grote schepen.

Ten slotte is er het tekort inzake het Sociaal Fonds voor de Scheepsbouw, bestemd voor de afslanking van de Boelwerven. Kan men hiervoor andere middelen aanspreken ?

De Gemeenschapsminister schetst de toestand. De nationale overheid engageerde zich om per verloren gegane job in de Scheepsbouwsector 810.000 frank (+ 250.000 reconversiepremie) in een Sociaal Fonds te storten. Hiermee worden extra toeslagen betaald aan de werklozen en **bruggepensioneerden**. Hiervan is door de nationale overheid nog steeds een deel niet betaald. Het betreft hier een nationale schuld uit het verleden van vóór 1 januari 1989 die niet door het Vlaamse Gewest maar wel door de nationale overheid dient betaald.

Uiteindelijk draait de discussie rond het aantal „verloren gegane arbeidsplaatsen”. Het aantal spontaan verloren gegane jobs is uiteraard hoger dan het aantal verplicht verloren gegane jobs. In de goedgekeurde CAO is sprake van de spontaan verloren gegane jobs.

De Gemeenschapsminister staat erop dat de nationale sociale enveloppe integraal wordt uitgekeerd en dat zij ook enkel wordt aangewend voor de doeleinden waarvoor zij is bestemd, dit is binnen de scheepsbouwsector. Op de vraag of men uit andere reconversiemiddelen uit het FNSV de tekorten kan bijpassen antwoordt de Gemeenschapsminister dat GIMVINDUS de FNSV-portefeuille beheert onder toezicht van de voogdijministers. Verder deelt hij mee dat het voor hem onmogelijk is dat reconversiemiddelen worden aangewend voor de tekorten van het sociaal fonds.

KS

Een lid vraagt de Gemeenschapsminister de stand van de rekeningen van de sluiting van KS te bezorgen zodra deze beschikbaar is.

De Gemeenschapsminister zal de cijfers bij KS opvragen. Er zijn nog een aantal onbekende factoren. De overschotten van de enveloppes, met extra-polatie van de bekende gegevens bedragen ongeveer :

— in het Oosten : 11 miljard. Deze worden als volgt besteed :

LIM :	3 miljard
Reconversieprojecten :	1 miljard
ERC-project :	7 miljard

— in het Westen : 22 miljard.

Hiervan moet 4 miljard worden besteed aan de verhoogde pensioenkost wegens het sluiten einde '92 in plaats van einde '96 ; 1 miljard zal worden besteed aan de uitrusting van industrieterreinen in Limburg ; 3 miljard zal worden besteed aan een sociaal investeringsprogramma. Van de 14 miljard die overblijven gaat de helft naar KS, de andere helft naar de Vlaamse Gemeenschap.

Een lid vraagt uitleg bij het bijzonder reconversieplan RECHAR van de Europese Commissie voor gebieden die door de achteruitgang van de steenkoolnijverheid zijn getroffen.

Heeft de Gemeenschapsminister reeds zicht op de bijkomende steun die Limburg krachtens dit programma uit de EG-structuurfondsen zal krijgen. Werden er bepaalde criteria vastgelegd ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat samen met de nationale Minister van Economie, onderzocht wordt in welke mate Limburg in aanmerking komt voor het Rechar-reconversieprogramma. Een van de criteria is de gemiddelde werkloosheidsgraad en deze is in Limburg in vergelijking met andere Europese regio's niet zo hoog. Toch hoopt de Gemeenschapsminister dat Limburg in het Rechar-programma een plaats kan krijgen.

Expansiewetgeving

Een lid twijfelt aan het beleidseffect van het verlenen van expansievoordelen. Voor een onderneming die behoefte heeft aan investeringen is de vraag of en de mate waarin hieraan expansievoordelen zijn verbonden zeer marginaal. Deze worden veeleer beschouwd als een welgekomen extra.

Een ander lid meent dat de gehele expansiewetgeving grondig moet worden herdacht. Een toelage op algemene basis lijkt achterhaald. De quantitative benadering van de investeringsdossiers moet plaats maken voor een uitgesproken kwalitatieve met het hoofdaccent op ecologie. Hiertoe zijn strenge milieunormen en effectieve controle nodig. Ook de ontwikkeling van milieuvriendelijke produktietechnieken kan hierdoor worden gestimuleerd.

De Gemeenschapsminister verklaart hierop dat onze expansiesteun lager is dan sommige buitenlandse en dat dit blijkbaar wel gevolgen heeft voor het aantrekken van buitenlandse investeringen. Zijn voorkeur gaat naar een stelsel met nog lagere basissteun en nog meer selectiviteit waarbij de zorg om milieu en tewerkstelling, de strategische waarde, een „eerste of tweede gordel” inplanting, bijkomende percenten opleveren.

De Gemeenschapsminister is het volkomen eens met de stelling dat het milieubeleid maar succes kan hebben als het deel gaat uitmaken van economisch beleid. Tevens moet de ecologie de eerste prioriteit worden in het wetenschappelijk onderzoek. De ecologische reflex moet nog aangeleerd worden. De beleidsinstrumenten zullen in die richting moeten worden omgebogen.

In de marge van dit debat stelt een lid dat het VEV zich zorgen maakt over het feit dat, wegens de fiskale druk, de hoofdzetels van de bedrijven Brussel en België dreigen te verlaten. Een ander lid repliceert hierop dat niet zozeer de fiskale druk decisief is voor de inplanting van een bedrijf. Overigens weten de grote ondernemingen, hierin geadviseerd door de ter zake bevoegde bureau's, dat de Belgische belastingdruk niet hoger is dan de gemiddelde Europese.

De Gemeenschapsminister verklaart dat een discussie over een verlaging van de belastingdruk gepaard moet gaan met de herziening van de fiscale uitgaven.

Tot slot ontspint zich in de Commissie een gedachtenwisseling over de parlementaire controle op de (grote) expansiedossiers. Enerzijds kan men stellen dat er openheid moet zijn betreffende de aanwending van de overheidsmiddelen. Anderzijds botst men op de vertrouwelijkheid van tal van gegevens uit de door de bedrijven ingediende dossiers. De Gemeenschapsminister stelt voor de procedure te herstellen die midden de jaren zeventig in voege was. Deze bestond erin dat belangrijke dossiers ter inzake waren op het kabinet voor bepaalde tot geheimhouding verbonden parlementair-

ren. De regeling van deze controle kan uitgaan van de commissie economie, tewerkstelling en energie van de Raad.

Verwijzend naar de regeringsverklaring en ook de inleidende nota waar de herziening van de expansiewetgeving voor grote ondernemingen wordt aangekondigd, vraagt een lid in welke richting deze zal gaan. Zal men bij voorbeeld slechts in bepaalde gebieden steun verlenen en enkel voor toekomstgerichte produkten ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat de herziening van de expansiewet geen sinecure is. Hij stelt dat de bestaande wetten zullen behouden blijven maar dat de toepassingsmodaliteiten fundamenteel zullen verschillen. Het onderscheid in steunpercentage naar gelang het investeringen binnen of buiten ontwikkelingsgebieden of tweede gordelgebieden betreft, blijft alleszins bestaan. Het percentage zelf is bespreekbaar.

De al dan niet-cumulatie met fiscale voordelen is ook een element van de richtlijnen evenals de verhoogde steun bij meertewerkstelling of bij strategische, energiebesparende en milieusanerende investeringen. Doel van de herziening zal zijn zo duidelijk mogelijke richtlijnen tot stand te brengen, zodat zoveel mogelijk beslissingen naar de administratie kunnen worden gedelegeerd.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat men ook de formule van de steun zelf zou kunnen herdenken. Economisch beschouwd zou steunverlening bij wijze van rollend fonds beter zijn, budgettair is dit moeilijker te realiseren vermits er de eerste jaren een zware budgettaire last ontstaat. Een andere mogelijkheid zou erin bestaan bij probleemdossiers de Commissie voor Preventief Beleid om advies te vragen bij de toekenning van expansiesteun.

Een lid heeft opmerkingen bij de thans ter tafel liggende nieuwe richtlijnen inzake expansiesteun aan KMO. Veel zelfstandigen dreigen uit de boot te vallen wegens het optrekken van de investeringsbedragen. Verder zijn er nog de bepalingen met betrekking tot de minimumduur van de lening en de termijn voor de aanvang van de investeringswerken die niet zo gelukkig zijn. Quid met de vrije beroepen ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat nog geen definitieve beslissingen zijn genomen. De investeringsbedragen moeten voldoende hoog zijn. Kleine dossiers kosten evenveel als ze opbrengen. Op vraag van een lid of de richtlijnen in de Commissie kunnen worden besproken antwoordt de Gemeenschapsminister dat wel het onderliggende beleid in de Commissie kan worden bediscussieerd.

— Tweede gordel-beleid

Verschillende vragen en suggesties betreffen het beleid ten aanzien van de zogenaamde tweede gordel-gebieden. Wanneer worden deze gebieden afgebakend ? Welk budget wordt voorzien ? Een lid suggereert om de succesformule die de bedrijvencentra blijken te zijn bij voorkeur uit te breiden naar de tweede gordel-gebieden.

De Gemeenschapsminister verklaart dat de GOM's een analyse hebben gemaakt van een eerste lijst van probleemzones aan de hand van de SERV data-bank opgesteld. De GOM-analyse bevat een aantal correcties op de eerste fase en wijst onder meer op de noden van de Rupelstreek, de streek rond Geraardsbergen, de definitieve afbakening van de tweede gordel of impulsgebieden geschiedt vóór eind 1989. Op dat ogenblik zal ook het concreet budget worden bepaald en zal elke Gemeenschapsminister binnen zijn bevoegdheidsdomein initiatieven nemen. Naar analogie met de

reeds erkende ontwikkelingsgebieden zullen programma's opgesteld worden per gebied met een plaatselijk begeleidingsteam.

De suggestie om de nieuw te erkennen bedrijvencentra in deze tweede gordel-gebieden te lokaliseren, vindt de Gemeenschapsminister positief. Hij heeft ter zake echter de GOM's gevraagd voorstellen te doen. Zij kunnen hier eventueel rekening mee houden.

— Aantrekking van vreemde investeringen

Een lid verklaart dat de wijze waarop onze noorderburen buitenlandse investeringen aantrekken ons tot voorbeeld kan strekken. In vergelijking met België spendeerde Nederland tussen 1980 en 1986 hieraan dubbel zoveel middelen, met als gevolg ook dubbel zoveel tewerkstelling. Opvallende punten van dit succesvol beleid zijn :

— meer mankracht en middelen (28 in Nederland, 13 in het buitenland versus 6 à 7 mensen in België / 400. miljoen in Nederland versus 75 miljoen in België);

— doelgerichte strategie, namelijk gericht enerzijds op de sectoren waarin Nederland leidinggevend is en anderzijds op de sectoren die nog niet voldoende ontwikkeld zijn ;

— goede coördinatie tussen de centrale overheid en de onderliggende bestuurlijke echelons.

De Gemeenschapsminister zegt deze ideeën te noteren. Ter vergelijking : voor FIOC zijn in de begroting 1990 40 miljoen uitgetrokken. Er zijn 4 handelsprospectoren in het buitenland (1 in Japan, 2 in de USA en 1 in Scandinavië).

Verschillende leden stellen dat de Oostbloklanden niet over het hoofd mogen worden gezien.

— Buitenlandse Handel

Dit ontwerp gaf aanleiding tot een zeer uitvoerige bespreking. In dit beleidssegment wordt wellicht nog het hardst gekampt met de overgangsmoeilijkheden van de sinds 1988 wettelijk doorgevoerde regionalisering : „het afzet- en uitvoerbeleid onverminderd een nationaal beleid van coördinatie, bevordering en samenwerking ter zake, door middel van daartoe geschikte instellingen en instrumenten”.

Verschillende leden stellen vast dat wat de toepassing van het uitvoerbeleid betreft er nog heel wat onduidelijkheid bestaat wat bij onze exporteurs aanleiding geeft tot verwarring en ongenoegen. Zij vragen de Vlaamse Executieve om op korte termijn de krachtlijnen uit te tekenen voor een daadwerkelijk exportbeleid in Vlaanderen. Ook de SERV drong hierop aan in een recent advies. De Gemeenschapsminister verklaart dat zijn beleidsnota „Buitenlandse Handel” reeds begin 1990 zal worden ingediend voor een bespreking ten gronde bij de Vlaamse Raad.

De Gemeenschapsminister wijst er vooreerst op dat er sinds de wet van 8 augustus 1980 inzake exportbeleid een parallelle bevoegdheid tussen het nationale en het regionale niveau bestaat.

Verder verklaart hij dat de coherente uitbouw van de organen die het exportbeleid moeten gestalte geven nog nergens staat. Hiervan is mede oorzaak de weigerachtige houding van de Gemeenschapsminister zelf ten aanzien van de voorgestelde samenstelling van de Raad van Bestuur van de BDBH. Deze houdt zijns inziens onvoldoende rekening met de regionale bevoegdheid en met het aandeel van elk gewest in de export. Er moet volgens de Gemeenschapsminister een

betere verhouding zijn tussen de nationale en de gewestelijke aanwezigheid in de Raad van Bestuur van de BDBH. Bovendien moet er een meer gewogen vertegenwoordiging zijn van de gewesten in verhouding met hun exportaandeel.

Diverse leden treden hier de **Gemeenschapsminister** bij in zijn standpunt.

Ook voor wat Compromex betreft, moet een aan de realiteit aangepaste vertegenwoordiging worden uitgewerkt.

Een coherent exportbeleid veronderstelt het afsluiten van samenwerkingsakkoorden die nauwgezet de door de wet ingevoerde bevoegdheidsverdeling dienen te vertalen.

Wat kan inmiddels concreet worden verricht ?

Vooreerst heeft de Gemeenschapsminister de subsidiëeringsprocedure voor de bedrijven die aan buitenlandse prospectie doen, versneld.

Hierbij wordt erop toegezien dat het om bedrijven gaat met een voldoende grote omzet.

Voor de vertegenwoordiging op buitenlandse vakbeurzen is er met de Minister van Buitenlandse Handel een akkoord dat de Gemeenschapsminister in plaats van de Minister van Buitenlandse Handel zijn handtekening verleent.

In 1990 moet een nieuwe structuur op punt staan waarbij de coördinatie een zeer cruciaal punt is.

Inmiddels wordt gewerkt aan een betere vertegenwoordiging in de nationale instellingen (BDBH, compromex) ; het bevorderen van marktstudies ; het uitkijken van de plaatsen waar Vlaamse handelsattachés (hoeveel) kunnen worden ingeschakeld enzovoort.

Een lid verklaart zeer sceptisch te staan tegenover het exportbevorderingsbeleid van overheidswege. Een Vlaams bedrijf moet zich inzake export individueel behelpen. Immers, de BDBH, de GOM's, de GIMV en zelfs de patronale organisaties kennen het bedrijfsleven, althans de vele KMO's die Vlaanderen rijk is, onvoldoende.

Hij geeft wel drie beleidssporen aan die volgens zijn ervaring wel werkzaam zijn :

- handelsmissies met de bevoegde ministers lijken zeer activerend te werken op ambassades en prospectoren ;
- de Kamers van Koophandel die de plaatselijke bedrijven beter kennen, zijn betere beleidsinstrumenten dan de meer afstandelijke GOM's ;
- heel nuttig zijn ook de marktstudies betreffende sectoren en subsectoren.

De Gemeenschapsminister stemt ermee in dat de karige beleidsmiddelen efficiënt moeten ingezet worden en niet versnipperd.

Verder wil hij werk maken van het

- inschakelen van exportconsulenten voor de KMO ;
- bevorderen van marktstudies ;
- beter organiseren van handelsmissies, maar betwijfelt het vaak het nut ervan.

Uiteindelijk staan de bedrijven in eerste instantie zelf in voor hun exportmogelijkheden. Een groot deel van het Vlaams bedrijfsleven kan hier echter op eigen kracht niet aan meedoen.

Een lid die in zijn hoedanigheid van GERV-lid reeds met de exportproblematiek te maken had, herinnert zich dat het

gebrek aan buitenlandse contacten en aan een buitenlands imago een oud zeer is in Vlaanderen. Niettemin dringt het bedrijfsleven reeds lang aan opdat hierin iets zou gebeuren. Terloops wijst hij erop dat het kader van de BDBH slechts voor de helft effectief is.

De Gemeenschapsminister geeft een overzicht van de personeelsbezetting van de BDBH, waar de mentaliteit van de nationale primauteit inzake export alleszins overheerst. Hij verklaart, in tegenstelling met het Waals Gewest, wel te willen werken met de BDBH op voorwaarde dat het Vlaamse Gewest hier een zekere autonome werking kan ontwikkelen. De FIOC die buitenlandse investeringen naar Vlaanderen moet halen, is niet de ideale instantie voor de bevordering van het exportbeleid.

Wat de handelsattachés betreft, hiervan zouden er 13 aan Vlaanderen zijn toegewezen. Het is echter nog niet geweten wie het zijn en waar ze werkzaam zijn.

Een lid vraagt of het waar is dat de Vlaamse Executieve niet zou geïnteresseerd zijn in een samenwerkingsprotocol met het Franse Departement Nord-Pas de Calais, dit in tegenstelling tot het Waalse Gewest. Dit zou door de nationale Minister van Buitenlandse handel onlangs zijn verklaard in de Kamer van Koophandel te Rijsel.

De Gemeenschapsminister verklaart dat dit soort samenwerkingsprotocol tot de bevoegdheid van het Waalse Gewest behoort. Het Vlaamse Gewest heeft met Nord-Pas de Calais geen dusdanig samenwerkingsprotocol, wat niet wil zeggen dat het Vlaams Gewest niet geïnteresseerd is. De Gemeenschapsminister stelt dat hij deze aktie zal onderzoeken naar waarde en doelstellingen. Het idee op zich is positief.

Industrieel onderzoek

Een lid meent te weten dat Centexbel, het collectief onderzoekscentrum van de textielsector, met financiële moeilijkheden te kampen heeft. Dit centrum is een centrum De Groote en staat onder de voogdij van de Minister van Economische Zaken. Bovendien de verplichte bijdragen van alle ondernemingen uit de textielsector wordt het centrum mede gefinancierd door het IWONL.

De Gemeenschapsminister verklaart dat er inderdaad een probleem is met het IWONL dat nog geen bevredigende regionale structuur heeft gekregen. De werking van het IWONL wordt langs Vlaamse zijde gegarandeerd door de vrijmaking van de subsidie voor de werkingskosten voor 1989 groot, 21,8 miljoen.

Een lid doet opmerken dat in artikel 14 van de aanpassing van de begroting 89 de vastleggingen voor het FIOV worden vermeerderd met 186 miljoen tot 2,6 miljard.

In de begroting voor 1990 worden deze dan weer vermindert tot 2,5 miljard. Hoe past dit in de door de Gemeenschapsminister aangekondigde verruiming van het FIOV om er al het industrieel onderzoek in onder te brengen ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat voor het FIOV benevens de vastleggingsmachtiging van 2,5 miljard er ook nog een spijzigingskrediet is voor dit Fonds van 1.624,8 miljoen.

— Energie

De energieloketten zijn, aldus enkele leden, zeer goede initiatieven. Hun impact is echter niet duidelijk. Ze zijn onvoldoende gekend. Werken zij niet te geïsoleerd ? Een integratie ervan in de gemeentelijke ombudsdienst zou hun effect verhogen.

De Gemeenschapsminister beaamt dat de energieloketten niet voldoende worden benut. Zij moeten meer armslag en actiemiddelen krijgen. Er zal onderzocht worden hoe dit best kan gebeuren, bij voorbeeld via de intercommunales.

— Industriële vernieuwing

Een lid zit inzake technology assessment een belangrijke rol weggelegd voor de Stichting Technologie Vlaanderen. Tot nog toe besteedde deze teveel aandacht aan de gevolgen van de invoering van de nieuwe technologieën. Er moet meer preventief onderzoek gebeuren zodat met betrekking tot nieuwe technologieën verantwoorde keuzen kunnen worden gemaakt en deskundig begeleid.

De Gemeenschapsminister verklaart dat de Stichting Technologie Vlaanderen totnogtoe nog geen concrete projecten met betrekking tot de invoering van nieuwe technologieën heeft begeleid. De STV is een autonome instelling en zou dit theoretisch wel kunnen. Wellicht zijn hiervoor niet voldoende middelen voorhanden.

Wat het actieprogramma nieuwe materialen betreft en meer in het bijzonder de inschakeling hierin van bepaalde projecten in het LUC en het SCK wijst een lid op het gevaar voor overlapping tussen de activiteiten van het LUC en het SCK ter zake. Kan men bij voorbeeld niet het onderzoek inzake neo-ceramica in het LUC beperken tot de coating ?

De Gemeenschapsminister bevestigt dat onderling overleg een essentieel aspect is van het actieprogramma.

C. Artikelsgewijze bespreking

Een technisch amendement van de Executieve op artikel 70 wordt aangenomen. (Zie Stuk 8-B (1988-1989) — Nr. 2)

Door de heer Bril worden een hele reeks amendementen ingediend. (Zie Stuk 8-B (88-89) — Nr. 3)

Deze betreffen vooreerst een vermindering met 56,4 miljoen van het niet-gesplitst krediet van 6.961 miljoen voor het algemeen economisch beleid met name een vermindering met 7,9 miljoen voor de DIRV-actie, de schrapping van het krediet voor de VZW Stichting Flanders Technology International, de schrapping van het krediet voor de Vlaamse Commissie voor preventief bedrijfsbeleid, een vermindering van de kredieten voor de Stichting Technologie Vlaanderen. Andere amendementen betreffen herschikkingen in de economische expansiekredieten in de zin van een 50/50 basis aan grote ondernemingen enerzijds en KMO anderzijds een selectiever beleid ten gunste van beginnende KMO-ers.

Ook inzake buitenlandse handel en exportbevordering worden kredietverminderingen voorgesteld die mogelijk zijn wegens het inbouwen van grotere selectiviteit. Het ordonnancierskrediet voor het onderzoek naar delfstoffen zou worden geschrapt (34 miljoen), evenals de toelage aan IMEC en de kapitaalsverhoging van de GIMV.

De Gemeenschapsminister vraagt deze amendementen te verwerpen.

Een herschikking van de expansiekredieten zoals in de amendementen voorgesteld kan voor gevolg hebben dat de verplichtingen waartoe zijn voorgangers zich hebben geëngageerd niet kunnen uitgevoerd worden. Een vermindering van de middelen voor STV komt zeer ongelegen nu de Gemeenschapsminister de taken van de STV wil verruimen door ze

te betrekken in het Technology assessment-beleid. Het afschaffen van de kredieten voor de Commissie Preventief Bedrijfsbeleid strookt niet met de hoger geschetste beleidsvisie van de Executieve. De schrapping van de kredieten voor FTI VZW strookt niet met de economische realiteit. De diensten door Flanders Expo NV verleend bij het organiseren van een technologiebeurs dienen te worden vergoed.

De vermindering van de kredieten aan FIOC acht de Gemeenschapsminister niet helemaal opportuun nu hij in afwachting van een eigen Vlaamse Administratie deze instelling rechtstreekse opdrachten geeft.

De kapitaalverhoging van de GIMV hangt samen met de aanmoediging van hoog-risicoprojecten (seed-money). Dit is een taak bij uitstek voor de overheid omdat gemiddeld slechts 1 op 10 projecten slaagt. Dit ene succesvol project heeft echter meteen een zeer groot marktsegment.

Wat de IMEC-toelage betreft, stelt de Gemeenschapsminister dat dit centrum een hoogtechnologische kennis heeft verworven en een dusdanige know-how heeft opgebouwd die door de schrapping van het krediet in het gedrang zouden komen.

Het krediet voor het onderzoek naar delfstoffen is belangrijk omwille van het zoeken naar vervangingsprodukten voor de ontgrinding. De amendementen van de heer Bril worden verworpen met 8 stemmen bij twee onthoudingen.

D. Stemming

De begrotingsartikelen en de tabel aan de Commissie toegewezen worden aangenomen met 8 stemmen tegen 1 bij 1 onthouding.

Met eenzelfde stemuitslag verklaart de Commissie dat het haar toegewezen gedeelte van de administratieve begroting conform is met de inhoud en de doelstelling van de algemene uitgavenbegroting.

De Verslaggever,

D. VAN DER MAELEN

De Voorzitter,

J. LAVERGE

II. TEWERKSTELLING

A. Beleidsaccenten en toelichting bij de begroting 1990

**door de heer R. De Wulf,
Gemeenschapsminister van Tewerkstelling**

INHOUD

	Blz.
1. Socio-economische context	82
1. Beroepsbevolking	82
2. Tewerkstelling	82
3. Werkloosheid	83
4. Niet voldane werkaanbiedingen	83
5. Conclusie	84
II. Beleidsdoelstellingen	
A. Ontwikkeling van de arbeidsmarktkennis en het verbeteren van de doorstroming van deze informatie	85
B. Ontwikkeling van het instrumentarium	86
C. De valorisatie van de arbeidsmarktreserve	87
Tabellen	92

I. SOCIO-ECONOMISCHE CONTEXT

1. Beroepsbevolking

Volgens de vooruitzichten van het Planbureau zal de beroepsbevolking in Vlaanderen tussen 1987 en 1995 stijgen met 21.000 personen, daar waar er tussen 1980 en 1987 nog een stijging kon genoteerd worden met 119.100 personen. Deze evolutie verbergt evenwel belangrijke verschillen naar geslacht, zoals uit tabel 1 in bijlage blijkt : daar waar in 1987 de mannelijke beroepsbevolking ongeveer op hetzelfde niveau lag als in 1980 (- 2.400), was de vrouwelijke beroepsbevolking over dezelfde periode aanzienlijk toegenomen (+ 121.500).

Tussen 1987 en 1995 zou volgens diezelfde vooruitzichten van het Planbureau de mannelijke beroepsbevolking blijven dalen (- 32.400) terwijl de vrouwelijke beroepsbevolking verder zou stijgen, zij het met slechts 53.400 eenheden.

2. Tewerkstelling

Daar waar de beroepsbevolking in Vlaanderen tussen 1983 en 1987 gestegen is met 3 %, is de totale werkgelegenheid toegenomen met 5 % (zie tabel 2 in bijlage). De door de RSZ geregistreerde tewerkstelling is in de periode 1973 — 1988 toegenomen met circa 10 %.

Deze gunstige trend zette zich door in 1988. Op 30 juni 1988 waren er 1.644.162 aan de sociale zekerheid onderworpen werknemers ; dit is 65.209 of 4 % meer dan op 30 juni 1987. Zeer verheugend is het feit dat het Planbureau in zijn vooruitzichten verwacht dat deze stijgende trend van de arbeidsvraag in het Vlaamse Gewest zich ook de komende jaren zal verderzetten⁽¹⁾. Van 1988 tot 1992 zou er een stijging zijn van de werkgelegenheid met bijna 22.000 gemiddeld per jaar.

Binnen dit algemeen kader van stijgende werkgelegenheid in Vlaanderen dient zeker gewezen te worden op de dynamische rol van de sector der verhandelbare diensten (privé-dienstverlening) als schepper van arbeidsplaatsen (tabel 3 in bijlage), mede, het moet toegegeven worden, als gevolg van de uitbreiding van de verschillende vormen van deeltijdse arbeid. De ontwikkeling van die deeltijdse arbeid komt trouwens tot uiting in de evolutie van het aantal werklozen, deeltijds tewerkgesteld om aan de werkloosheid te ontsnappen, en van het aantal werklozen, deeltijds tewerkgesteld in de programma's ter bestrijding van de werkloosheid (tabel 4 in bijlage).

De tertiarisering van de economie, die zich in het begin van de jaren negentig zal verderzetten, heeft ongetwijfeld een weerslag gehad op de verdeling van de werknemers volgens geslacht : het aantal mannelijke werknemers, onderworpen aan de sociale zekerheid, bedroeg op 30 juni 1973 1.040.214 en op 30 juni 1988 1.027.412, een vermindering met 12.802 eenheden. Het aantal vrouwelijke werknemers, onderworpen aan de sociale zekerheid, bedroeg op 30 juni 1973 456.546 en op 30 juni 1988 616.750 ; dit was 160.204 meer.

Of anders uitgedrukt : in Vlaanderen waren er op 30 juni 1973 69,5 % mannelijke werknemers, onderworpen aan de RSZ, en 30,5 % vrouwelijke werknemers. Op 30 juni 1988 bedroeg de verhouding 62,5 % mannelijke werknemers en 37,5 % vrouwelijke werknemers.

(1) Planbureau — vooruitzichten per sector tot 1992 doc. 17.10.1988.

De groeiende tewerkstelling heeft te maken met het verbeterd economisch klimaat voor de ondernemingen. Dit verbeterd economisch klimaat houdt ook in 1989 aan.

a) de aanbodindicatoren van onze economie vertonen niet meer dezelfde stijgingen van het jaar 1988 maar toch een stabilisering op hoog niveau. De industriële productie is in Vlaanderen sinds 1981 van jaar tot jaar gestegen. De capaciteitsbezettingsgraad van de verwerkende nijverheid blijft alsmaar toenemen in het Vlaamse Gewest en scoorde in juni 1989 het hoogst sinds het begin van dit decennium namelijk 85,1 % ;

b) de binnen- en buitenlandse vraag kennen een expansief verloop : zo steeg de indicator van de uitvoer van einde 1988 tot midden 1989 met 6,7 %.

Het gunstig verloop van nagenoeg alle indicatoren die betrekking hebben op het economisch gebeuren sorteert een positief effect op de arbeidsmarkt : de werkloosheidscijfers gaan verder omlaag.

3. Werkloosheid

Van 1984 tot 1989 verminderde het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in Vlaanderen van 271.384 tot 157.172 of een vermindering met 114.212 of 42,1 % of 25 % zo de oudere werklozen worden toegevoegd aan de cijfers van 1989 (zie verder) (tabel 5 in bijlage).

Eind september werden nog 155.646 volledig werklozen geteld in het Vlaamse Gewest. De werkloosheidsgraad, die een indicatie geeft over het tekort aan arbeidsplaatsen, bedroeg eind september nog 9,9 % (mannen 5,6 % — vrouwen 16,2 %).

De indeling van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen naar geslacht geeft aan dat de dalende trend meer is ten goede gekomen van de mannen, zodat het relatief aandeel van de vrouwen in de werkloosheid tussen 1984 en 1989 is toegenomen van 56,8 % tot 67,3 %.

Binnen de werkloosheid evolueert vooral de jeugdwerkloosheid in gunstige zin. De laatste twaalf maanden (gegevens september) nam de jeugdwerkloosheid af met 24,3 % tegen een vermindering met 13,9 % voor de globale werkloosheid.

Daarentegen is het aandeel van de langdurige werkloosheid in de totale werkloosheid de hele tijd boven de 60 % blijven liggen. In 1986 werd een hoogtepunt bereikt van 68,8 % : dit wil zeggen dat toen bijna 7 op 10 werklozen minstens 1 jaar werkloos waren.

Hoewel nog altijd bijna 64 % van de werklozen langdurig werkloos is, betekent 1986 hier een keerpunt waarna het aantal langdurig werklozen jaar na jaar afneemt (tabel 6 in bijlage).

De oorzaak hiervan dient niet zozeer in de verbeterde conjunctuur gezocht te worden, maar eerder in de mogelijkheid van sommige categorieën werklozen om zich uit te schrijven als werkzoekende met behoud van hun uitkering (september 1989 : 46.404 oudere werklozen en 19.174 personen die vrijstelling van inschrijving hebben gekregen om familiale en sociale redenen) en in de specifieke tewerkstellingsmaatregelen, genomen voor de groep van langdurig werklozen.

4. Niet-voldane werkaanbiedingen.

Door de VDAB werden in 1988 81.000 werkaanbiedingen

ontvangen uit de privé-sector (70.000 in 1987 of + 16 %). Het aantal UVW kende een tegenovergestelde evolutie : in 1 jaar was er hier een daling van 211.688 (op 30 juni 1987) tot 185.814 (op 30 juni 1988) of - 12 %.

Uit de analyse van die 81.000 vacatures blijkt dat het gemiddeld 1 maand en 11 dagen duurde vooraleer een vacante job kon worden opgevuld.

Indien als criterium wordt genomen dat indien een vacature 2 maanden of langer openstaat, dit als knelpunt beschouwd wordt, dan bleken in 1988 16.100 jobs uit de privé-sector (dus 20 % van de ontvangen werkaanbiedingen) aan dit criterium te voldoen, waarvan 35 % bediendenfuncties en 65 % arbeidersfuncties.

Uit Simona-studiemateriaal blijkt dat er een vraagoverschot is voor :

- technisch geschoolden en dit op quasi gelijk welk niveau,
- personen met commerciële en relationele eigenschappen en werkzoekenden die over de nodige talenkennis beschikken (vooral bedienden),
- hogeschoolden en middenkaders,
- arbeidskrachten waarvoor noch qua vorming, noch qua ervaring specifieke eisen worden gesteld, maar die wel bereid moeten zijn om zich flexibel en mobiel op te stellen ten opzichte van de typische werkomstandigheden, die als slecht ervaren worden bij voorbeeld geen traditionele uren en lage lonen (bij voorbeeld bewakers, postboden, werksters, schoonmakers, en dergelijke).

5. Conclusie

Sinds 1984 is de werkloosheid gedaald, door een combinatie van factoren :

een geringe stijging van de actieve bevolking (beïnvloed door onder andere demografische factoren, door de verlenging van de schoolplicht, door de mogelijkheden van vervroegde uitdiensttreding), een aanzienlijke toename van de deeltijdarbeid en natuurlijk de heropleving van de economie. De harde kern van langdurig werklozen situeert zich echter bij de laaggeschoolden en oudere werknemers en vrouwen. Eens werkloos is hun kans op wedertewerkstelling veel kleiner dan voor andere categorieën. Deze groep langdurig werklozen, die niet over de vereiste aansluitingsmogelijkheden beschikt dreigt binnen de huidige socio-economische context steeds verder gemarginaliseerd te worden.

De arbeidsmarkt loopt dus duidelijk nog niet gesmeerd ; dat komt ook tot uiting in het groot aantal jobs die te lang onbezet blijven. Dit wijst erop dat vraag en aanbod onvoldoende op elkaar afgestemd zijn. Deze probleemsituatie dreigt nog te verscherpen gezien de stijgende vraag naar arbeidskrachten door het economisch gunstig klimaat en het dalend aanbod van werkzoekenden.

II. BELEIDSDOELSTELLINGEN

De socio-economische evolutie hierboven uitvoerig geschetst, wordt dus op dit ogenblik gekenmerkt door twee in het oog springende tendenzen.

Ingevolge de heropleving van de economie en de daarmee gepaard gaande stijging van de vraag naar arbeidskrachten daalt de werkloosheid. Een schaduwzijde van deze gunstige

ontwikkeling is de verscherping van het probleem van de langdurige werkloosheid waarvan het maatschappelijke onaanvaardbaar karakter steeds meer wordt geaccentueerd. Een te grote groep langdurig werklozen (meer dan 1 jaar) die niet over de vereiste aansluitingsmogelijkheden beschikken dreigt steeds verder gemarginaliseerd te worden.

Anderzijds liggen de afnemende werkloosheid en de steeds toenemende diversificatie en specialisatie van onze ondernemingen aan de basis van de nog steeds groeiende arbeidsmarktspanningen. De schaarste van geschoolde arbeidskrachten dreigt uit te monden in een vertraging van de economische groei.

Deze twee vaststellingen moeten de bakens vormen waarop het tewerkstellings- en beroepsopleidingsbeleid zich moet richten.

De opties en doelstellingen van het beleid dat een antwoord wil bieden op deze nieuwe maatschappelijke uitdaging zijn samen te vatten rond drie grote thema's, die onlosmakelijk verbonden zijn :

1. de uitbreiding van de arbeidsmarktkennis en de verbetering van de doorstroming van de arbeidsmarktinformatie zowel naar het beleid als naar de gebruikers, zijnde vooral de ondernemingen en de werknemers ;
2. de optimalisatie van het instrumentarium dat ter beschikking staat van de Vlaamse overheid, waarvan de VDAB één van de belangrijkste onderdelen vormt ;
3. de valorisatie van de bestaande arbeidsmarktreserve.

De realisatie van deze doelstellingen moet uiteindelijk leiden tot verdere vermindering van de werkloosheid, het wegwerken van de paradox van de langdurige werkloosheid en het beter afgestemd zijn van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

A. Ontwikkeling van de arbeidsmarktkennis en het verbeteren van de doorstroming van deze informatie

Kennis van de recentste evoluties op de arbeidsmarkt is een conditio sine qua non voor een accuraat en efficiënt beleid. Het beter beschikbaar maken van alle informatie is op zijn beurt een te vervullen voorwaarde voor de valorisatie van de arbeidsmarktreserves waarop hierna wordt teruggekomen.

De VDAB beschikt op dit terrein over een van de meest vooruitstrevende systemen in Europa. Binnen het Simona-systeem wordt de kennis van alle werkloze werkzoekenden, schoolverlaters en van een beperkt deel van de „vrije” werkzoekenden samengebracht met 55 % van de vacatures.

Voor de dagelijkse opvolging, verzameling en verwerking van de arbeidsmarktdata is de VDAB, dank zij de implementatie van de nieuwe technologie de best geplaatste instelling.

Diepgaander, prospectief arbeidsmarktonderzoek, mede steunend op het bovenvermeld informatiekanaal wordt aan de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen toevertrouwd.

In de doorstroming van informatie naar de gebruikers toe en de toepassing van de bevindingen voortvloeiend uit het arbeidsmarktonderzoek zal de rol van de STC's, uitgebreid en geoptimaliseerd worden. De STC's die onlangs hun werking hebben opgestart, zoals voorzien in het besluit van de Vlaamse Executieve van 21 december 1988, moeten uitgroeien tot fora waarop de arbeidsmarktinformatie naar de werkzoekenden en bedrijven toe wordt vertaald. Bovenver-

meld besluit heeft aan de STC's een belangrijk takenpakket toegekend op het vlak van de begeleiding van de VDAB-werking. Hierbij zal bijzondere aandacht aan de aansluitingsproblematiek onderwijs- tewerkstelling worden besteed in de daartoe opgerichte permanente werkgroepen. In de begroting 1990 werd het krediet bestemd voor de werking van de STC's en de arbeidsbemiddelling verhoogd tot 343,5 miljoen, dit is een verhoging ten bedrage van 23,1 miljoen tegenover vorig begrotingsjaar.

B. Ontwikkeling van het instrumentarium

De werking van de VDAB moet maximaal geoptimaliseerd worden. De VDAB is immers het belangrijkste instrument dat ter beschikking van de Vlaamse Overheid staat om op efficiënte wijze vraag en aanbod op de arbeidsmarkt samen te brengen. Daartoe dient in het op te stellen functionele kader de uitbouw van een volwaardige studiedienst voorzien te worden.

De imagoverbetering van de VDAB moet ertoe leiden dat zowel de werkgevers als de werknemers deze instelling als een betrouwbaar recruiteringskanaal ervaren.

Via promotie moet het volledige dienstenpakket bij het brede publiek bekend worden. Kwaliteit en klantvriendelijkheid moeten de fundamentele vormen van de dienstverlening. Door drempelverlagende initiatieven en de algemene verbetering van de toegankelijkheid van de plaatsingskantoren moeten deze diensten hun schakelfunctie tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt kunnen blijven waarmaken en uitbreiden.

Hierboven werd reeds gewezen op de belangrijke rol van de VDAB op het vlak van de kennisverzameling.

Dankzij het Simona-systeem beschikt men op dit ogenblik over een uitstekend vacature-opvolgingssysteem. Om nog bredere groepen werkzoekenden te bereiken zullen de ontwikkelingen op het vlak van de telematica op de voet gevolgd worden. Betere informatieverspreiding leidt immers tot een betere verdeling van de beschikbare arbeidskrachten over sectoren en functies.

Voor zijn werking beschikt de VDAB in 1990 over 1.393 miljoen bestemd voor personeelsuitgaven en de kosten van materiële uitrusting. In afwachting dat de VDAB zal beschikken over een volwaardig functioneel aangepast kader moet dit bedrag de volledige opvulling van het ontvangstkader mogelijk maken. In 1990 daalt de dotatie in verband met de aankoop van patrimonium goederen : in 1989 werd deze post éénmalig verhoogd met het oog op de opstarting van de dienst.

De beroepsopleiding voor volwassenen is een belangrijke hefboom bij de ondersteuning van de economische groei en een onmisbaar wapen in de strijd tegen de werkloosheid. Gevolg gevend aan de aanbevelingen van internationale en eigen Vlaamse economische organisaties zal meer aandacht besteed worden aan de verfijning van en de uitbreiding van het beroepsopleidingsinstrumentarium zowel binnen als buiten de VDAB.

De dotatie aan de VDAB, uitsluitend bestemd voor beroepsopleiding werd opgetrokken naar 1.952,3 miljoen tegenover 1.785 miljoen vorig begrotingsjaar. Voortdurende adaptatie en directe geënteheid op de professionele realiteit moeten antwoord bieden op de steeds wijzigende vraag naar bepaalde beroepskwalificaties, veroorzaakt door de technologische evolutie, de diversificatie en specialisatie van onze ondernemingen.

Onderwijs, overheid en ondernemingen moeten hier de handen in mekaar slaan en hun inspanningen in lijn brengen.

Derhalve zal de aandacht evenzeer gaan naar de flexibiliteit van de beroepsopleiding als naar nieuwe mogelijke synergieën.

Met de sectoren moeten bredere samenwerkingsvormen op gang kunnen gebracht worden, waarbij het zowel moet gaan over het ter beschikking stellen van financiële en materiële middelen als van technische kennis en didactische ervaring.

Dergelijke samenwerkingsvormen zullen bovendien leiden tot de verhoging van de realiteitswaarde van de opleidingen ten voordele van werknemers en werkzoekenden.

Nu reeds werd met de houtsector evenals met de confectie-sector een samenwerkingsprotocol ondertekend ter bevordering van de samenwerkingsverbanden tussen deze sectoren en de VDAB-beroepsopleiding. Binnenkort zullen met andere sectoren belijkaardige protocols tot samenwerking worden afgesloten.

Natuurlijk wordt er niet alleen tussen de overheid en de bedrijven meer synergie betracht, maar ook tussen de verschillende overheidsinstellingen. Daarom zullen de komende maanden gesprekken op gang worden gebracht tussen onderwijs, de beroepsopleiding voor volwassenen, de middenstandsopleiding evenals het bedrijfsleven.

Bij dit alles moet erover gewaakt worden dat het voorkomen van tekorten op de arbeidsmarkt een ander belangrijk aspect van de beroepsopleiding voor volwassenen niet overschaduwt, namelijk de reïntegratie van risicogroepen in het arbeidsproces. Hierop wordt bij de behandeling van het derde luik van de beleidsdoelstellingen teruggekomen.

Er werd reeds gewezen op het belang van de bemiddeling van de bij de VDAB ingeschreven werkzoekenden. In het verleden bleef de rol van de VDAB beperkt tot het verhelpen, het louter curatief optreden naar reeds werkloos geworden werknemers toe.

In de huidige economische toestand dient de bemiddelingsfunctie te worden aangevuld door de toepassing van nieuwe preventieve technieken. De outplacementsmethodologie moet zeker ook binnen de VDAB uitgebouwd worden. Deze methodologie wordt nu reeds sedert 2 jaar met succes binnen de jobclubs van de VDAB ten voordele van langdurig werklozen toegepast. Teneinde de overheid toe te laten verder haar rol te spelen op de arbeidsmarkt, meer in het bijzonder in de arbeidsbemiddeling van alle categorieën van werkzoekenden, en teneinde een passende sociale begeleiding aan te bieden aan de met ontslag bedreigde werknemers, zal binnen de VDAB een dienst voor uitwervingsbegeleiding opgericht worden. Zoals de Psychologische Dienst van de VDAB zijn selectieonderzoek voor de privé-sector tarifieert, lijkt het om diverse redenen passend dat ook deze outplacement-dienst een service zou verlenen waarvoor aan de werkgever de kosten worden doorgefactureerd. In de eerste plaats dient deze dienst op te treden in geval van collectief ontslag en in geval van sluiting van een onderneming.

Aangezien outplacement een vorm van betalende arbeidsbemiddeling kan beschouwd worden, dient een juridisch kader te worden uitgebouwd om wildgroei te voorkomen. Via overleg met de sociale partners zal een decreet worden uitgewerkt om aan deze nood tegemoet te komen.

C. De valorisatie van de arbeidsmarktreserve

In een periode van tekorten op de arbeidsmarkt aan ge-

schoolde arbeidskrachten is het vanzelfsprekend dat zoveel mogelijk inspanningen worden geleverd om de bestaande arbeidsreserve te valoriseren.

Hierboven werd reeds gewezen op het belang van de beroepsopleiding voor volwassenen zowel binnen als buiten de VDAB.

Tijdens de economische crisisperiode werden veel arbeidskrachten gedwongen jobs te aanvaarden beneden hun kwalificatie en mogelijkheden.

Deze „onder-tewerkstelling” heeft tot gevolg dat op dit ogenblik banen bezet blijven die in een gezond functionerende economie door lager geschoolden zouden worden ingenomen.

Op de overheid rust de plicht om deze „potentieel werkzoekenden” een kanaal te bieden waarlangs ze kunnen doorstromen naar beter aangepaste functies binnen of buiten hun tewerkstellend bedrijf. Dit kan via een betere bemiddeling van de „vrije werkzoekenden” die actueel ongeveer slechts 2 % van het Simona-werkzoekendenbestand uitmaken.

De verhoging van het aantal vrije werkzoekenden binnen de Simona-bestanden kan slechts lukken wanneer klantvriendelijkheid algemene promotie en ruime informatieverspreiding gekoppeld worden.

In de analyse van de economische toestand werd hierboven reeds gewezen op de vaststelling dat op veel plaatsen de mannelijke werkloosheid afgenomen is naar een te verwaarlozen niveau. Daartegenover staat dat de gemiddelde scholingsgraad van vrouwelijke werklozen hoger is dan die van de mannen.

De toegang van vrouwen tot een ruime waaier van beroepen die vroeger uitsluitend door mannen werden uitgeoefend moet worden aangemoedigd. De realisatie van dit objectief is echter onmogelijk wanneer de overheid enkel inspanningen zou leveren in het kader van het arbeidsmarktbeleid. Hiertoe dient een impuls op gang te worden gebracht die voelbaar moet zijn in alle geledingen van het maatschappelijk bestel.

Actief overheidsbeleid kan de aanzet vormen. Op dit ogenblik lopen reeds een aantal nieuwe experimenten bij de VDAB in samenwerking met de sectoren. Voorbeelden hiervan zijn „Vrouwen in de bouw” in West-Vlaanderen, „Vrouwen in de metaal” in Brabant en de opleidingen die georganiseerd worden in het kader van het „Strategisch Plan Kempen”, waarbij vrouwen op „nieuwe beroepen” worden voorbereid.

De beroepsopleiding van vrouwen met jonge kinderen zal worden aangemoedigd door het verlenen van een financiële tussenkomst in de kosten van de kinderopvang. Hiervoor werd een ontwerpbesluit ingediend bij de Vlaamse Executieve. Andere initiatieven zullen op dit vlak zeer zeker nog uitgewerkt worden.

De steeds verdergaande marginalisatie van diegenen die ingevolge de economische crisis in de langdurige werkloosheid zijn terechtgekomen dwingt de beleidsverantwoordelijken tot het nemen van specifieke maatregelen.

Zoals reeds gesteld beschikt de Vlaamse Executieve in de strijd tegen de langdurige werkloosheid over twee belangrijke hefbomen.

De Weer-Werkactie in combinatie met de tewerkstellingsprogramma's moeten voor een grote groep van werkzoekenden een onmiddellijke oplossing bieden voor hun tewerkstel-

ling of een tussenstap vormen naar latere tewerkstelling in het economisch circuit.

De Weer-Werkactie die werd voorbereid in overleg met de sociale gesprekspartners zal onder wetenschappelijke begeleiding geografisch verder worden uitgebreid. Eind 1990 zullen 12 onthaalcentra (+ 8) operationeel zijn.

Hiervoor wordt in 1990 een budget uitgetrokken ten belope van 806,8 miljoen frank (trekkingsrechten voor de in het kader van de Weer-Werkactie tewerkgestelde gesubsidieerde contractuelen niet inbegrepen).

Naast de uitbreiding van het aantal onthaalcentra moet dit budget een verhoging van het aantal arbeidsplaatsen binnen de GECO-regeling bestemd voor Weer-Werklanten toelaten. (tot 1.500 eenheden)

Niet-direct arbeidsmarktgerichte opleidingen (vooropleidingen, zelfredzaamheidstrainingen) gericht op laaggeschoolden, migranten en andere risicogroepen verdienen verdere aanmoediging zowel binnen als buiten het kader van de VDAB.

Daartoe voorziet het budget van de Weer-Werkactie 3.000 opleidingen voor laaggeschoolden en langdurig werklozen. Het betoelagingsmechanisme van de beroepsopleidingsprojecten voor langdurig en laaggeschoolde werklozen zal hervormd worden. Hierbij is het de bedoeling door middel van samenwerkingsovereenkomsten met de diverse projectpromotoren de werking van deze projecten een bestendiger karakter te geven. De schakelfunctie naar tewerkstelling en/of verdere opleiding dient hierbij centraal te staan. Bundeling van de inspanningen die op dit terrein door diverse organisaties worden geleverd is noodzakelijk en kan bereikt worden door de creatie van samenwerkingsverbanden met de gemeenten, OCMW's, de VDAB, werknemers- en werkgeversorganisaties, andere vormings- en opleidingsinitiatieven, werklozenwerkingen . . .

De mogelijkheden geboden door de tewerkstellingsprogramma's, waarvoor de Gewesten sinds vorig jaar volledig bevoegd zijn, vormen een constante in het tewerkstellingsbeleid. De huidige economische evolutie maakt echter een aantal accentverschuivingen noodzakelijk. Op het vorig jaar opgerichte fonds voor tewerkstelling en beroepsopleiding wordt 16.085,7 miljoen voor de financiering van de tewerkstellingsprogramma's gereserveerd. Deze middelen zijn voornamelijk gericht op het in stand houden en het uitbreiden met 1 % van de arbeidsplaatsen binnen de Vlaamse tewerkstellingsprogramma's.

Na goedkeuring van het besluit van 1 maart 1989 betreffende de veralgemening van het GECO-stelsel werden de tewerkgestelde werklozen in het Vlaamse Gewest omgezet naar het stelsel der gesubsidieerde contractuelen.

Nu deze actie is voltooid, kan meer aandacht besteed worden aan andere beleidsaspecten. Harmonisering van de bestaande stelsels blijft één van de voornaamste prioriteiten. Een doordacht beleid inzake tewerkstellingsprogramma's, aangepast aan de economische realiteit waarmee we actueel worden geconfronteerd en die wellicht de noodzaak aan opslorplingsprogramma's als tewerkstellingsinstrument niet meer zo dringend maakt, wordt een andere belangrijke peiler in de benadering van de programma's.

Het doel van de tewerkstellingsprogramma's is velerlei, doch de voornaamste objectieven zijn :

— inspelen op die maatschappelijke behoeften, collectieve

noden, onder meer in de sociale sector, waaraan anders niet zou worden voldaan. Het kan echter niet meer verantwoord worden dat hoger gekwalificeerde werknemers waarnaar op de arbeidsmarkt vraag bestaat in het kader van een tewerkstellingsprogramma worden tewerkgesteld ;

— het bereiken van een specifieke doelgroep, namelijk deze werklozen voor wie de weg naar de privé-arbeidsmarkt ondanks de economische heropleving niet zo eenvoudig te vinden is.

Teneinde deze objectieven zo goed mogelijk te kunnen verwezenlijken worden onder meer volgende acties gepland :

— een evaluatie van de lopende projecten, hun doel, hun werkwijze, de verwachte resultaten in de sector van het maatschappelijk leven waarin zij actief zijn. Dit moet de tewerkstellingsprogramma's selectiever richten naar reële maatschappelijke noden ;

— een aanpassing van het besluit van de Vlaamse Executieve van 1 maart 1989. Naast een aantal technische wijzigingen, zullen een aantal correcties doorgevoerd worden die de bepalingen van het besluit nauwer zullen laten aansluiten bij de huidige arbeidsmarktsituatie. De opname van bestaansminimumtrekkers in het toepassingsveld zal worden geregeld ;

— hoger of technisch gekwalificeerde arbeidskrachten waarvoor nu reeds een tekort wordt vastgesteld zullen slechts zeer selectief worden toegekend ;

— maatregelen zullen worden getroffen om tegemoet te komen aan de actuele vraag die oprijst vanuit tal van steden en gemeenten om, daar waar mogelijk en noodzakelijk, over te gaan tot een vermindering van het bestand van gesubsidieerde contractuelen. Dit zal gebeuren op initiatief van de bedoelde gemeenten en steden op voorwaarde dat voldaan is aan objectieve criteria die zullen vastgelegd worden in een besluit van de Vlaamse Executieve.

Bij het zoeken naar geschikte arbeidskrachten, meer bepaald bij plotse toename van opdrachten of vervangingen, hebben veel bedrijven zich gericht tot uitzendarbeid.

Deze vorm van tewerkstelling heeft de laatste jaren heel wat belangstelling gewekt. Binnen de EG kende de uitzendarbeid trouwens een belangrijke groei en ook in Vlaanderen kan gesteld worden dat dit marktsegment de laatste 5 jaren verdriedubbeld is, alhoewel het slechts ongeveer 0,5 % van de globale tewerkstelling vertegenwoordigt.

Alhoewel perioden van hoge werkloosheid duidelijk een gunstiger bodem bieden aan de ontwikkeling van dergelijke tewerkstellingsvormen en een verdere aangroei van dit marktsegment moeilijker dreigt te worden bij gebrek aan voldoende geïnteresseerde werknemers, is deze sector toch van voldoende belang om een afzonderlijke plaats te krijgen binnen het overheidsbeleid.

In het ontwerp van decreet dat nog in 1989 aan de Vlaamse Raad wordt voorgelegd, werd vooral de nadruk gelegd op de ministeriële verantwoordelijkheid in de erkenningsprocedure. Via de tussenkomst van een bijzondere erkenningscommissie die de bevoegde Minister advies verstrekt moet erop toegezien worden dat enkel bona fide uitzendkantoren op de markt worden toegelaten.

Anderzijds heeft deze sector behoefte aan de aanwezigheid van een marktregulerende instantie. Deze rol wordt toebedeeld aan de T-Interimdiensten van de VDAB waarvan de marktpositie moet verstevigd worden, rekening houdend met de nauwe band tussen arbeidsbemiddeling en uitzendarbeid.

Wanneer een industrieel project dreigt stil te vallen wegens afwezigheid van passende werkkrachten op de plaatselijke of Europese arbeidsmarkt, kan er een beroep gedaan worden op niet EG vreemde arbeidskrachten.

Hier dient, rekening houdend met de toch nog effectieve werkloosheidsgraad van 10 % een streng selectief beleid gevoerd te worden. Van de immigratiestop kan derhalve slechts in zeer verantwoorde gevallen afgeweken worden nadat telkens, ten gronde, is onderzocht of de arbeidsmarkttechnische, de administratieve, de juridische en de economische gegevens de aflevering van arbeidskrachten verantwoorden. In elk geval waar aanwezige werkzoekenden, zelfs eventueel na een korte opleiding, voor de arbeidsplaats in aanmerking komen, dient hieraan de voorkeur gegeven te worden.

Ontwerpbegroting 1990 — Activiteitsprogramma's

Tewerkstelling en beroepsopleiding

Synthese

	89	90
Activiteitenprogramma 07		
Kabinetsuitgaven		
Personeel	50,4	53,2
Werkingskosten	8,5	8,5
Huur gebouwen	16,2	16,9
Uitrusting	1	1
Totaal	76,1	79,6
Activiteitenprogramma 32 — Beroepsopleiding		
Toelage aan de VDAB tot dekking van zijn werkingskosten		
Lopende uitgaven	163,9	437,3
Kapitaaluitgaven	18,1	27
Toelage aan de VDAB i.v.m. de beroepsopleiding		
Werkingskosten	1.535,0	1.702,3
Investeringskosten	250	250
Activiteitenprogramma 69 — Tewerkstelling		
Studies en onderzoeken	12	12
Toelage aan de VDAB tot dekking van zijn werkingskosten		
Lopende uitgaven	1.049,0	874,7
Investeringskosten	116,6	54
Toelage aan de VDAB i.v.m. werkgelegenheid	320,6	343,5
Allerhande uitgaven in het kader van het tewerkstellings- en beroepsopleidingsbeleid (overdracht naar Fonds voor tewerkstelling en beroepsopleiding)	15.929,9	16.792,5
Totaal	17.428,1	18.076,7
Algemeen totaal (07 + 32 + 69)	19.471,2	20.572,9

TABEL 1

Evolutie en vooruitzichten van de beroepsbevolking
naar geslacht in Vlaanderen (in duizenden)

	M.	V.	M + V
Evolutie			
1980	1.568,9	818,0	2.386,9
1981	1.563,7	837,5	2.401,2
1982	1.556,3	860,3	2.416,6
1983	1.553,0	886,0	2.439,0
1984	1.542,6	903,2	2.445,8
1985	1.556,4	910,2	2.466,6
1986	1.542,7	931,2	2.473,9
1987	1.566,5	939,5	2.506,0
Vooruitzichten			
1988	1.565,7	946,1	2.511,8
1989	1.562,0	952,5	2.514,5
1990	1.556,4	960,4	2.516,8
1991	1.553,6	967,8	2.521,4
1992	1.547,9	974,9	2.522,8
1993	1.543,6	981,8	2.525,4
1994	1.538,4	987,4	2.525,8
1995	1.534,1	992,9	2.527,0

Bron : Planbureau — vooruitzichten beroepsbevolking dd.
11.04.1989

TABEL 2

Vlaanderen : Beroepsbevolking, werkgelegenheid, werkloosheid :
Toestand op 30 juni / M + V (in duizenden)

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
A. Werkgelegenheid								
1. Binnenlandse werkgelegenheid								
a. Loontrekkenden	1.662,8	1.628,1	1.601,9	1.591,8	1.603,3	1.630,9	1.642,8	1.668,9
b. Zelfstandigen	375,1	373,2	372,0	377,8	384,3	388,1	392,0	397,4
2. Saldo grensarbeid	15,5	15,5	14,1	13,7	11,7	11,6	12,3	13,5
3. Saldo pendel naar Brussel	160,3	156,5	155,1	153,0	151,5	151,8	154,0	152,8
4. Totale werkgelegenheid	2.213,7	2.173,3	2.143,1	2.136,3	2.150,8	2.182,4	2.201,1	2.232,6
B. Werkloosheid								
1. UVW(*)	160,0	209,0	249,8	274,8	271,4	261,1	253,1	254,0
2. Andere verplicht ingeschreven werklozen (niet werkend)	6,6	9,7	12,7	15,4	12,5	14,5	13,5	14,1
3. Vrij ingeschreven werkzoe- kenden (niet werkend)	6,7	9,2	11,4	12,4	11,2	8,8	6,3	5,3
4. Totale werkloosheid	173,3	227,9	273,9	302,6	295,1	284,4	272,9	273,4
C. Beroepsbevolking = (A) + (B)	2.387,0	2.401,2	2.417,0	2.438,9	2.445,9	2.466,8	2.474,0	2.506,0

* met inbegrip van de oudere U.V.W. die niet meer ingeschreven worden als werkzoekenden

Bron : Planbureau

TABEL 3

Ontwikkeling van de werkgelegenheid (zelfstandigen inbegrepen) en structuur per sector in het Vlaamse Gewest

Sectoren (a)	Ontwikkeling van de werkgelegenheid (x 1 .000 eenheden)					Absolute variaties (1.000 eenheden)		Structuur van de werkgelegenheid in %	
	1975	1980	1983	1988	1992	1988-1983	1992-1988	1975	1992
Landbouw	90,8	73,9	70,0	65,8	63,0	- 4,2	- 2,8	4,55	2,99
Energie	40,5	40,5	40,2	28,0	27,0	- 12,2	- 1,0	2,03	1,28
Be- en verwerkende nijverheid	655,4	572,7	526,0	508,0	501,9	- 18,0	- 6,1	32,85	23,79
— verbruiksgoederen	(233,0)	(274,4)	(256,5)	(246,1)	(235,6)	(- 10,4)	(- 10,5)	(16,69)	(11,17)
— uitrustingsgoederen	(206,2)	(191,6)	(173,6)	(174,1)	(180,1)	(+ 0,5)	(+ 6,0)	(10,34)	(8,54)
— intermediaire goederen	(116,2)	(106,7)	(95,9)	(87,8)	(86,2)	(- 8,1)	(- 1,6)	(5,82)	(4,08)
Bouwnijverheid	158,9	165,4	125,0		125,4	0,4	5,0	7,97	6,18
Vervoer en verkeer	150,4	158,4	155,4	151,4	154,7	- 4,0	3,3	7,54	7,33
Overige verhandelbare diensten	562,5	641,6	666,0	773,0	844,1	107,0	71,1	28,19	40,01
Totaal bedrijven	1.658,5	1.652,5	1.582,6	1.651,6	1.721,1	69,0	69,5	83,13	81,59
Overheid	280,6	335,1	334,4	349,5	347,5	15,1	- 2,0	14,07	16,47
Gezinnen (huispersoneel)	55,8	48,9	43,3	40,8	40,8	- 4,8	- 2,5	2,80	1,94
Totaal binnenlandse werkgelegenheid	1.994,9	2.036,5	1.965,1	2.044,4	2.109,4	79,3	65,0	100,00	100,00

Bron : Planbureau — vooruitzichten tot 1992 pers sector doc. dd. 17.02.1988

TABEL 4

Evolutie van het aantal werklozen, deeltijds tewerkgesteld om aan de werkloosheid te ontsnappen, en van het aantal werklozen, deeltijds tewerkgesteld in de programma's ter bestrijding van de werkloosheid in het Vlaamse Gewest

	30.06.1983				30.06.1989	
Werklozen deeltijds tewerkgesteld om aan werkloosheid te ontsnappen	3.946	19.780	23.726	17.466	99.666	117.132
Tewerkgestelde werklozen	—	—	—	48	491	539
B.T.K.	19	127	146	49	567	616
D.A.C.	9	110	119	234	3.884	4.118
Stage jongeren	2.434	3.146	5.580	1.963	5.185	7.148
GECO	—	—	—	646	5.821	6.467
Totaal	6.408	23.163	29.571	20.406	115.614	136.020

Bron : R.V.A.

TABEL 5

Evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen
tussen 1984 en 1989 in het Vlaamse Gewest
toestand 30 juni

	Mannen	Vrouwen	Totaal
1984	117.156	154.228	271.384
1985	90.566	145.331	235.897
1986	75.939	139.789	215.728
1987	73.252	138.436	211.688
1988	62.167	123.647	185.814
1989	51.330	105.842	157.172

Bron : R.V.A.

TABEL 6

Evolutie van de langdurige werkloosheid (1 jaar en meer)
tussen 1984 en 1988 (toestand 30 juni) in het Vlaamse Gewest

	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	N	A	N	A	N	A
1984	73.789	63,0	111.757	72,5	185.546	68,4
1985	55.710	61,5	105.389	72,5	161.099	68,3
1986	45.944	60,5	102.463	73,3	148.407	68,8
1987	41.406	56,5	98.038	70,8	139.444	65,9
1988	35.148	56,5	84.260	68,2	119.408	64,3
1989	29.627	57,7	70.470	66,6	100.097	63,7

N. = bruto aantallen

A. = procentueel aandeel in de totale werkloosheid

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

BIJLAGE 1

Weer-werkactie,
heropstartingsactie voor werk

INHOUD

Deel 1	Beleidsnota
Deel II	Organisatie van de beroepsguidance voor langdurig werklozen
Deel III	Organisatie en aanpassing van de beroepsopleiding voor langdurig werklozen
Deel IV	Budgetberekening

DEEL 1: BELEIDSNOTA

I. Uitgangspunten

Binnen de vorige Executieve werd heel wat voorbereidend werk geleverd met het oog op het opstellen van een plan ter bestrijding van de langdurige werkloosheid.

— De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening maakte een diepgaande statistische analyse van de populatie der langdurig werklozen ;

— Door het Hoger Instituut van de Arbeid werd een comparatieve studie uitgevoerd betreffende de buitenlandse akties op dit terrein.

— Binnen VESOC werd een consensus bereikt inzake de organisatie van de heroriënteringsgesprekken, de bijsturing en uitbreiding van de schakelprojecten en het principe dat de VDAB overeenkomsten met derden zal kunnen afsluiten inzake de organisatie van bijkomende opleidingen.

Verschillende interventies voorzien in het hogervermelde plan, worden in het kader van de hier voorgestelde „heropstartingsaktie voor werk” overgenomen.

Voor de uitvoering van de akties worden er 3 fasen voorzien :

- de pilootfase ($\pm$ 6 à 9 maanden) ;
- de uitbreidingsfase ;
- de veralgemeningsfase.

De overgang van de eerste naar de tweede en derde fase zal onder meer gebeuren na evaluatie binnen het VESOC op basis van de elementen verschaft door een permanente wetenschappelijke begeleiding.

Voor het opstarten van deze aktie zal binnen de begroting van de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling voor het jaar 1989 een supplementair bedrag van ongeveer 300 miljoen aangevraagd worden.

De „heropstartingsaktie voor werk”, zoals thans uitgewerkt, is meteen het Vlaams Aktieplan dat zal ingediend worden bij het Europees Sociaal Fonds in het kader van doelstelling 3 (het bestrijden van de langdurige werkloosheid). Op deze wijze kan verwacht worden dat via het ESF voor de jaren 1990 en volgende, de financiële inspanningen voor betoelaging in aanmerking komen.

De VDAB zal belast worden met de uitvoering van de aktie. De Dienst zal hierbij echter voor het luik „Opleiding” mede gebruik maken van de know-how en infrastructuur van derden via samenwerkingscontracten.

II. Algemene opzet van de aktie**1. Doelgroep**

Voor deze aktie komen alle „langdurig volledig uitkeringsgerechtigde werklozen” in aanmerking met een minimum werkloosheidsduur van 1 jaar (tevens ESF-norm). Ook alle bestaansminimumtrekkers ongeacht de duur dat zij zich in deze toestand bevinden, kunnen genieten van het counseling- en opleidingsluik van deze aktie. Deze laatsten komen echter voor een tewerkstelling binnen tewerkstellingsprogramma's niet in aanmerking, gezien hier specifieke voorwaarden gelden waar dit segment van de doelgroep niet aan voldoet (volledig uitkeringsgerechtigde werklozen zijn).

2. Pilootfase — Uitbreidingsfase — Veralgemeningsfase

De inschakeling van een pilootfase waarbij op een 4-tal plaatsen in het Vlaamse Gewest, aangeduid door het Beheerscomité van de VDAB, op effectieve — doch tevens op experimentele wijze gestart wordt, vindt zijn verantwoording in volgende overwegingen :

— vastlegging van de nodige financiële middelen voor de volgende twee fasen kan, gezien de belangrijkheid ervan, beheersmatig maar optimaal gebeuren na een periode van experimentering op het terrein ;

— de experimentele fase moet toelaten een werkelijke sociale consensus te bekomen ;

— de wetenschappelijke begeleiding, welke zowel de methodolo-

gische bijsturing en optimalisering als de permanente evaluatie inhoudt zal doeltreffender verlopen wanneer het aktieterrein zich beperkt tot een 4-tal uitgekozen gebieden ;

— voor de opstartfase kunnen aktiegebieden aangeduid worden voor maxiaame succesvoorwaarden aanwezig zijn met name :

— werkloosheidsstructuur ;

— aanwezigheid van tewerkstellingsmogelijkheden ter plaatse en/of binnen een sociaal aanvaardbaar pendelbereik ;

— aanwezigheid van de nodige beroepsopleidingsinfrastructuur ter plaatse en/of binnen een sociaal aanvaardbaar pendelbereik ;

— gebeurlijke steun van het Europees Sociaal Fonds ;

3. Mediacampagne

Het succes van wederinschakelingsakties ten voordele van langdurig werklozen wordt in grote mate mede bepaald door de wijze waarop zij de doelgroep interpellieren. Begrip van de doelstellingen van de aktie en vrijheid tot participatie zijn hierbij twee fundamentele voorwaarden.

Een campagne gevoerd via de plaatselijke media, waaronder de werknemersverenigingen, moet het mogelijk maken :

— de aktie voldoende bekendheid te geven bij de doelgroep ;

— een positieve, hoewel realistische, beeldvorming erover te creëren ;

— een eerste aanzet te geven tot participatie.

4. Externe begeleiding

Tijdens de pilootfase dient gekomen te worden tot een optimalisatie van de aangewende methodologie.

Tevens dient deze fase toe te laten een evaluatie op te maken van de doeltreffendheid van de verschillende mogelijke werkopties evenals van hun beleidssekwenties en financiële implicaties.

Eerder dan aan het of de studiebureau een evaluatieopdracht post factum toe te kennen, zal in het kader van de hier voorgelegde reïntegratie en begeleidings- en evaluatieopdracht toegekend worden. Dit moet toelaten dat geen kostbare tijd verloren gaat bij de verfijning van de methodologie en dat de evaluatie, gezien ze longituniaal gebeurt, diepgaander kan zijn en tot scherper beleidsbepalende voorstellen aanleiding kan geven.

Om zijn opdracht in optimale omstandigheden te kunnen uitvoeren zal/kunnen het/de studieorga(a)n(en) zitting hebben in de Centrale Coördinatiecommissie.

4. Centrale Coördinatiecommissie — Lokale Stuurgroepen

a. Tijdens de pilootfase bestaat de algemene opdracht van de Centrale Coördinatiecommissie in het bijsturen en optimaliseren van de methodologie evenals in het opstellen van evaluatieverslagen ter ondersteuning van het beleid.

Tijdens de pilootfase zal de specifieke opdracht van de Centrale Coördinatiecommissie bestaan in :

— het ontwerpen van een prospektie- en registratieinstrument ter inventarisatie van de opleidingsbehoeften van de doelgroep enerzijds en het passend opleidingsaanbod anderzijds ;

— het waken over de aanwezigheid van aansluitingsmogelijkheden op het vlak van de Beroepsopleiding en van de tewerkstelling en zo nodig de creatie ervan via de daartoe geëigende kanalen.

De Centrale Coördinatiecommissie wordt ingericht als een werkgroep van het Beheerscomité en is onder meer als volgt samengesteld :

— de VDAB-ambtenaren belast met de centrale leiding van de tewerkstelling en de Beroepsopleiding in het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap of de ambtenaren hiertoe voorgedragen door de Administrateur-generaal ;

- de directeur van de STD waarbinnen een pilootcentrum werkzaam is of de ambtenaren hiertoe voorgedragen door de Administrateur-generaal ;

- een lid van de Lokale Stuurgroep ;

- een vertegenwoordiger van het/de externe studie bureau die de pilootexperimenten begeleiden ;

- een vertegenwoordiger van de Administratie voor Werkgelegenheid ;

- een vertegenwoordiger van het Kabinet van de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling

- een afvaardiging van de sociale partners vertegenwoordigd in het Beheerscomité.

b. Op plaatselijk vlak worden de pilootcentra begeleid door een Lokale Stuurgroep. Deze groep wordt als werkgroep ingericht in de schoot van het Subregionale Tewerkstellingscomité.

6. Beroepsguidance-relatie met onmiddellijk aansluitende (reïntegratie-)actie

a. Beroepsguidance

Wederinschakeling van langdurig werklozen kan slechts in een beperkt aantal gevallen slagen via een éénmalig contact. De plaatsingskantoren van de VDAB zijn hiervoor de aangewezen instanties.

Binnen de wederinschakelingscentra krijgen de langdurig werklozen toegang tot een equipe van beroepsbegeleiders waarmee een persoonlijke ondersteuning en begeleidingsrelatie tot stand komt die, ingaan op de specifieke problematiek van het individu :

- klaarheid schept (inzicht in de persoonlijke mogelijkheden, situatie arbeidsmarkt, oplossingsmethode, . . .) ;

- effectieve ondersteuning geeft (bestrijding van gevoelens van mislukking, onmacht, doelloosheid, . . .) ;

- structuur en doel geeft (dagindeling, opzet actieplan, objectiefbepaling, . . .) ;

- konkrete actie determineert en concretiseert in een wederinschakelingsprotocol ;

- follow-up verzekert en consolideert.

De counselingrelatie impliceert dat het aantal begeleidingscontacten niet vooraf gelimiteerd is maar in principe wordt verdergezet tot een effectieve aktiestap gezet wordt die bijdraagt tot de wederinschakeling. Wanneer deze stap neer komt op het volgen van een opleiding wordt de begeleiding verdergezet teneinde de kritische schakelmomenten te bewaken en hun succes te verzekeren. De counselingrelatie neemt tevens een einde wanneer de werkloze verkiest zich terug te trekken uit de arbeidsmarkt.

b. Reïntegratie

b. 1. Tewerkstelling

Voor een beperkt aandeel van de doelgroep volgt uit de beroeps-counseling onmiddellijk een tewerkstelling. Deze kan zijn :

- tewerkstelling in het normaal economisch circuit ;

- tewerkstelling in een speciaal voor de doelgroep geschapen tewerkstellingscircuit. Hiertoe zal de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling aan de Vlaamse Executieve de bijkomende oprichting in 1989 van 500 contractuele arbeidsplaatsen ter goedkeuring voorleggen.

- Tevens wordt binnen de algemene tewerkstellingsprogramma's in het Vlaamse Gewest, via een hogere betoelaging, de prioritaire aanwerving voor langdurig werklozen aangemoedigd.

- Op kruissnelheid is gerekend op een jaarlijks supplement-tewerkstelling van 2.000 fulltime-equivalent langdurig werklozen of laaggeschoolden. Er is van uitgegaan dat een aantal van deze tewerkstellingen zullen opgegeven worden (hetzij ophouden met werken, naar pensioen, naar beroepsopleiding, naar tewerkstelling in de

marktsector, beëindiging door de promotor, gebeurlijke beperking van tewerkstelling in de tijd)

Er wordt gerekend op 20 % bijkomende kosten die zowel kunnen bestaan uit tussenkomst in de kosten van het omkaderend personeel, als de werkingskosten van deze projecten.

Teneinde aan dit tewerkstellingsprogramma — dat deel uitmaakt van het algemeen tewerkstellingsprogramma van de Vlaamse Executieve — richting te geven, verzoekt de Gemeenschapsminister VESOC suggesties over te maken in verband met de aktievelden die door dit soort projekten zouden kunnen worden gevisieerd.

b.2. Direkt Arbeidsmarktgerichte Opleiding

Sommige langdurig werklozen komen onmiddellijk in aanmerking voor een Direkt Arbeidsmarktgerichte Opleiding. De bestaande R.V.A.-centra onder eigen beheer en/of in samenwerking met derden staan open voor alle werkzoekenden. Op plaatsen waar wachtlijsten de onmiddellijke opname van geschikte langdurig werklozen in de weg zouden staan dienen de centra uitgebreid te worden.

Voor opleidingsdoelstellingen die binnen de centra onder eigen beheer niet aanwezig zijn maar tegelijk beantwoorden aan

- de vraag van de arbeidsmarkt,
- de mogelijkheden van de langdurig werklozen,

worden opleidingscentra gecreëerd. Deze kunnen in samenwerking met derden georganiseerd worden.

Voor opleidingsdoelstellingen die specifiek de wederinschakeling van vrouwen nastreven, kunnen sociale begeleidingsmaatregelen (interventie in de vergoeding opvangmoeder, ...) voorzien worden. Hiertoe zal de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling aan de Vlaamse Executieve voorstellen het Besluit van 21.12.1988 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding uit te breiden.

b.3. Niet Direkt Arbeidsmarktgerichte Opleiding

Voor de grootste groep van langdurig werklozen is de eerste wederinschakelingsstap het volgen van een „Niet Direkt Arbeidsmarktgerichte Opleiding”.

In het verleden bleek nochtans het knelpunt bij dergelijke wederinschakelingsinitiatieven te bestaan in een onvoldoend goed functionerende relaisfunctie tussen de Niet Direkte Arbeidsmarktgerichte Opleidingen enerzijds en de Direkte Arbeidsmarktgerichte Opleidingen of tewerkstelling anderzijds. Deze problematiek zal opgevangen worden door :

- de inrichting van vooropleidingsmodulen binnen de VDAB-centra ;
- de oprichting van een centrale coördinatiecommissie evenals lokale stuurgroepen (cfr. supra) ;
- de follow-up georganiseerd door de beroepskonsulenten van de wederinschakelingscentra.

Naast de vaktechnische vooropleidingen zal telkens dit nodig is, het aanbod onmiddellijk aangepast worden voor wat betreft :

- de schakelprojecten ;
- de jobklubs.

Tevens zal de diversiteit van opleidingsdoelen op het vlak van de Niet Direkte Arbeidsmarktgerichte Opleidingen verzekerd worden via contracten met derden.

7. Statuut van de medewerkers/Opleiding van de medewerkers

A. Statuut

De personeelsleden zullen al naargelang het geval aangeworven worden als gesubsidieerde contractuelen of met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur. Tevens zal onderzocht worden hoe onderwijzend personeel kan ingeschakeld worden.

B. Opleiding

In de loop van de jaren die aan de hier voorgestelde aktie voorafgingen werden een reeks maatregelen in het leven geroepen die

bijdragen tot de tewerkstelling van diverse categorieën van werklozen. De veelheid ervan is echter uitgegroeid tot een danig ondoorzichtelijk woud van maatregelen dat de modale arbeidsbemiddelaar of beroepsconsulent de werkzoekenden en werkgevers niet langer optimaal kan adviseren.

Teneinde aan deze problematiek tegemoet te komen, zal in het kader van de weer-werkactie een luik computerondersteund (COO) en computergestuurd (CMI) onderricht gerealiseerd worden. De weer-werkteams zullen hun methodologische vorming ontvangen via interne en externe opleidingsseminaries. Vanaf de uitbreidingsfase zal de inhoud van de opleidingsprogramma's mede bepaald worden door de bevindingen opgedaan tijdens de pilootfase.

DEEL II ORGANISATIE VAN DE BEROEPSGUIDANCE VOOR LANGDURIG WERKLOZEN

Algemene organisatie van de eerste fase

Vanaf april 1989 zullen een 4-tal equipes beroepsbegeleiders ingezet worden met als opdracht de langdurig werklozen naar volwaardige duurzame tewerkstelling te begeleiden. Tevens zijn de equipes ingeschakeld in de permanente behoeftenenquête op het vlak van de nodige opleidings- en tewerkstellingsaanbod in functie van de mogelijkheden van de doelgroep. Voor beide opdrachten worden de pilootcentra technisch gestuurd door de Centrale Coördinatiecommissie. Op lokaal vlak worden ze begeleid en ondersteund door de Lokale Stuurgroep. Hiërarchisch ressorteren de pilootcentra onder de directeur van de STD.

De pilootcentra opereren vanuit een vaste basis. De lokale infrastructuur laat toe tegelijkertijd 3 verschillende individuele gesprekken te organiseren evenals semi-collectief psychodiagnostisch- of beroepskennisonderzoek. De leden van de pilootcentra kunnen zich nochtans verplaatsen naar de verschillende delen van hun werkingsgebied voor zover er — in samenwerking met derden — gratis aanbod van passende lokalen verzekerd is.

Uitnodiging — intakegesprek — beroepscounseling — onderzoek van de uitwegen — follow-up

Uitnodiging

Via de media en de werknemersorganisaties worden de langdurig werklozen over de actie geïnformeerd. De deelnameaanvraag kan uitgaan van betrokkenen. Zo de spontane opkomst de capaciteit van de pilootcentra niet volzet, wordt een voorstel tot deelname gericht tot de bedoelde werklozen (bijlage 1). Op deze persoonlijke uitnodiging kunnen betrokken portvrij reageren via een voorgedrukt antwoordformulier (bijlage 2). Op de afspraakdatum worden ze uitgenodigd met een afzonderlijke brief (bijlage 3).

Intakegesprek

De problematiek die schuil gaat achter langdurige werkloosheid kan van zeer diverse aard zijn. Tevens is niet zelden een uitgesproken drempelvrees aanwezig bij deze groep werklozen ten overstaan van formele situaties. Om deze redenen verloopt het eerste contact strikt individueel in een ontspannen sfeer. Het intakegesprek is voor het teamlid dienstig als eerste verkennende analyse die achteraf richting zal geven aan de technische counselingakties. Voor de werkzoekende is dit vooral een gelegenheid haar/zijn probleem te verwoorden en vertrouwd te worden met de activiteiten van het pilootcentrum.

Beroepscounseling

De counselingrelatie is erop gericht dat zowel de counselor als de werkloze inzicht krijgen in de reële mogelijkheden van deze laatste op de arbeidsmarkt. Dit brengt met zich mee dat naast de persoonlijke relatie tussen de counselor en de „Cliënt” een reeks technieken kunnen aangewend worden :

- guidance of voorlichting : deze zal zich voornamelijk situeren op het vlak van de toestand van de arbeidsmarkt, arbeids- en sociale wetgeving, tewerkstellingsmaatregelen en -opleidingsmogelijkheden ;

- psychodiagnostiek op het vlak van aanleg, beroepsvoorkeur, motivatie, persoonlijkheid ;

— meting van de vaktechnische beroepskennis.

De beslissing van de aan te wenden technieken evenals van het aantal noodzakelijke begeleidingscontacten berust bij het teamlid in overleg met de werkzoekende.

In principe wordt de counselingrelatie verdergezet tot een effectieve aansluitende wederinschakelingsstap gezet wordt (tewerkstelling of opleiding).

Tijdens de heroriënteringsfase helpt de beroepsconsulent de werkzoekende inzicht verwerven in diens situatie, geeft hem persoonlijke ondersteuning om tot een actieplan te komen en brengt hem de nodige slagvaardigheid bij om het overeengekomen actieplan ook tot een goed einde te kunnen brengen.

De beroepsconsultingsfase wordt in elk individueel geval afgesloten met het ondertekenen van een wederinschakelingsprotocol (bijlage 4). Het hoeft echter geen betoog dat het hier uitsluitend over een moreel engagement gaat. De werkzoekende is derhalve op geen enkele reglementaire of wettelijke wijze tot de ondertekening verplicht.

Dit protocol bevat volgende rubrieken :

- identificatie van de werkloze,
- synthese van de diagnostische fase,
- synthese van het gekozen actieplan waartoe de werkzoekende zich verbindt
 - * wedertewerkstelling (richting en maatregel),
 - * beroepsopleiding (richting en vooropgestelde duur)
- verklaring van de begeleider dat hij alle relevante informatie voor de arbeidsmarktsituatie van de werkzoekende heeft verstrekt en verder zal blijven begeleiden ;
- handtekening van de begeleider en van de werkzoekende.

Onderzoek van de uitwegen

De beroepsconsulenten zullen bij het geheel van de begeleidingsactiviteiten voortdurend moeten werken aan de inventarisatie van de opleidingsbehoeften van de werklozen. Daarenboven zal één teamlid in het bijzonder zich toeleggen op de studie, de prospectie en de follow-up van de arbeids- en opleidingsmarkt voor langdurig werklozen in de betrokken regio's.

Door samenvoeging van de informatie van beide zijden (werkzoekendenzijde en opleidingstewerkstellingszijde) kunnen er tussentijds voorstellen gedaan worden voor bijkomende ondersteunende maatregelen of inrichting van specifieke opleidingscentra.

Follow-up

De beroepsconsulenten van de pilootcentra verzekeren de opvolging van de vorderingen van de werkzoekenden tijdens de uitvoering van het actieplan dat moet leiden tot de wederinschakeling van de werklozen.

Hiertoe onderhouden zij het contact met de werkzoekende en met de instanties die bij de verdere begeleiding betrokken zijn. De follow-up wordt geïntensifieerd bij het einde van de opleidingsinspanning en van de tewerkstellingen van bepaalde duur in de tewerkstellingsprogramma's van het Vlaamse Gewest.

Meer in het bijzonder bestaat de follow-up-functie ook in het bewaken van de schakelmomenten teneinde deze vlot te laten verlopen.

DEEL III ORGANISATIE EN AANPASSING VAN DE BEROEPSOPLEIDING VOOR LANGDURIG WERKLOZEN

De opleidingsprojecten voor langdurig werklozen kunnen opgedeeld worden in volgende groepen :

A. Direkt arbeidsmarktgerichte opleidingen

Beroeps Technische Vorming

1. vooropleidingen
2. basisopleidingen
3. omschakelingsopleidingen
4. vervolmakingsopleidingen
5. individuele opleidingen in de onderneming.

Sollicitatievorming

6. Jobclubs.

B. Niet Direkt arbeidsgerichte opleidingen

8. schakelprojecten

9. andere projecten typisch gericht op fragmenten van de doelgroep (migranten, kansarmen, ...).

Deze opleidingen worden georganiseerd binnen de VDAB-centra met uitzondering van de onder punt 5 en 8 vermelde opleidingstypes. Alle opleidingstypes kunnen nochtans ook georganiseerd worden via contracten met derden (vzw's, bedrijven, CMO, onderwijsinstellingen . . .). Hiertoe wordt een typecontract afgesloten tussen de VDAB en de inrichtende instanties ((CMO), vzw, onderneming, . . .).

Bijlage 1 is een voorbeeld van typeovereenkomst. Binnen de VDAB-centra zullen de laaggeschoolde werklozen een gemakkelijker toegang vinden via vooropleidingen die binnen de centra zullen georganiseerd worden. De lokale stuurgroep evenals de Centrale Coördinatiecommissie sturen via de daartoe geëigende wegen de aan te brengen wijzigingen in de Beroepsopleidingsorganisatie.

De beroepsconselors van de pilootcentra verzekeren de onmiddellijke aansluiting tussen de begeleidingsfase en de beroepsopleiding.

De opleidingen georganiseerd met derden staan onder het toezicht van de Directeur van de Subregionale Tewerkstellingsdienst.

- Totale budgettaire vooruitzichten op jaarbasis voor de
- pilootfase : 1989
 - uitbreidingsfase : 1990
 - veralgemeningsfase : 1991 en verder

1. te voorzien budget

1. Budget 1989	
Jaarlijkse werkingskost	282.230.000
Eénmalige kost	11.108.000
	293.338000
2. Budget 1990	
Jaarlijkse werkingskost	1.155.299.000
Eénmalige kost	1856.000
	1.157.155.000
3. Budget 1991	
Jaarlijkse werkingskost	1.799.516.000
Eénmalige kost	968.000
	1.800.484.000

II. Te innen trekkingsrechten en ESF betoelaging

1. Budget 1989	
Trekkingsrechten)167)	33.901 .000
ESF-betoelaging	
	33.901.000
2. Budget 1990	
Trekkingsrechten (1 .000)	203.000.000
ESF-betoelaging op basis van opleidingen 1989	59.100.000
	262.100.00

3. Budget 1991	
Trekkingsrechten (1.750)	355.255.000
ESF-betoelaging 1990	197.000.000
	552.255.000
4. Budget 1992	
Trekkingsrechten	406.000.000
ESF-betoelaging 1991	- 262.637.000
	668.637.000

B. Bespreking

— Statistieken

Door de leden werden volgende bijkomende statistieken opgevraagd.

1. Bezettingsgraad van het geïnstalleerde productievermogen (in %) in het Vlaamse Gewest : trimestriële gegevens 1988 en 1989 ;

2. Op het einde van de maand september 1988 en 1989 ingeschreven uitkeringsgerechtigde volledig werklozen met verdeling volgens gedane studie, geslacht en leeftijdsklasse in het Vlaamse Gewest ;

3. Aantal opleidingen (per opleidingsmodule) die door de VDAB in zijn centra onder rechtstreeks beheer werden verstrekt in 1987 en 1988 ;

4. R.S.Z.-werknemers per arrondissement 1973-1988 ;

5. Analyse van de vacatures in 1988 in het normaal economisch circuit (volgens beroepsgroep, gevraagd studieniveau, gevraagde talenkennis, tijdsregeling, maximum leeftijd en gevraagde ervaring) ;

6. Voor de periode januari 1989 tot en met september 1989 :

- studieniveau van de geplaatste jobclubleden
- leeftijd van de geplaatste jobclubleden
- werkloosheidsduur van de jobclubleden
- tewerkstelling (beroep) van de geplaatste jobclubleden (arbeiders en bedienden) ;

7. Voor de periode oktober 1987 tot en met september 1989 :

- studieniveau van de leden die jobclub begonnen
- leeftijd van de leden die jobclub begonnen
- werkloosheidsduur van de leden die jobclub begonnen.

8. Het aantal tewerkgestelden in de diverse nog bestaande tewerkstellingsprojecten (DAC, BTK, stages, tewerkgestelde werklozen, GECO's, KB 123, KB 258).

Deze gegevens worden aan de leden verstrekt en liggen ter inzake op het commissiesecretariaat.

— Beleidsmiddelen

Van verschillende zijden worden opmerkingen gemaakt op de beleidsmiddelen die de Gemeenschapsminister ter beschikking staan en de optimale aanwending ervan.

De begroting van tewerkstelling blijkt een snelle groeier te zijn. Toch vraagt men zich af of het Fonds voor Tewerkstelling en Beroepsopleiding zowel de tewerkstelling als de beroepsopleiding alsook de Weer-werkactie zal kunnen financieren.

Het beheerscomité van de VDAB stelt met klem dat er te weinig middelen zijn. Mag er zoals in 1989 nog een tussenkomst verwacht worden van het ESF ?

De Gemeenschapsminister verklaart dat er wellicht voor 1990 een stijgende tussenkomst vanwege het ESF te verwachten is.

Tevens wordt gevraagd hoe de Gemeenschapsminister de tewerkstellingsprogramma's zal financieren als de nationale Regering inderdaad op het regionaal aandeel zal besparen.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de Vlaamse Regering hiertegen alleszins beroep zal aantekenen. Mocht de uitspraak van het Overlegcomité toch in de richting gaan van besparingen, dan is dit een nieuw feit en zal de Executieve zich opnieuw moeten beraden.

Wat gebeurt er met de 0,18 % afhouding op het loon die de bedrijven storten in het Tewerkstellingsfonds beheerd door de nationale Minister van Tewerkstelling en Arbeid, vragen enkele leden.

De Gemeenschapsminister verklaart dat tot 1988 dit Tewerkstellingsfonds ten goede kwam aan de algemene rijksmiddelen. Voor 1989 heeft de nationale Minister van Tewerkstelling deze 500 miljoen in reserve gehouden. Het deel hiervan bestemd voor de beroepsopleiding, komt toe aan de gemeenschap, die immers exclusief bevoegd is voor de beroepsopleiding. De Executieve zal het derhalve opvragen.

— Tewerkstellingsprogramma's

Verskillende leden stellen vragen met betrekking tot de lopende tewerkstellingsprojecten. De Gemeenschapsminister wil ze evalueren in het licht van de maatschappelijke behoefte enerzijds en de tewerkstelling van de specifieke doelgroep, de moeilijk te plaatsen werklozen, anderzijds.

Welke is de planning voor deze evaluatie ? Er zijn in sommige provincies nog een groot aantal vragen voor projecten hangende. Is hier nog ruimte voor ? Welke andere accenten zullen worden gelegd ? Kansarmoedeprojecten ? Specifieke programma's voor werkloze vrouwen ? Komt er een regionale spreiding of een grondiger onderzoek ?

De Gemeenschapsminister stelt dat hij de aanvragen voor nieuwe projecten uiterst omzichtig zal moeten behandelen, vermits reeds voor het lopend begrotingsjaar onduidelijk is of de beschikbare middelen zullen volstaan voor de bestaande projecten. Deze financiële onzekerheid vloeit voort uit de zeer stringente teksten in de financieringswet met betrekking tot het regionaal aandeel en de trekkingsrechten. In het licht van deze budgettaire onzekerheid en beperktheid zullen enkel nog prioritaire projecten worden goedgekeurd.

Wat nu de evaluatie betreft, deze zal sector per sector alle lopende projecten betreffen. Hier en daar is er zeker sanering nodig. De vraag naar de conformiteit met de gestelde imperatieven moet zeker gesteld worden.

In dit verband haalt de Gemeenschapsminister ook de onduidelijkheid aan met betrekking tot honderden arbeidsplaatsen behorende tot projecten die in Brussel gesitueerd zijn, doch geen specifiek Brussels werkterrein beslaan. Welk gewest geniet hiervoor de trekkingsrechten en draagt hiervoor de lasten ? Er wordt gewerkt aan een sui generis akkoord. Ook dit is een element van budgettaire onzekerheid.

Ook de participatie vanwege de projectleiders kwam ter sprake. In welke mate kunnen zij buiten de trekkingsrechten op een tussenkomst rekenen ?

De Gemeenschapsminister verklaart met zo weinig mogelijk middelen zoveel mogelijk mensen te willen te werk stellen. Projecten die eigen inkomsten hebben, kunnen niet extra gesteund worden. Andere kunnen dit wel. De aard van de

projecten, of het al dan niet aanwezig zijn van andere betoelagingskanalen zullen hiervoor bepalend zijn.

Een lid wijst er verder op dat een verbeterde conjunctuur niet automatisch ten goede komt aan de welzijnssector en de culturele sector, het actieterrein bij uitstek voor de tewerkstellingsprojecten. Het maatschappelijk nut van vele van deze projecten wordt algemeen erkend. Zal men ze niet meer goedkeuren omdat er niet meer voldoende langdurig werklozen kunnen in tewerkgesteld worden? Het lid dringt aan op een decretale basis voor deze projecten.

De Gemeenschapsminister repliceert dat de valabele projecten zullen blijven bestaan indien hun maatschappelijk nut onbetwist is. Het is moeilijk hiervoor erkenningscriteria uit te werken gezien de grote diversiteit. De beslissingen ter zake zullen voorbereid worden door de administratie en de subregionale tewerkstellingscomités.

Verschillende leden wijzen erop dat het veralgemeende GECO-stelsel zware lasten legt op de gemeenten en OCMW's. Ook zijn er sinds geruime tijd moeilijkheden voor de financiering van de GECO's omdat de aan de gemeenten en OCMW's verschuldigde subsidies voor de GECO's uitblijven.

De Gemeenschapsminister verklaart dat aan deze financieringsmoeilijkheden eerstdaags wordt verholpen. Zij hebben te maken met de overgang van RVA naar VDAB. Door het Vlaamse Gewest werden strengere betalingsmodaliteiten ingevoerd dan deze die tot nog toe nationaal golden.

Dezelfde leden wijzen erop dat de thans vigerende criteria voor de tewerkstelling van GECO's in gemeenten en OCMW's aan herziening toe zijn. Het overeengekomen contingent is voor sommige gemeenten te hoog. De gewijzigde arbeidsmarktsituatie maakt het bij voorbeeld onmogelijk te voldoen aan de verplichting om stagiairs te werk te stellen.

De Gemeenschapsminister beaamt dat de verbeterde conjunctuur een versoepeling van de regeling vergt. De vroeger toegestane afwijkingen voor gemeenten met een saneringsplan werden voor 1989 nog niet verlengd. De Gemeenschapsminister zal hiertoe aan de Executieve een ontwerp van besluit voorleggen. Verder wordt werk gemaakt van een nieuwe regeling met versoepeling van sommige modaliteiten vanaf 1990. De modaliteiten zullen rekening houden met de noden van de gemeenten en OCMW's enerzijds, terwijl er anderzijds zal moeten voor gewaakt worden dat de normale aanwerving van statutairen niet in het gedrang komt of dat men vaklui zou tewerkstellen waarvoor een vraagoverschot bestaat.

— Weer-Werkactie voor langdurig werklozen

Over heropstartingsactie voor werk, de „Weer-Werkactie” legt de Gemeenschapsminister een beleidsnota voor (zie bijlage 1).

Een lid vraagt welke de resultaten zijn van de actie te velde. Zijn gemeente behoort tot een van de vier pilootgebieden waarin de actie in 1989 van start ging. Hij ziet echter, ondanks het goede werk van de betrokkenen, geen resultaat inzake tewerkstelling van langdurig werklozen noch in de privé-sector, noch in tewerkstellingsprojecten.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de actie pas eind juni effectief van start ging. Zij werd pas na de vakantie operationeel. Het betreft hier een actie die niet direct spectaculaire resultaten geeft vermits ze vooral motiverend werkt, gericht op een mentaliteitsverandering naar herintegratie toe.

Uit de vier pilootcentra boden zich tot nog toe 471 langdurig werklozen aan. Een 30-tal zijn geplaatst, een 50-tal in opleiding en 150 zijn klaar om een opleiding te beginnen.

Op vraag van een lid of men bij benadering kan zeggen hoeveel de herintegratie van één langdurig werkloze via de Weer-werkactie kost, wordt geantwoord dat de economische benadering slechts één aspect is. Belangrijker is de mentaliteitswijziging die men ermee beoogt en de gewijzigde sociale context.

Een lid pleit ervoor de zogenaamde projecten Kelchtermans en de schakelprojecten op structurele wijze in te schakelen in de Weer-werkactie.

De Gemeenschapsminister verklaart dat op de eerste plaats de eigen administratie voor de Weer-werkactie wordt ingeschakeld. Toch zijn er reeds aanvragen om samenwerking met schakelprojecten goedgekeurd.

Een ander lid wenst de Weer-werkactie in de commissie te bespreken en te evalueren. Hij ziet een zwak punt in de vrijwillige participatie vanwege de langdurige werkloze. Kunnen hem geen sterkere impulsen worden gegeven ?

De Gemeenschapsminister verklaart zich ertoe bereid de evolutie van de Weer-werkactie in de commissie te bespreken. Nogmaals wijst hij erop dat de Weer-werkactie essentieel een kwestie is van overreding om zoveel mogelijk langdurig werklozen voor de arbeidsmarkt te recupereren. Men mag zich verder niet ontveinzen dat er van de langdurig werklozen een deel in de marginale sfeer zitten die hoe dan ook ten laste van de gemeenschap zullen vallen.

Voor de Weer-werkactie wordt in 1990 806 miljoen uitgetrokken. Dit is veel geld, aldus een lid. Weliswaar is de actie stevig opgebouwd en wil men alle bestaande instrumenten inschakelen. Uiteindelijk echter staat of valt alles met de wil of onwil van het individu.

Een ander lid is van oordeel dat de Weer-werkactie slechts kan slagen indien de gemeenten en OCMW's er maximaal kunnen op inspelen en ingeschakeld worden.

De Gemeenschapsminister deelt deze visie doch wijst op de financiële implicaties ervan. De loonlast van de langdurig werkloze die als GECO's worden tewerkgesteld valt integraal ten laste van de gemeenten en OCMW's. Niettemin zal de Gemeenschapsminister pogen via een Executievebesluit desnoods via een ontwerp van decreet deze betrokkenheid van gemeenten en OCMW's te regelen.

— Projecten Kelchtermans — Schakelprojecten — KB 123 en 258

Een lid vraagt wat de uitslag is van de evaluatie van de zogenaamde projecten „Kelchtermans”. Zullen zij slechts selectief worden verlengd ?

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de evaluatie uitwees dat de meeste zeer waardevol werk verrichten. Zij worden automatisch verlengd. Een zes à zeven projecten bleken niet aan het oorspronkelijk objectief te beantwoorden en werden als dusdanig niet meer verlengd. Zij kunnen dit nog wel als gewoon project. Er zullen minimumcriteria worden vastgelegd. In dit verband wordt gevraagd waar de instructeurs van stopgezette projecten, ook van de schakelprojecten, terecht kunnen.

Ook wordt de vraag gesteld waarom er een verschil bestaat in de bezoldiging van de instructeurs van de VDAB en deze die in schakelprojecten of projecten Kelchtermans zijn te-

werkgesteld. De laatsten krijgen een lagere vergoeding ; nochtans leveren zij verdienstelijk werk en zullen zij nog aan belang winnen als zij in de Weer-werkactie worden ingeschakeld.

De Gemeenschapsminister wijst op de hoge eisen die bij de aanwerving van VDAB-instructeurs worden gesteld. Het zijn contractuelen die worden aangeworven naar gelang de noden in de beroepsopleiding. De instructeurs van de schakelprojecten en de projecten Kelchtermans waren tewerkgestelde werklozen in VZW's. Vermits zij nu het statuut van GECO's verkregen betekent dit een effectieve verbetering van hun tewerkstellingsvoorwaarden en zal hun financiële toestand verbeteren.

Op vraag van een lid wat hij zinnens is met de toepassing van de koninklijke besluiten 123 en 258 antwoordt de Gemeenschapsminister dat hierover nog geen formele beslissing werd genomen. Aangezien het hier tegemoetkomingen betreft voor de tewerkstelling van zeer dure en hooggeschoolde arbeidskrachten die op de arbeidsmarkt zeer gevraagd zijn, is hij geneigd de bestaande projecten te laten uitdoven. Het gaat om een 340-tal personen.

— Flexibiliteit en mobiliteit

Wijzend op het vraagoverschot voor arbeidskrachten die zich flexibel moeten kunnen opstellen, vraagt een lid of er werk zal gemaakt worden van de wettelijke beschikkingen die flexibiliteit ook voor vrouwen mogelijk maakt.

De Gemeenschapsminister antwoordt hierop dat de aanpassing van de arbeidswet tot de bevoegdheid behoort van de nationale Minister van Arbeid. Ook het eventueel aantrekkelijker maken van de jobs in een flexibel uurrooster door looncompensatie van nacht- en weekendprestaties moet via nationaal genegocieerde collectieve arbeidsovereenkomsten gebeuren.

Een ander lid wijst erop dat er blijkbaar iets schort met de mobiliteit en/of de werkbereidheid in sommige streken. In de regio's Kortrijk en Roeselare is er een acute nood aan arbeidskrachten. Merkwaardig genoeg wordt deze behoefte opgevuld door arbeidskrachten uit Noord-Frankrijk, en niet door arbeidskrachten uit het Doornikse en het Oudenaardse, waar nog relatief veel werklozen voorhanden zijn.

Men kan het gebrek aan openbaar vervoer niet inroepen want veel bedrijven leggen eigen vervoer in.

Een ander lid vraagt of de VDAB samenwerkingsakkoorden heeft met bepaalde diensten in Wallonië (bij voorbeeld Henegouwen) of zelfs over de grens (Noord-Frankrijk) om de nodige arbeidskrachten aan te trekken.

De Gemeenschapsminister verklaart dat er alleszins contacten zijn. Er worden vacatures doorgespeeld vanuit Kortrijk naar Henegouwen.

— Arbeidsbemiddeling en -controle

Een lid is van mening dat indien de werkloze steun geniet, hij ook de inspanning moet doen effectief naar werk te zoeken. Het is zijns inziens vaker een kwestie van willen of niet-willen werken. Waarom zou men de werklozen niet verplichten naar een andere regio te verhuizen als daar een nijpend tekort is aan arbeidskrachten. Waarom geen verplichte vorming ?

De Gemeenschapsminister wijst vooreerst op de bevoegdheidsopsplitsing inzake tewerkstelling. Werkloosheidsuitke-

ringen en werkloosheidscontrole zijn nationale materie. Arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding zijn geregionaliseerde materies. Elke Minister moet op zijn terrein blijven. Hijzelf plaatst grote vraagtekens bij de „verplichte vorming” zoals zij op nationaal vlak ter discussie staat. Eerstens is de capaciteit van de beroepsopleiding hierop niet voorzien. Bovendien is de opleiding van een niet-gemotiveerde een slag in het water en ook nog nefast voor de wel-gemotiveerden. Vele langdurig werklozen komen trouwens niet in aanmerking voor de soort vorming die de nationale Minister wil opleggen. Het is juist hiervoor dat de Weer-werkactie is opgezet.

Een lid repliceert hierop dat ons land in Europees verband aan de top staat inzake de regeling van de werkloosheidsuitkeringen doch aan de staart bengelt voor wat de opleiding betreft. Het eerste is een nationaal bevoegdheidsdomein, het tweede een gemeenschapsmaterie. Er zou toch een verbinding moeten tot stand komen tussen beide aspecten van eenzelfde beleid.

Een ander lid zegt dat men goed voor ogen moet houden dat er door de werkloosheidsreglementering ook een stuk bestaanszekerheid wordt opgevangen voor werklozen die eigenlijk niet voor de arbeidsmarkt beschikbaar zijn.

Verhouding onderwijs-beroepsopleiding en bedrijfsleven

Verschillende leden stellen dat het probleem van de aanpassing van de diverse vormen van opleiding aan de noden van het bedrijfsleven in al zijn scherpste wordt gesteld. Er zijn immers ernstige tekorten op de vraagzijde van de arbeidsmarkt. De beroepsopleiding staat voor diverse dringende taken, waaronder bij- en omscholing van werknemers binnen het bedrijfsleven. Waarom dit niet overlaten aan het bedrijfsleven zelf ?

Bij de bespreking van de begroting voor 1989 werd een gedachtenwisseling in het vooruitzicht gesteld over de coördinatie van de diverse opleidingen (algemeen vormend, OSP, middenstand, VDAB beroepsopleiding).

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de preliminaire contacten met de Gemeenschapsministers die bevoegd zijn voor het onderwijs, de vorming en de middenstandsopleiding reeds zijn gelegd. Een interkabinettenwerkgroep start eerst-daags haar overleg ter zake.

Verder wordt er ernstig werk gemaakt van een herdenking van de beroepsopleiding in de richting van samenwerkingsakkoorden met de bedrijfssectoren.

Verschillende leden doen opmerken dat in de begroting 1990 167,3 miljoen meer wordt uitgetrokken voor de beroepsopleiding dan in 1989. Dit volstaat wellicht niet.

— Outplacement of uitwervingsbegeleiding

Een lid vraagt of er binnen de VDAB op dit ogenblik reeds enige activiteit inzake uitwervingsbegeleiding wordt ontwikkeld en hoe de Gemeenschapsminister deze ziet.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de eigenlijke outplacement-methodologie wel toegepast wordt in de jobclubs van de VDAB. Dit wordt echter nog niet op professionele wijze gedaan ten behoeve van door ontslag bedreigde werknemers. Er was wel een soort achtergrondbegeleiding in het geval van de ontslagen bij Philips Leuven, die door de VDAB werd verzorgd.

De Gemeenschapsminister denkt aan het opzetten bij de VDAB van een equipe die bij massale ontslagen een geheel van maatregelen met gerichte acties kunnen ontwerpen en begeleiden.

— Uitzendbureaus

De stand van zaken inzake het ontwerp van decreet inzake de erkenning van de uitzendbureaus is de volgende. Het goedgekeurde voorontwerp wordt voor advies aan de Raad van State en aan de SERV voorgelegd. Nadien zal de Exe-cutieve zich beraden en een ontwerp van decreet indienen bij de Vlaamse Raad.

De Gemeenschapsminister verklaart tevens de unanieme adviezen van de NAR inzake erkenning tot heden te hebben gevolgd.

C. Stemming

De Commissie neemt de haar toegewezen decreetbepalingen en sectoren aan met 8 stemmen voor bij 1 onthouding. Met eenzelfde stemuitslag verklaart de Commissie dat het aan de Commissie toegewezen gedeelte van de administratieve begroting conform is met de inhoud en de doelstelling van de algemene uitgavenbegroting 8 tegen 1 bij 1 onthouding.

De verslaggever

M. DEMEYER

De Voorzitter

J. LAVERGE

BIJLAGE

BIJLAGE

BETREFT : VERGELIJKEND OVERZICHT VAN DE DIVERSE CIJFERGEGEVENS DIE HET TEWERKSTELLINGS-VOLUME WEERGEVEN IN DE HERTEWERKSTELLINGS-PROGRAMMA'S VOOR WAT BETREFT HET BEGROTINGS-JAAR 1989.

De leden worden verzocht hieronder de opgave te vinden van informatieve gegevens inzake de tewerkstellingsprogramma's zoals gevraagd tijdens de vergadering van de Commissie Tewerksstelling van 31 oktober 1989.

De tabellen die als bijlage van deze nota worden overgemaakt, kwamen tot stand op basis van gegevens ter beschikking gesteld door de Betaaldiensten van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding in samenwerking met de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening voor alle aangegeven programma's, met uitzondering van de gegevens inzake Gesubsidieerde contractuelen in plaatselijke overheidsdiensten en het Interdepartementaal Begrotingsfonds, die werden overgemaakt door de Administratie van Werkgelegenheid van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in samenwerking met het Ministerie van Tewerksstelling en Arbeid.

Ter verduidelijking bij de tabellen wens ik erop te wijzen dat de gegevens betrekking hebben op het lopende begrotingsjaar 1989, jaar waarin het Vlaams Gewest bevoegdheid verworven heeft over de hertewerkstellingsmaatregelen.

Er kan opgemerkt worden dat het begrotingsjaar naargelang het programma in kwestie een verschillende referentieperiode omvat.

Het is zo dat de stelsels waarin de lonen door de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding rechtstreeks (DAC, BTK, Stages, TWW) of onrechtstreeks (KMO) aan de werknemers worden uitbetaald, de referentieperiode december 1988 tot en met november 1989 bestrijken. Dit is een gevolg van een regeringsbeslissing waarbij de uitbetaling van de wedde van de maand januari verschoven wordt naar het volgend begrotingsjaar. De overige stelsels (Gesko's en IBF), waar een systeem van voorfinanciering wordt aangewend, hebben een referentieperiode van januari 1989 tot en met december 1989.

De opgenomen gegevens werden afgesloten eind september 1989. Per stelsel afzonderlijk wordt een tabel gevoegd waarin telkens de maandelijkse situatie betreffende 2 parameters wordt aangegeven, namelijk het budgettair aantal en het fysisch aantal.

Onder budgettair aantal wordt verstaan de tewerksstelling omgerekend naar voltijdse equivalenten en rekening houdend met de reëel verrichte prestaties. Zeer concreet wordt het maandelijks budgettair aantal bekomen door het totaal aantal betaalde dagen van de maand in kwestie te delen door het aantal vergoedbare dagen van deze maand.

Het budgettair aantal wordt gebruikt om in combinatie met de gemiddelde kost per eenheid voor een bepaald stelsel het benodigde budget te ramen.

Het fysisch aantal geeft het aantal verschillende werknemers aan, ongeacht hun werktijd (voltijds of deeltijds) en prestaties (volledige maand of een fractie ervan).

Gepoogd werd een synthese te maken van de voorliggende gegevens, zodat een globaal zicht op het tewerkstellingsvolume in de hertewerkstellingsprogramma's kan verkregen worden. De in de synthese aangegeven cijfers zijn evenwel onder voorbehoud, aangezien voor de maanden en stelsels waarvoor geen juiste of betrouwbare gegevens beschikbaar waren met extrapolaties gewerkt werd.

R. DE WULF

Vergelijkend overzicht van de diverse cijfergegevens die
het tewerkstellingsvolume weergeven in
de hertewerkstellingsprogramma's
voor wat betreft het begrotingsjaar 1989

INHOUDSOPGAVE

1. Stelsels die tijdens het volledig begrotingsjaar 1989 in hun bestaande vorm behouden blijven
 1. Derde Arbeidscircuit
 2. Tewerkstelling van werklozen in projecten ten bate van KMO — KB nr. 123
 3. Tewerkstelling van werklozen in projecten ten bate van KMO — KB nr. 258
 4. Stagiairs bij overheidsbedrijven in herstructuering — KB nr. 230 — art. 6
 5. Gesubsidieerde Contractuelen in plaatselijke overheidsdiensten — KB nr. 474
 6. Interdepartementaal Begrotingsfonds
- II. Stelsel in afbouw sinds 1.7.1989
 1. Bijzonder Tijdelijk Kader
- III. Stelsels die eindigen op 30.6.1989
 1. Tewerkgestelde Werklozen — Algemeen stelsel
 2. Tewerkgestelde Werklozen in v.z.w.
 3. Tewerkgestelde Werklozen — Beroepsopleiding door werkloze leerkrachten
 4. Tewerkgestelde Werklozen in het Onderwijs
 5. Tewerkgestelde Werklozen — Vervanging loopbaanonderbreking bij Ministeries en Parastatalen
 6. Tewerkgestelde Werklozen — Vervanging loopbaanonderbreking bij Provincies en Agglomeraties
- IV. Stelsels vanaf 1.7.1989
 1. Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 203.112 frank
 2. Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 100 % brutoloonkost
 3. Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — Vervanging loopbaanonderbreking
- V. Synthese

1.1. Derde Arbeidscircuit

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	6.014	niet beschikbaar
1/89	6.447	8.980
2/89	6.575	9.321
3/89	6.644	9.481
4/89	6.795	9.604
5/89	6.719	9.763
6/89	6.925	9.871
7/89	6.642	9.748
8/89	6.901	9.549
9/89	/	/
10/89	/	/
11/89	/	/

1.2. Tewerkstelling van werklozen in projecten ten bate van KMO
— KB nr. 123

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	309	329
1/89	312	330
2/89	304	317
3/89	294	310
4/89	279	290
5/89	264	276
6/89	243	266
7/89	176	229
8/89	/	/
9/89		
10/89		
11/89		

1.3. Tewerkstelling van werklozen in projecten ten bate van KMO
— KB nr. 258

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	64	69
1/89	72	76
2/89	76	79
3/89	77	81
4/89	84	87
5/89	91	97
6/89	94	102
7/89	83	95
8/89		
9/89		
10/89		
11/89		

1.4. Stagiairs bij overheidsbedrijven in herstructuering — KB nr. 230 — art. 6

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	119	niet beschikbaar
1/89	113	118
2/89	110	127
3/89	104	125
4/89	107	119
5/89	107	132
6/89	112	153
7/89	105	123
8/89	105	135
9/89		
10/89		
11/89		

1.5. Gesubsidieerde Contractuelen in plaatselijke overheidsdiensten — KB nr. 474

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88		
1/89		
2/89		
3/89		
4/89		
5/89		
6/89	Geen detailcijfers per maand beschikbaar	
7/89		
8/89		
9/89		
10/89		
11/89		
gemiddeld	22.373	26.501

1.6. Interdepartementaal Begrotingsfonds

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	1.505	1.794
1/89	/	/
2/89	/	/
3/89	/	/
4/89	1.550	1.881
5/89	/	/
6/89	/	/
7/89	1.594	1.942
8/89	/	/
9/89	/	/
10/89	1.628	1.994
11/89	/	/

In dit stelsel wordt er gewerkt met maandelijks voorschotten en trimestriële afrekeningen.

II. 1. Bijzonder Tijdelijk Kader

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	1.794	niet beschikbaar
1/89	1.820	2.690
2/89	1.699	2.529
3/89	1.756	2.543
4/89	1.647	2.519
5/89	1.735	2.483
6/89	1.702	2.460
7/89	99	120
8/89	92	120
9/89	73	114
10/89		
11/89		

Hier valt op te merken dat tot 30.6.1989 de onderwijskrachten in de cijfers opgenomen blijven. Ze zijn **BTK'ers** tot 30.3.1989. Vanaf 1.4.1989 krijgen ze het statuut van Gesko, maar hun wedde wordt rechtstreeks uitbetaald door de VDAB tot 30.6.1989. Vanaf 1.7.1989 zijn ze terug te vinden in het stelsel Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 100 % brutoloonkost.

111.1. Tewerkgestelde Werklozen — Algemeen Stelsel

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	1.236	niet beschikbaar
1/89	942	niet beschikbaar
2/89	935	niet beschikbaar
3/89	943	1.135
4/89	938	1.132
5/89	936	1.120
6/89	941	1.143
7/89	/	/
8/89	/	/
9/89	/	/
10/89	/	/
11/89	/	/

Dit programma stopt op 30.6.1989 en werd omgeschakeld naar het stelsel van Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 203.112 frank.

111.2. Tewerkgestelde Werklozen in vzw

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	1.297	
1/89	1.463	
2/89	1.524	niet beschikbaar *
3/89	1.490	
4/89	1.468	
5/89	1.384	
6/89	1.384	
7/89	/	/
8/89	/	/
9/89	/	/
10/89	/	/
11/89	/	/

* De uitbetalingen in dit stelsel (op basis van facturen uitgaande van de vzw, die zelf instonden voor de betaling van hun werknemers) gebeurde volledig manueel. Het aantal verschillende werknemers in een bepaalde maand werd nooit bijgehouden. Feit is dat er weinig deeltijdsen werden gesignaleerd zodat het fysisch aantal vermoedelijk het budgettair aantal benadert. Dit programma stopt op 30.6.1989 en werd omgeschakeld naar het stelsel van Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 203.112 frank.

111.3. Tewerkgestelde Werklozen — Beroepsopleiding door werkloze leerkrachten

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	356	niet beschikbaar
1/89	347	376
2/89	359	376
3/89	353	382
4/89	366	381
5/89	359	377
6/89	372	377
7/89	/	/
8/89	/	/
9/89	/	/
10/89	/	/
11/89	/	/

Dit programma stopt op 30.6.1989 en werd omgeschakeld naar het stelsel van Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 100 % brutoloonkost.

111.4. Tewerkgestelde Werklozen in het onderwijs

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	145	niet beschikbaar
1/89	174	206
2/89	174	211
3/89	171	218
4/89	179	235
5/89	187	237
6/89	194	232
7/89	/	/
8/89	/	/
9/89	/	/
10/89	/	/
11/89	/	/

Dit programma stopt op 30.6.1989 en werd omgeschakeld naar het stelsel van Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 100 % brutoloonkost.

III .5. Tewerkgestelde werklozen — Vervanging loopbaanonderbreking bij Ministeries en Parastatalen

Maand	Budgettaire aantal	Fysisch aantal
12/88	geen detailgegevens ter beschikking	
1/89		
2/89		
3/89		
4/89		
5/89		
6/89		/
8/89	/	/
9/89	/	/
10/89	/	/
11/89		/
gemiddeld	192	192

Dit programma stopt op 30.6.1989 en werd omgeschakeld naar het stelsel van Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — Vervanging loopbaanonderbreking

111.6. Tewerkgestelde werklozen — Vervanging loopbaanonderbreking bij Provincies en Agglomeraties

Maand	Budgettaire aantal	Fysisch aantal
12/88	geen detailgegevens ter beschikking	
1/89		
2/89		
3/89		
4/89		
5/89		
6/89	/	
7/89	/	/
8/89		/
9/89		/
11/89	/	/
gemiddeld	22	22

Dit programma stopt op 30.6.1989 en werd omgeschakeld naar het stelsel van Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — Vervanging loopbaanonderbreking

IV. 1. Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 203.112 frank.

Maand	Budgettaire aantal	Fysisch aantal
12/88	geen detailgegevens beschikbaar *	
1/89		
2/89		
3/89		
4/89		
5/89		
6/89		
7/89		
8/89		
9/89		
10/89		
11/89		
gemiddeld	1.723	2.014

* Er zijn nog geen ervaringscijfers bekend. De werkgevers betalen hun contractuelen zelf. De documenten nodig om de premie op te vragen komen zeer traag binnen op de betaaldienst van de VDAB. De onder de rubriek „gemiddeld” opgegeven cijfers zijn prognoses op basis van de toegekende betrekkingen.

IV.2. Gesubsieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Besluit van 1.3.1989 — premiebedrag : 100 % brutoloonkost

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88		
1/89		
2/89		
3/89		
4/89		
5/89		
6/89		
7/89		
8/89		
9/89		
10/89		
11/89	geen detailgegevens beschikbaar *	
12/89		
gemiddeld	2.031	4.000

* Er zijn nog geen ervaringscijfers bekend. De werkgevers betalen hun **contractuelen** zelf. De documenten nodig om de premie op te vragen komen zeer traag binnen op de betaaldienst van de VDAB. De onder de rubriek „**gemiddeld**” opgegeven cijfers zijn prognoses op basis van de toegekende betrekkingen.

IV.3. Gesubsidieerde contractuelen — veralgemeend stelsel — Vervanging loopbaanonderbreking

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
1/89	/	/
2/89	/	/
3/89	/	/
4/89	/	/
5/89	/	/
6/89	/	/
7/89		
8/89	geen detailgegevens beschikbaar *	
9/89		
10/89		
11/89		
gemiddeld	160	160

* Er zijn nog geen ervaringscijfers bekend. Budgettair en fysische aantal zijn hier bovendien moeilijk voorspelbaar omdat het automatisme werd ingebouwd, dit wil zeggen de openbare besturen krijgen een onbepaald aantal Gesubsidieerde contractuelen met voltijdse arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, ter vervanging van statutaire personeelsleden die hun loopbaan onderbreken. Dit teneinde de administratieve procedure te vereenvoudigen.

V.Synthese

Maand	Budgettair aantal	Fysisch aantal
12/88	35.426	43.805
1/89	35.782	43.887
2/89	35.818	44.133
3/89	35.924	44.274
4/89	36.000	44.431
5/89	35.928	44.474
6/89	36.104	44.584
7/89	34.986	44.962
8/89	35.259	44.761
gemiddeld	35.691	44.368